

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLII. évfolyam • 2007. július-augusztus

www.kefag.hu

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Kitüntetések

Köztársasági Érdemrend

A Magyar Köztársaság elnöke az 1956-os forradalom és szabadságharc október 23-ai nemzeti ünnepe alkalmából a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést adományozta dr. Csapó Mihálynak, az FVM nyugalmazott főosztályvezető-helyettesének, prof. dr. dr. h. c. Járó Zoltánnak, az Erdészeti tudományos Intézet kutató professzorának és Sódar Pálnak (képünkön), a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. az

elmúlt évben nyugalomba vonult vezérigazgatójának.

A kitüntetéseket Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter adta át.

Pro Aqua emlékérem

Szakmai tevékenységének elismeréseként a Magyar Hidrológiai Társaság dr. Rácz József nyugalmazott egyetemi docent Pro Aqua emlékéremmel tüntette ki. Szívből gratulálunk!

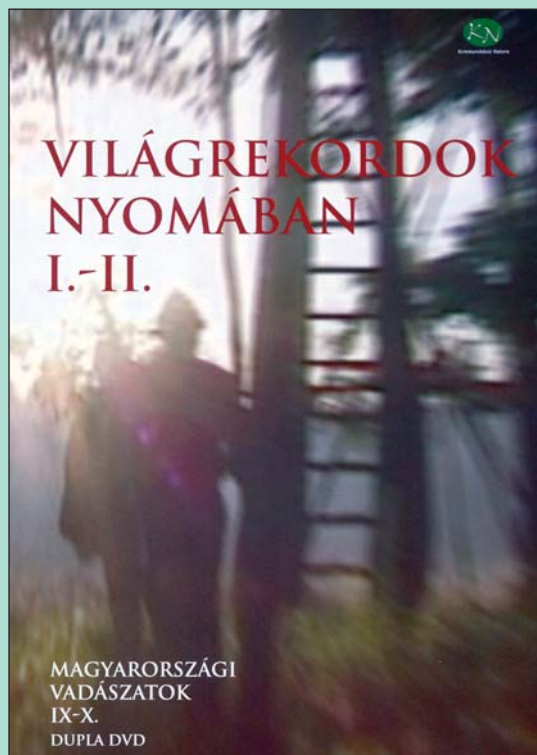

Környezetünkért Emlékplakett

Világbajnokok

2006-ban jelent meg dr. Ignác Magdolna sorozatszerkesztő legújabb videofilmjének dupla DVD-je, melyen az igazán inyc vadászok világbajnok tróféákban gyönyörködhetnek.

THERMO SZERVIZ KFT.
KÖRNYEZETANALITIKAI LABORATÓRIUM

Labor: 6728 Szeged, Fonógyári út 13.
Tel.: 30/985-4664; 30/206-5003
Fax: 62/552-635
e-mail: labor@thermoszerviz.hu

Reg. Szám: 01-18222/2007-03811

ISO 9001

TALAJVIZSGÁLATOK

ERDŐTELEPÍTÉSHEZ
3.600 Ft, 8 nap*

SZŰKÍTETT TÁPELEM
4.680 Ft, 14 nap*

BŐVÍTETT TÁPELEM
5.760 Ft, 14 nap*

Legyen Ön is partnerünk!

Az árak az ÁFÁ-t tartalmazzák!
Az árak 1 db minta vizsgálatára vonatkoznak!

*vizsgálat határideje a minta beérkezésétől számítva!

ISO 9001 tanúsítással rendelkező laboratórium modern, hitelesített műszerparkkal, nagy kapacitással!

A harmadik oldal

A homokbátóság szívében 1934 és 1984 után harmadszor adódott a lehetőség, hogy vendégül láttattuk a szakma nagy családját. Tudtuk, hogy nagyon nagy kibívás ez mindannyiunk számára, de az sem volt kétséges már az első pillanattól sem, hogy hogyan tudunk majd megfelelni a feladatnak.

A program váza tulajdonképpen már egy évvel korábban, a bakonyi vándorgyűlésre körvonalazódott, amit azután következetes és kemény munkával folyamatosan épített egy csapat. A koncepció fő szempontjai voltak: a lehető legtöbb „felületen” bemutatni az itt folyó erdőgazdálkodást, kapcsolódni az adott hely természetvédelmi és kulturális vonatkozásaiban, lehetőleg kisebb mértékű környezetterheléssel megoldani a feladatot, kerülni a bivalkodást, de maximálisan kiszolgáltatni az eddigiekhez képest valami újat is mutatni. Hogy e soktényezős feladatnak a lehető legjobban megfeleljünk, amiben úgy éreztük nem vagyunk igazán profik, ott segítőt is igénybe vettünk. Ilyen volt pl. az arculat megtervezése, városban belüli idegenvezetés stb., ahol a legfelkészültebb vállalkozók segítettek a munkát. Összességében az egész szervezést mindenki részéről a maximális tenni akarással és pozitív hozzáállással jellemezte. Szépen épült a program. Féléves viszonylatban az összes lényegi dolog alapját lefektettük. Öröm volt látni, hogyan áll össze a „mű”! A felelősök folyamatosan csiszolták, finomították a részleteket, ami csak az utolsó napokra kerekedett egészé. A legbizonytalanabb tényező az időjárás volt, ami döntően befolyásolta a dolgok kimenetelét. Két héttel a megrendezés előtt évszázados hőségekre dőltek meg, semmi eső nem esett. Majd a kezdés előtti este nagy zivatarral tört be egy front, ami felfrissítette a tájat és kissé enyhítette a hőséget is. Nagy megkönnyebbülés volt számunkra, hogy végül is szép nyáriás, szélsőségektől mentes idő kísérte a rendezvényeket.

Június 22-én reggel pedig jelképesen felgördült a függöny és megkezdődött egy „előadás”, mely mintegy 36 óra alatt mutatta be a legutóbbi hasonló találkozó óta végzett 23 éves munkánk eredményeit. Minden úgy zajlott, ahogy a „történetet megírtuk”, vagy talán még egy kicsit jobban is, mert nem is mertük gondolni, hogy minden bíbálatul vizsgálják majd. 23-án, a program végén pedig, az igazi színházban teljesen úgy tűnt mintha egy valószínűs színdarab zárásaként gördült volna le a függöny. Örömmel és büszkén bajoltunk meg a „nagyérdemű publikum” előtt, megköszönve a tapsokat!

Visszavonulva a színpalok mögé kicsit rendbe szedtük magunkat, majd pillanatnyi szusszanás után azonnal belekezdünk egy új „darab” bosszadalmas próbáiba. A premierre valószínűleg nagyon sokat kell még várni.

Koczka Zoltán
Helyi Csoport titkár

Tartalom

Vándorgyűlés, 2007 – Kecskemét 217

Zétényi Zoltán: Lesz-e pénz az erdőgazdálkodásra?	246
Kovács Gábor: Üzenet az (állami) erdőből.....	248
Bondor Antal 75 éves.....	250
Szakács László: Emlékbeszéd a farkasréti temetőben ..	251
Buzás Zoltán: Erdészeti klímapolitikánk „jutalma”	253
Vereb István: 35 év az erdőspusztai parkerdőkért	255
Papp Mónika: A gyökértányér... ..	257
Detrich Miklós: Kárpát-medencei erdészdíák találkozó	261

VI. STIHL Országos
Fakitermelő Verseny .....

Újabb egyeztetés a miniszterrel.....
Akác a Nyírség aránya .....

Tölggyfa Gábor: A nyíregyházi Sóstói Parkerdő közelmúltja, jelene és jövője	266
Scholtz Péter: Már a geszt sem az igazi	268
Vancsura Rudolf: A szuloki öreg tölgyek.....	269
Egyesületi hírek	271
Gépesítési Szakosztály ülések	271
Tanúsítási Rendszerek Szakosztálya	272
Erdei Sportok Szakosztálya	273
Muzsikál az erdő, 2007	274

50 év az erdőben és máshol
1957–2007 .....

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLII. évfolyam 7–8. szám (július–augusztus)

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: DR. PETHŐ JÓZSEF elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2007. július 17.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Vándorgyűlés a Kiskunságban. Fotó: Béta Press Stúdió.

Kecskemét, (Egopolis), Pest-Solt v.m. legnagyobb m.v. egész országban, Pesthez délkeletre 12 posta mfd. A Szegedi országotban egy nagy kiterjedésű homokos pusztaság közepén. Népessége a közigazgatási táblás összeírás szerint 44,110 lél., kik közt 43413 magyar, 84 szerb, 613 izraelita. Vallásra nézve a magyarok 2/3da kath., 1/3da reformatus és még 750 ágostai. Utzái nagyobb részt rendetlenek ugyan, de vannak benne számos jeles privat és középületek. Nevezetesebbek ezek közt: a kath. paroch. templom, a kegyes iskolabeli atyák és franciskanusok kolostorai, és templomai; a ref., evang., éhitü szentegyházak; synagóga, tanácsház, árvaház, postahivatal, kaszárnya, és ló-iskola. Van itt egy jó kath. polgári iskola, gymnasium a kegyes iskolabeli atyák felügyelése alatt; kik itt novitiatust is bírnak; egy virágzó ref. lyceum. Ez eredetét hihetőleg akkor vette, midőn a híres tolnai collegium (1600-ban) több tolnai lakosokkal Kecskemétre költözött, s azolta különféle viszontagságokon menvén keresztül: jelenleg 3 tanár tanítja a theologiát, philosophiát, történetírást, statistikát, politikát, a mathesist, physikát, görög-deák-magyar literaturát, és 1836 oltá a hazai törvényeket. A humanistákat, syntaxistákat, s gramatistákat ismét egy egy különös tanár oktatja. - Határa magának a városnak is

Kegyesrendiek
temploma és
gymnasiuma.
Főreáliskola.

Görög
egyház
temploma.

Ag. ev.
templom.

Róm. kath.
pléb. templom.

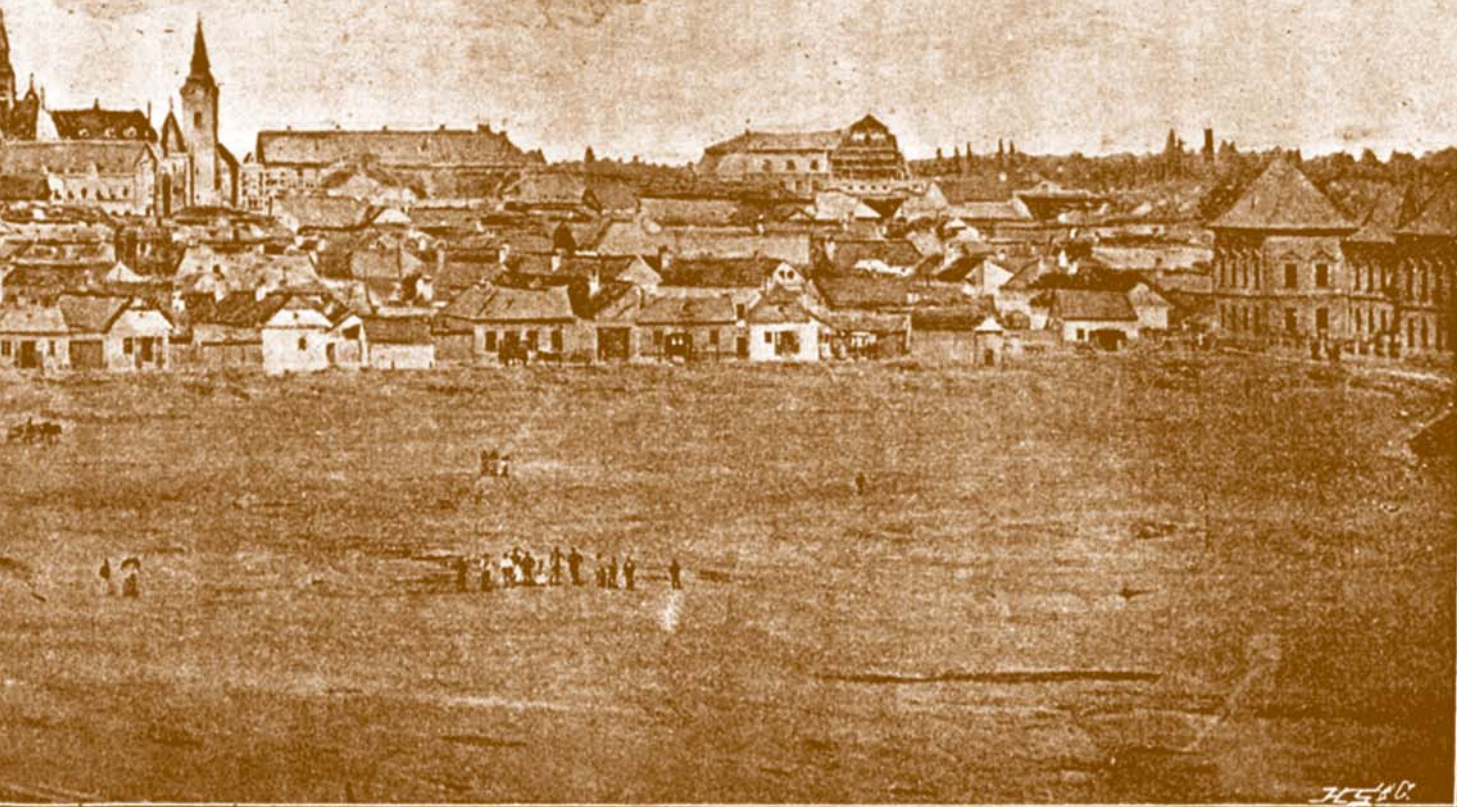
Izr. templom.

Ev. ref.
temp.
Város

Kecskemét város

roppant kiterjedésű, de még ehhez számos pusztákat bir részint zálog, részint haszonbérlet útján, a honnan lakosi tehető és vagyonos polgárok. Élnek pedig főképen juh-, szarvasmarha-, ló-, sertéstenyésztésből, szőlőskertek műveléséből, mellyek igen becses és erős vörös bort, s igen sok gyümölcsöt teremnek; szappancsinálásból, s más kézi mesterségekből, s végre kereskedésből. Nevezetesen Pestre hordanak kenyeret, gyümölcsöt, szalonnát, zsiradékot, hírtott sertéseket, szappant, gyapjút, szarvasmarhát, nyers bőrt, bort. Továbbá szarvasmarhával, lóval, sertéssel mindenféle szélesen elágazó kereskedést folytatnak, s a kecskeméti baremvásár az első közé tartozik hazánkban. Van itt egy könyvnyomda, eczet- s rosolisgyár, s igen sok száraz s szélmalom, és kereskedési bolt. A városnak több fő nemzetségekből lévő földesurai lennének, kik közt első helyet foglal h. Coburg, de már 1848 előtt legnagyobb részben megvette magát, valamint Szentkirály és Borbásszállás pusztákat is csaknem egészen, továbbá Monostor, Agasegyháza, Bugacz pusztáknak kisebb, nagyobb részét; Kis-Alfár pusztát Szikrával együtt zálogban bírja, de ez utóbbi csak az elsőnek része a Tisza mellett s homokos térségből áll. Végre a kecskeméti járás határán kívül is több jöszágokat bir.

egyház
ploma,
háza.

Szt.-Ferenczrendiek
temploma.

Ev. ref. főgymnasium és
jogakademia.

Róm. kath. bérház.

Színház.

Honvéd laktanya.

látképe 1896-ból

Az erdő véd és szeret

A Vándorgyűlést megelőző napon, amikor a Meteorológiai Intézet évszázados hőmérséklet-rekordot jelzett, még arról beszélgettünk, hogy ha ez így lesz a megnyitó napján is, akkor valószínűleg a homokbuckák közötti gyalogtúrát „nem fogjuk megúszni emberveszteség nélkül”. Am a Természetfelelős – látva a rendezők hallatlan erőfeszítéseit a sikeres lebonyolítás érdekében – hatalmas zivatarral járó lehűléssel tette elviselhetővé a terepi programokat. A gyülekező erdészeket és vendégeket erre az alkalomra készített egyenruhában fogadták a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. munkatársai. Amint egy újságíró, aki már több vándorgyűlésen részt vett, megjegyezte, öröm volt látni, ahogy az ország különböző részeiről összeseregglő szakemberek olyan lelkesedéssel fogadták egymást, mintha több évtizede nem találkoztak volna, pedig mondtam neki, többen még néhány nappal ezelőtt szakmai, üzleti és egyéb programokon találkoztak. Nem érti, folytatta gondolatát, hogy mitől van ez alkalommal az összetartozásnak sehol máshol nem tapasztalt megnyilvánulása, mint itt az erdészeknél. Várd ki az esti baráti találkozó végét, és akkor majd mindent megértesz, feleltem neki, és magára

hagytam, mert régen látott osztálytársnőmet üdvözöltem. A regisztráción kapott szokásos ajándécsomag tartalmába pillantva majd' mindenkinek első dolga volt, hogy a törékeny üveget mentse, megelőzve, hogy a Kiskunságban termett könnyű rosébor véletlenül se essen koccanás áldozatává. Az ízléses papírtás-

kában az előbb említett fogyóeszközön kívül gyönyörű kiadványokat találtunk. Igazi értéküket csak otthon, alapos tanulmányozás után fedezhettük föl. A rendezők nemcsak szakmaiságból, hanem lokálpatriotizmusukból is jelesre vizsgáztak. „Az erdő véd és szeret” című album szerkesztői mindent bemutatnak, ami a térség erdőgazdálkodására jellemző. Költőktől és hajdani nagyjainktól idézett sorok, gondolatok teszik hitelessé a kiadványt.

A semmiből teremtett, 20 éve létesült arborétumról mindent megtudhatunk az írott és CD változatban megjelentekből. Bizonyára a cigarettásdoboznyi zsebtérképet is még hetekig tanulmányozzák a vándorgyűlés résztvevői. A városról kiadott keményfedeles, fotókkal gazdagon illusztrált könyvecske telitalálat, amely arra inspirálja az olvasót, hogy alaposabban ismerje meg Kecskemétet, látogasson vissza.

Mindehhez érdekességként – eddigi hagyományainknak megfelelően – az idén 200 éve született *Fényes Elek* leírásából idézzük a Vándorgyűlés programjával érintett települések 150 évvel ezelőtti állapotát, és *Hamusz István* kuriózumait a térségből.

Kecskemét múltja és jelene.

A Honfoglalás ezredik évfordulója alkalmából és emlékére

Kiadta: Kecskemét város közönsége.

Szerkesztette: Ifj. Bagi László Kecskemét th. Város főjegyzője.

Kecskeméten nyomtatott Tóth Lászlónál, 1896.

Katona József szülővárosa érzelmeinek egész bensőségével vesz részt abban az örömben, mely a magyar haza ezer éves fennállásának ünnepével a nemzet szívének minden rétegét áthatja.

Részt kér magának ebből azon a jupon, melylyel a gyermek anyja emlőin csüng, s vele és általa tanul saját lábán megállani, hogy majdan szülőjének erős támasza legyen; s részt kér magának ama szenvedések s küzdelmek árán, melyek erejét - épúgy mint szülőanyjának, - rég idő óta fogyasztották, de meg nem törték. Mert: a „hajdan szép nevű magyar” hiába „ette magának a halált,” - felülkerekedett szívóssága és már talán... bölcsesége is.

Am ezért az új ezredév határkövénel még jobbal elmondhatjuk, hogy: „Isten csodája, hogy még áll hazánk, - s ez kétszeres ok reá, hogy örvendezzünk az örvendezőkkel.

A sokat hányatott hajós öröme ez, ki a viharban még nagyobb hálát érez jó szelleme iránt, mintha vitorláinak kedvező szelek segítenek.

Ha ki kellett is dobnunk a drága terheket, bár a legkönnyebbek, de mégis a legbecsesebbek megmaradt, és ez: a jó reménység.

Ezt hordozzuk szívünkben midőn az új ezredévvél szembe nézünk.

Nem kell ehez már nagyon sok, csak a már megemlegetett szívósság és bölcsesség. Erély, mely a karnak erőt ad és talentum, mely a követendő utakat megmutatja.

Ha magunk is rajta leszünk: ad a „Magyarok Istene” mindakettőt a másik ezerévre is... hála legyen neki az első ezer évről! Annak, ki e napok jelentőségét a múltban is ily igazán megértette, a siron túl is örök elégtétele marad, hogy figyelmeztető szavára az utókor magát méltónak mutatja.

Drága hazánkhoz és városunkhoz kapcsoló ragaszkodásunk kifejezéséeként idézzük „Bánk-bán” írójának szavait:

„...ha magam elmúlok, megmarad ezen sorokban érted égő szeretetemnek bélyege.”

Ifj. Bagi László.

I. program

A Hírös Város gyöngyszemei

A programot választók megcsodálhatták a város legrégebbi, XIV. századi, barokk stílusban épült ferences templomát (Barátok temploma), a túlnyomórészt barokkos elemeket tartalmazó eklektikus palotát, a Katona József Színházat, valamint a perzsakupolás zsinagógát, amely ma Tudomány és Technika Házaként működik. A város kecskét ábrázoló címerében olvashattuk: „sem magasság, sem mélység nem rettent”. Tűlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Kecskemét központjától 3 km-re található 62 hektáros arborétum olyan létesítmény, mely az országban párját ritkítja. Nemcsak azért, mert 20 évvel ezelőtt még kukoricatáblákat láthattunk ezen a területen, melyen ma tulipánfák, mamutfenyők, tölgyek és számos fás szárú növényritkaság között sétálhatunk, hanem azért is, mert mindez az erdészek kezdeményezésére és kivitelezésében valósult meg. Itt kell megemlíteni *Ván László*, *Göbölös Antal* és a közjóléti beruházások mecenatúrájában mindig élen járó *Barátossy Gábor* nevét.

II. program

Kertkultúra, a Nyíri erdő rejtelsei

A Juniperus parkerdészet 12 éve 3 telephelyen dísznövénytermesztéssel foglalkozik Kecskeméten, Gödöllőn és Szombathelyen. A faiskolai fajtaválasztékok kialakításánál elsődleges szempont, hogy a kertépítők, a faiskolai árudák, a parkosítást és utcafásítást tervező önkormányzatok és egyéb intézmények megtalálják a számukra megfelelő növényeket.

A programon résztvevőket *Sziűcs Dezső* kalauzolta végig a díszfaiskolán, bemutatva a termesztési folyamatot a dugványozástól a méretes, földlabdás anyag neveléséig. A faiskola kertjében a tavaly elhunyt tiszteletbeli tagtársunk, *Tóth János* emlékére *Halász Gábor* a megjelentek nevében *Cedrus atlantica* emlékfát ültetett.

Az 1200 ha-os nyíri parkerdőben található a Duna-Tisza közének egyik legszebb homokpusztai tölgyes erdeje. Ebben az erdőben, a hajdani erdészházban találjuk néhai *Szulyovszky László* erdész 1848–49-es forradalmi emlékgyűjteményét. Az 1990 óta több ezer fős részvétellel rendezett március 15-ei és október 6-ai ünnepi megemlékezések egyértelművé tették, hogy itt épüljön meg a Vackorvár Erdei Iskola, mely 2003 májusában nyitotta meg kapuit. A látogatók végigsétálhatnak az 1848 méter hosszú tanösvényen, ahol tájékoztató táblák segítik az erdő élővilágának megismerését.

Földrajzi leírás.

Irta: Hanusz István.

A nagyobbik magyar Alföldnek külön jellemű, jelentős része az a 70-80 km. széles és vagy 280 km. hosszú földszalag, mely a Mátrától Újvidékig a Duna és Tisza között 20-21 ezer ? km. területen meglehetősen híven megtartja ősi arczatát, a Tiszán túl fekvő síkságtól és a Maros-Tisza-Duna közti Alföldtől elütő képét és mely föld darab abban is kiválik, hogy a magyar népelem izmosodásának legigazibb színtere.

Kiderítette az 1891-iki népszámlálás, hogy a Duna-Tisza köze szaporodott lélekszámban legerősebben; mert midőn az egész haza átlagos népsűrűsödése 10% körül járó emelkedést mutatott egy évtíz leforgása alatt, e Mezopotámia 17.66%-kal nevelte meg az ember-anyagot. Nőtt a hazában a magyarság létszáma 695,864 lélekkel, de közülök 286,915 ezen az áldott rónán él,

Melyet átölel a Tisza, Duna karja
S ölében, mint kedves mosolygó gyermekét
Az anya, úgy tartja. (Petőfi)

És az a 286,915 magyar az összes magyarság szaporodásának 41.23%-a.

Annak a fővénynek, mely hajdan „Aranyhomoka” nevet viselt és a mely menedéket adott a fillokszera üldözött borágnak, messze híres barackot termő fái alatt természetes középpontja Kecskemét, mert a Duna-Tisza-közén Szeged, Szabadka és Budapest között középhegyet foglal. Ezen a tájon a törökvilág előtt 300 mezőváros állott, a még ma is kimutatható 121 templomrom közül fölépült már 92, de a többi 29 még föltámadásra vár.

Kecskemét földadatává lett ezek szétszéledt, elzúllott magyar népét is szárnyai alá szedni, hogy az anyagi és szellemi boldogulás árán hatalmas nemzettestet tömörítsen a Duna-Tisza köze buczkás vidékére, és ennek történeti monográfiáját írta meg Hornyik János az akadémikus, Kecskemét törvényhatóság örökös főjegyzője.

De megérdemli a Duna-Tisza-köz eme ősi metropolisza, hogy mai képe is fönmaradjon, mert ő tart össze egy csomóban 50000 magyart áldott földén. Össze is van itt forrva a nép a talajjal, melyet lábai tapodnak; lelkülete, testi mivolta, élete folyása, alkotásai mind szervesen függnek össze a talajjal, a melyen és a melyből él, boldogul, mint akár a növény- és állatvilág. És ez avatja szentté a rögtöt és tartja ébren a hozzá való ragaszkodás érzetét.

III. program

Szikes puszták, ártéri erdők

A hegyvidéki erdőkhez szokott erdészeknek egy sajátos természeti csodavilág megtekintésére adott lehetőséget a szikes pusztákat, ártéri erdőket kínáló program. A solti síkságon található szikesek madárvilága egyedülálló. A programon résztvevők megtekinthették a solti csemetekertet, ahol a térségben erdősítésre kerülő szaporítóanyagot állítják elő. A vándorgyűlést szervezők a szakmai látóvilágon túl történelmi emlékhelyek látogatására is

gondoltak. Így tekinthették meg a programon résztvevők *Vécsey Károlynak*, az 1848–49-es szabadságharc kiemelkedő egyéniségének kastélyát. „Ameddig Magyarország él, minden becsületes ember tisztelettel fogja emlegetni Önt, mint a legnemesebb hazaszeretnek és férfias erőnek magasztos példáját...” (*Kossuth Lajos*). Szikes puszták, ártéri erdők: ily szélsőséges termőhelyi adottságon dolgoznak a kiskunsági erdészek.

Solt, magyar m. v.; Pest-Solt megyében, s az utóbbi vármegye innen vette nevét. Fekszik Pesthez 10 mfdnyire, a Dunához fél órányira, oly lapályos helyen, hogy a Duna gyakori kiöntései miatt a város jelen helyéről már szándékozik tovább költözni. Lakja 4058 reform., 129 kath., 36 zsidó. Ref. anyatemlom. Határa 20811 hold, melyből 4000 hold szántóföld, 6000 hold kaszálló, 5554 h. legelő, 1471 h. szőlőhegy, mely 20 öllel fekszik magasabban a Duna tükre-nél, 3847 hold nádas rétság és mocsár. Ebből majorság 4010 hold 1/3 részben szántó, 2/3 kaszálló; a többi urbériség. A föld hol fekete, hol homok, és pedig sok helyen futó. Tiszta és kétszeres búzát, kukoricát, árpát, zabot terem. Állattenyésztése a sok árvíz miatt elszunyult. Országos vásárt négyet tart, u. m. jan. 18., áldozó-csötörtökön, aug. 16., és nov. 11-kén, hétfőn barom-, kedden kirakó-vásár tartatván. Birják a várost: b. Révay György., gr. Vécsey Ágoston, gr. Nemes Jánosnó, szül. gr. Bechtold, gr. Benyovszky Zsigmond, kinek részét jelenleg birói zálogban a kegyes kir. alapítvány birja. Van helyben postahivatala.

IV. program Gyalogtúra homokbuckák között

Ágasegyháza, puszta, Pest vármegyében. Határai Izsák városa, Kis-Balácsi, Kerekegyháza, Köncsög, Orgoványi puszták. Kiterjedése 12,000 hold, s leginkább legelő- és kaszálóból áll. Birtokosai: Kecskemét városa, a nagy-kőrösi közbirtokosság és Balásfalvi Kiss urak.

Az ágasegyházi erdőtomb tipikus homoki, mesterségesen létrehozott erdőtársulás, ahol e tájra jellemző erdőgazdálkodás minden részletével találkozhattak a résztvevők. Megcsodálhatták az 1975-ben alapított Kiskunsági Nemzeti Park egyik legértékesebb részét, az úgynevezett Fülöpházi Buckákat. A buckavonulatokat homoki csenkesz, árvalányhajas gyepek borítják, melyeken megjelenik a boróka, a naprózsa, a homoki báránypirosító, a kései szegfű. Itt kaptak a vendégek tájékoztatást a nemzeti park tevékenységéről, a kezelésében lévő területeken található változatos természeti jelenségekről, megőrzésükről és hosszú távú fennmaradásuknak feltételeiről. A vendégvásra berendezkedett Somodi-tanya példája annak, hogy hogyan lehet a külső szemlélő számára első pillantásra sivár környezetben nyereséges vállalkozást működtetni.

V. program Bugac

Western filmekbe illő természeti környezetet láthattak az e program résztvevői. Az 1920-as években indult és az '50-es években lendületet kapott alföldfásítási folyamat következtében a térséget mára 35%, és ha a hozzá csatlakozó Bugacpusztaházát is hozzávesszük, 52% erdő borítja. Az erdészek heroikus küzdelmét a homokkal *Horváth László* erdőmérnök elbeszéléséből olvashatjuk a „Gyökerek és lombok” című portrészorozat első kötetében. A résztvevők betekínthettek abba, hogy a térségben termelhető szerény minőségű alapanyagból hogyan lehet piacképes terméket gyártani. Itt alkotnak az erdélyi és hazai művészek a nagy népszerűségnek örvendő alkotótáborban. Az Alföldfásítási Múzeumban megtekinthették az egykori munkagépeket, szerszámokat, valamint az alföldi erdők jellegzetes élővilágát.

Bugac, tágas pusztta, Pest-Solt vgyében, Kecskeméthez délre 2 mfd, 150 lakossal. Bírják Szentkirályi, Faragó nemzetségek, Kecskemét városa.

A nagybugaczi pusztának Tolvajos nevű része meg a rónák Svajcza; hegyei homokbuczka sorokból állnak, egész rendes hegy-völgyes táj tiszta futóhomokból, melyet a szelek szabad száguldása halmozott sorba élekké, csúcsokká. Be van nőve nyár- és nyírfa bokorral, helyente borovicskával, ittott fűvel, giliczetüsökkel, betyárvirággal, kutyatejjel s a legmagasabb csúcsa félakkora, mint a Szent-Gellért hegyé. Azért viseli a Tolvajos nevet, hogy a betyárvilág idején oda, szurdokaiba rejtették a lopott lovat zsandárszemek elől. Elhagyott útnyom vonul rajt végig, a régi kiskőrösi, melyen Petőfi egykor Kecskemétre járt.

Legjutalmazóbb kiránduló hely azonban a Szikra, a Tisza partján terülő eme szintén buczkás, de ősi termékenységű tenyészettel benőtt pont, hol ma még nyári lakok, időzők nincsenek, de nincs messze az idő, mely kinöveszti azokat is a talajból. Fölső-Alpár pusztarésze ez, hol a szántó-vető ekéje rozsdás nyilhegyeket vet föl, meglehet a csatából, melyet a hon-szerző vivott itt Zalánal; 1830-ban arany koronát és kardot leltek ott. Elragadó kilátás nyílik a Reketyés halomról, melyet a fűzfa szegély között kanyargó Tisza szőke vize mos.

Kecskemét határterületéről méltán írja Kada Elek, hogy nem olyan síkság az, hol kis ágaskodással a tücsök is széttekinthet; sem oly fátlan pusztaság, a mely fölött még a Nap is elunja a járást: hanem viruló kert, a hol szellő hordta magból nőtt ki az erdő, haragos sömlyékből indul útra a virágra hulló harmat, arany csillogású buczkákkal köt czimboraságot a kénye-kedvére ögyelgő napsugár. Nyári napfordulókor ereje birásában van a természet, a hajnal az alkonnal fog kezét, virág virágra hajtja fejét, lomb lombnak susog, a Nap hevétől égő sárgán folyik egybe a kalászos föld az ég aljával, a horizont mesgyéjén a forráság arany színei vastag rétegben öntenek el mindent; ősszel pedig fölötte álmos lomhasággal fekete fölhők keringenek, mint valami óriási sasok, kiterjesztett szárnyok alig lebben.

VI. program Magánerdők, egyedi élőhelyek

Bács-Kiskun megyében az erdők 52%-a magántulajdonban van. A megyében 10 erdészeti integrátor segíti a magánerdőgazdálkodók működését. *Gobér Zoltán* magánvállalkozó tevékenységével ismerkedhettünk meg. A Kiskunsági Nemzeti Park kezelésében lévő Kolon-tó mellett, az úgynevezett Bikatoroknál láthattuk azt, ahol az alföldi nyílt homokpusztagyepek és több száz hektáros fekete-fenyő-állományok váltják egymást. Csenegőd község határában található a Közös erdő, amely UNESCO bioszféra-rezervátum. Petőfi Sándor szülőházának megtekintése kötelező érvényű.

Csenegőd, puszta, Pest-Solt vármegyében, Kis-Köröshöz tartozik, s az ottani földesurak birják. Elosztatik Alsó-Csenegődre s Kis-Czebére, és Felső-Csenegődre. Az elsőnek kiterjedése 4845 hld, melyből 800 h. szántó, 600 h. kaszáló, 200 h. homokerdő, 45 h. mocsár, 200 h. turjános vizátlás, 200 h. futóhomok, 2800 holdlegelő. Felső-Csenegőd kiterjedése 3045 hold, melyből 600 h. szántóföld, 700 h. kaszáló, 200 h. homokerdő, 45 h. mocsár, 200 h. turján, 200 h. futóhomok, 1100 h. legelő.

Kis-Körös, népies mv., Pest-Solt vmegyében, homokos rónaságon, út. P. Vadkert 1 óra. Határa, ide nem értve a pusztákat, 12 507 hold és 142 □ öl, holdját 1200 □ ölével számítva. Ebből szántóföld 2579 h. 439 □ öl, kaszáló 1930 h. 206 □ öl, szőlőskert 746 h. 589 □ öl, legelő 4041 hold, futó homok 295 h. 1072 □ öl, mocsár és vizátlás 1996 hold, beltelek 919 hold és 36 ? öl. Ebből ismét urbériség: 1963 h. szántó, 912 h. kaszáló; egyház és város szántófölde 379 h., kaszálója 516 h., majorsági szántó 236h. és ugyanannyi kaszáló. Hanem majorsági puszták többten tartoznak ide, mint Tazlár, Kaskantyú, Czebe, Tabdi, Csenegőd és Kis-Bócsa, melyek összesen 42 510 holdra terjednek. Földe nagyon homokos, mely főleg csak rozsos és burgonyát, de tiszta buzát és tavaszit gyéren terem. A szarvasmarha- és birkatenyésztés jó karban áll. Terjedelmes szőlőiben jó kerti bort, de sok gyümölcsöt termeszt. Lakja 5560 ágostai, 257 rom. kath., 223 héber. Az ágostaiakat Vattay János telepítette ide a mult század első tizedében, Nyitra, Nógrád, Hont vmegyéből és Pestnek vácsi járásából; s ezért ezek tót eredetűek, de ma már a legöregebbeket kivéve, mindnyájan beszélnek magyarul. A katolikusok mind magyarok. Urbéri egész telek 70 találattik, további 233 mesterember és 959 zsellér. Van itt egy igen nagy ágostai templom, 4 osztályu derék iskolával, és egy kath. szentegyház; végre határában 4 mocsáros tó. Kis-Köröst birják a Vattay nemzetség leányágu örökösei.

Kiskunság (részlet)

Hova szívem, lelkem
Mindig, mindenholn vissza-visszavágyott,
Ujra láttam végre születésem földét,
A szép Kiskunságot!
Bejártam a rónát,
Melyet átölel a Tisza-Duna karja,
S ölében, mint kedves mosolygó gyermekét
Az anya, úgy tartja.

Itt vagyok megint a
Nagyvárosi élet örökös zajában,
Oh de képzeletem most is odalenn az
Alföld rónáján van;
Testi szemeimet
Behunyom, és lelkem szemeivel nézek,
S előttem lebegnek szépen, gyönyörűn az
Alföldi vidékek.

Petőfi Sándor

VII. program

Országos hírű faipar, védett növényritkaság

Harka-Kötöny-Bodoglár térségében a Kiskunsági Nemzeti Park munkatársainak közreműködésével megtekinthetjük a tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) egyedüli előfordulási helyét, élőhelyét. Igazi szakmai kihívás az itt található feketefenyves erdőállomány szerkezet-átalakítása. Tájékoztatót kaptak a program résztvevői a térség magán-erdő-gazdálkodásáról is. Itt működik az ország egyik legnagyobb kapacitású raklapgyára, amely évi 80 000 m³ faanyagot dolgoz fel.

Harka, puszta, Pest-Solt vmegyében, Halas, Kötöny, Bodoglár, Tájó és Zana pusztákkal határos. Határa 10,000 hold, melynek harmada jó szántóföld, a többi homokos legelő. Birják b. Podmaniczkyak és több Fáy örökösök.

Kötöny, puszta, Pest-Solt vármegyében, határos Halas várossal, Pirtó, Tázlár, Bodoglár, és Harka pusztákkal. Kiterjedése 10,000 hold, melynek harmada sivatyi homok. Többire nézve lásd Vadkert leírását.

Meg kell emlékeznünk a Budapest-csongrádi hajózó csatornának jövő évtized alatt remélhetőleg megvalósuló tervezetéről is.

Ámbár e csatorna eszméjével már Mátyás királyunk is foglalkozott, annak létesítése az óriási technikai és pénzügyi nehézségek folytán napjainkig csak pium desiderium maradt; pedig a csatorna országos fontossága mellett mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a kérdés 1720 óta az országgyűléseken is ugyszólván állandóan napirenden volt és a csatornát már József császár műszaki tanulmány tárgyává tette és a kérdés megoldásával, sok másokon kívül, hazánk oly kitűnő vízimérnökei mint Vedres István és Boros Frigyes éveken át foglalkoztak. Ez utóbbi 1867-68-ban az akkori kormány megbízásából 3 egymástól eltérő tervet is dolgozott ki. Érdeklődött ez ügy iránt Ferencz József királyunk is, a kinek akkori szegedi látogatása alkalmával Boros a tervekről részletesen referált.

Sajnos azonban, hogy a rendkívüli technikai nehézségek leküzdése a műszaki tudomány akkori állapotaában még oly óriási építési költségeket involvált, hogy a csatorna pénzügyi nehézségek miatt annál kevésbé létesülhetett, mert a várható jövedelem sem volt a befektetendő tőkével arányban.

A csatorna nemzetgazdasági fontossága abból ítélhető meg leginkább, hogy maximális teherforgalma 80 millió métermázsára tehető, ezenkívül vizének egyrésze öntözésre is felhasználható lévén, a vidék mezőgazdasági fellendülésére is előre nem látható mérvű befolyást gyakorolhat.

A Budapest-Csongrád-Szegedi hajózó csatornának országos fontossága sokkal inkább átment a köztudatba, hogysem felesleges ne lenne annak bővebb fejtegetése, és hogy a minden víziutat nélkülöző Kecskemét mily mértékben érezi annak szükséges voltát, eléggé bizonyítja a tény, hogy már 1825-ben a csatorna céljaira évente 25 ezer napi munkát ajánlott fel.

VIII. program

Homoki erdőállományok, hadtörténeti kuriózum

A Császártöltési Erdészet kezeli és tartja karban azt a 3,6 hektáros parkerdőt, amelyet 1981-ben alakított ki az erdőgazdaság. A közjóléti beruházás azóta a környékeliek kedvenc kirándulóhelye. A kececi sétaút során az Alföldre jellemző erdőállományokat tekinthettek meg a résztvevők. Így kocsányos tölgyest, fehér nyárást és az elmaradhatatlan nemesnyár-ültetvényeket. Kecelen, az Európában egyedülálló fegyvermúzeumban – mely *Pintér József* tulajdonosról elnevezett *Pintér Művek* fémüzem területén található – elavult, használaton kívüli fegyverarzenált tanulmányozhattunk.

Keczel, magyar falu, Pest-solt vmegyében, lapályos homokos térségen, út. p. Vadkerthez 1 órányira, 3663 lak, kik 17 zsidót kivéve, mind r. katolikusok. E helységet gr. Patachich Gábor kalocsai érsek telepítette 1734-ki sz. György hava 22-kén kiadott szerződésnél fogva, melly szerződést később visszavévn, 1845-ik apr. 9-kén más szerződéssel cserélte fel. Ebben Bánegyház, Dömötör és Csongód pusztákat örökösen a kecezi határhoz kapcsolta, s magának semmi majorsági földet fen nem hagyott. E pusztákkal a kecezi határ tesz mintegy 26,000 holdat, mellyből 1000 h. beltelek, 9000 h. szántó, 3000 h. rét, 100 h. kenderföld, 200 h. kukoricaföld, 360 h. helység szántóföldje, 260 h. kaszállója, 700 h. öreg szőlő, 800 h. új szőlő, 50 h. nyiresi szőlő, 50 h. fejrhomok szőlő, 40 h. helység erdeje, 40 h. helység csukástói erdeje, 800 h. szarkási erdő, 400 h. rafai-széki erdő, 48 h. urasági tölgyes erdő a falu mellett, 1 h. dömötöri koresmaföld, 9151 hold közlegelő. Határa egészen homokos, de mégis 1/6 első, 1/6 második, 4/6 pedig negyedik osztályu, mivel ezen föld az erős szelektől, hol pedig a föld árjától rongáltatik, s leginkább rozso terem. A marha- és birkatenyésztés jó karban áll. Van itt kath. paroch. templom, régi módra épült plebánia, mellynek közepén csak egy szoba van emelben torony formára; uradalmi borház és lakhely, megyei ház, urad. Pálínkfőző. Birja a kalocsai káptalan.

Császártöltés, német falu, Pest-Solt vármegyében, ut. p. Hajóshoz 1 órányira, Sárközt a homoktól elválasztó hegység és Órjeg mentiben két domb között benyuló völgyben. Határa 9738 hold, u. m. 2500 szántó, 538 rét, 1100 legelő, 1500 szőlő, 1800 erdő, 300 beültetendő homok; az órjegi mocsár 2000 hold. Ezekből uradalmi szántóföld csak 128 hold. Földje vegyes sárga és fekete homok, leginkább rozso terem. A helység végén van egy forrás, mellynek árokba huzása által tó képződött, melly most az uraságnak egy malmát hajtja. A szántóföldek közti völgyben pedig egy kis tó található. Végre az Órjeg nevű mocsár Akasztó helység határától kezdve a megye végéig, illetőleg Baja város határáig huzódik. Népessége 1538 lélek, kik 13 zsidót kivéve, római katolikusok, paroch. templommal. Birja a falut a kalocsai káptalan.

Baráti est

Kellemes esti hűvösben gyülekezett az erdészsereg a baráti vacsorára. Úgy gondolom, mindenki maximálisan meg volt elégedve a vendéglátással, és a jó hangulat már csak az asztaltársaságokon múlt. Valószínűleg senki nem sértődött meg, hogy **Kiss Béla** vezérigazgató, a házigazda az est megnyitóját három mondattal elintézte. Köszöntötte a megjelent vendégeket – külföldieket és belsőket egyaránt –, majd **Sódar Pál**, volt vezérigazgatót, és végül jó étvágyat kí-

vánt. Mint utóbb kiderült, senkinek nem hiányoztak az eddig megszokott, rövidebb vagy hosszabb oda-vissza köszöntők, s ami kellemes meglepetés volt, a zene sem haladta meg 50 decibel hangerőt, kivéve a tapsot, melyet a helyi GÉRPVINE showtánc-csoport kapott előadásáért. Akit az éjféli a sátorban ért, friss, meleg töltött káposztával folytathatta a vacsorát, amivel kellően „megágyazhatott” a jó hangulathoz elengedhetetlen hideg sörmek és a homoki boroknak.

Emléktábla-avatás

A Városháza előtt gyülekező erdészeket harangjáték fogadta, és nem is akármilyen, hanem az Erdészhimnusz dallamát játszották a harangok. Ez kellemes meglepetés volt.

Ezután **Szabó Tibor** köszöntötte a 138. Vándorgyűlés második napján megjelenteket. Bemutatta a nap műsorvezetőit, **Gidró Katalint** és **Makranczi Zalánt**, a kecskeméti Katona József Színház művészeit és felkérte **dr. Sárközy István** alpolgármestert, hogy köszöntse a résztvevőket.

Gidró Katalin és Makranczi Zalán előadták *Oravecz Imre*: Az erdészet föltámasztása című versét

Hajnalodik,
harmat csillog a léckerítésen,

fölkel a felesége mellől,
csöndben fölöltözik
és távcsővel, botszékkal,
puskával, tölténnyel,
bárcával, jelzőbaltával felszerelve
világos színű nyári egyenruhában kilép a kiskapun
és szemlére indul az erdész,

hamar letér a kitaposott gyalogútról,
átvág egy levegős nyiladékon,
és a sűrűben folytatja útját,

időnkint megáll, és körülnéz,
figyeli a fákból a növekedést,
figyeli a korhadást magában,

megkeresi és szétrugdossa a vadászok csapdait,
de gondosan kikerüli az ehető gombákat
és gyógynövényeket,

néha talál egy-egy tisztást az életében,
kiszimítja rajta a mohát, ahol meggyűrődött,
fölállítja rajta a fűvet, ahol lefeküdt,
de ez egyre ritkábban esik meg vele,

keresztez egy friss vágást,
és szavak nyomulnak a tudatába:
dorong, rönk, tuskó, forgács,
de kitessékeli őket,
és helyet csinál néhány fiatal csemetefanévnék,
azután tovább megy,

egyenként elaltatja a baglyokat,
és sorban felkölti a vaddisznókat, szarvasokat,
nyulakat és rigókat,
és kidörzsöli a szemükből az álmat

és visszatér az erdészházhoz,
előveszi a mellényzsebéből az óráját,
rápillant, és fakereskedők, napszámosok és rőzse-
szedők jelenlétében
megnyitja az erdei napot

A Városháza udvarában *Sárközy István* emlékhelyet avatott, ahol *Koleszár István*, az ÁPV Zrt. Erdészeti és Agrárgazdasági Portfóliókezelő Igazgatóságának ügyvezető igazgatója rövid, munkásságát méltató beszéddel felavatta *Bakkay József* emléktábláját.

A Közgyűlés

Ezután az emlékhelyről a Katona József Színházba sétáltak át a Közgyűlés résztvevői. A színház nézőtere valóságos gyöngyszem, ahonnan gyönyörködhetünk a színpadra varázsolt erdőben. Fokozta élvezetünket **Kiss Gergely** hangu-

latos gitárjátéka. Ezután a műsorvezetők – eleget téve protokolláris kötelezettségüknek – köszöntötték a jelenlévőket, név szerint is említve **Benedek Fülöpöt**, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium szakállamtitkárát, **Koleszár**

Istvánt, az ÁPV Zrt. Erdészeti és Agrár-gazdasági Portfoliókezelő Igazgatóságának ügyvezető igazgatóját, **Bányai Gábert**, a Bács-Kiskun megyei Közgyűlés elnökét, valamint **dr. Sárközy Istvánt**, Kecskemét város alpolgármesterét.

A zászlók bevonulása és a Himnusz elhangzása után **Gazsó György** Jászai-díjas színművész előadásában meghallgattuk Arany János Rege a csodaszar-

Kecskemét földrajzi fekvése.

Itt áll ez a város folyóvíz nélkül, hegy nélkül, Istentől áldva, magyar népétől meglegedetten lakva, örök mozgó poszta-homok buczkák tág birodalmában. Hasztalan pusztította tatár, török, rácz, hasztalan élte a német, - mert a nagy síkságon, hol a fővényt szabadjában hordja a szél s a messze táj hajdan csupán vadaknak volt nagy tanyája, mindenféle mozgalmal élet, dús tenyészet képe tárul szem elé: ott, a hol II. József császár 1768. áprilisban Pesttől egész Szegedig egy földművest sem látott.

A ligetekkel tarkázott pusztákon, mond Kada Elek, a száguldó ménések nyerítésébe, ballagó gulya kolompszavába a pásztorfurulya édes dallama vegyül, mely a mult keserveit csak azért panaszolja, hogy bele szőhesse a jövőbe vetett boldogító reményt. Tündöklő fehérségű tanyák lepik a beláthatatlan messzeségű mezőket, hol a szorgalmas kéz vezette ekevas nyomában tarkabarka szőnyeg gyanánt imbolygó vetés kel, hányja a fejét. Majd gyümölcserdő váltja azt, hol tenger mennyiség sárgálló baraczk, gránátpiros meggy, mosolygó almák milliói omlnaka a fákról, alattok az édes szőlő kék, fehér, piros gerezdje duskálkodik: fölhangzik közöttök a dalos madár füttyje, fölüti tanyáját ott a boldogság, részese annak minden lélek.

Messzire látszanak ki a karcsu tornyok, aranyozott keresztjeik-, gombjaikról szikrázva verődik vissza a napsugár; a tisztára meszelt házak fölé emeletes iskolák terülnek, a tudomány fohelyei, forrásai, - a sok templom azt hirdeti, hogy az ember vetésére Isten adja az áldást.

A régi városház bontásakor előkerült az udvar talajából 6-odfél száz apró ezüstpénz és arra vall a veretők, hogy a salzburgi érsekség XIII. századbéli pénzei; de napvilágra jutott akkor közelökben két arany is, az egyik velencei 1553-1558-ból, a másik török eredetű.

Közel van a híres Kaszapkút, melyen kívül születni és mégis Kecskeméten szerepelni kritikus dolog. E kút regéjét Kada Elek ekép mondja el: „Mikoron Árpád a honfoglaló magyaroknak az alpári csata után a földet osztotta, zúgolódott a csapat, melynek Kecskemét pusztája esett osztályul, jobb nyilast óhajtottak, olyant, a melynek vize is van. Elővette ekkor Zalán-verő kardját Kaszap, az öreg táltos és addig hányta föl vele a sivány homokot, míg abból üde víz buggyant föl. Megízlelte a nép és mivel jónak találta, megtelepült körülötte és annak pusztá vidékét gyümölcserdővé alakította. Ezóta emelkedett az ősváros, melynek őslakosai ma is azt tartják, hogy az az ember, ki a Kaszapkúton belül született.

Az alföldi városok népét régi tapasztalás okosította oda, hogy a nagy harangjokat meg ne húzassák minden jövevény kedvéért azonnal, ha csak nem püspök az, - de ha évek során jó akaratú illeszkedik az idegen a lelt viszonyok közé és ki-vált ha némi fekvőséget is szerzett közöttök, bevállalják egyenes szívvel, igaz barátsággal.

Mappából földrajzi leírást adó német tudósok ráfogták Kecskemét és vidékére, hogy tengerei eredetű kagylóhéjakkal behintett fővényes talaját szegényes fű födi, félnapokon át elbolyonghat az útas míg élőfára bukkan. Szaller György ugyan Pestmegye gabonás csűrénének és szénás kertjének nevezi e század elején Kecskemétet, még sem birta ellensúlyozni vele, a mit Korabinszky lexiconá elterjesztett, hogy fél napig is el lehet menni Kecskemét mellékén a nélkül, hogy a szem egyetlen zöld bokroskát is látna.

Honfitársaink tudatában is fészket vert a hiedelem, hogy pusztá van itt a legsivárabb alakban. Czuczor Gergely is így énekel:

De bár merre néztem Tisza, Duna felé
Egy szál fa csak kevés, annyi sem tűnt elé.

Sőt egy fölvidéki földrajzíró, Talapkovits Antal is a Földrajzi Közlemények 1880-iki évfolyamában azt vette tolla hegyére, hogy Kecskeméttől a Tiszáig elterülő sivár homokterület a Szaharát jutatja eszünkbe. Megzáfolja pedig ezt Kecskemét földművelésének, gyümölcs és szőlőtermesztésének leírása.

Mosolyogjon bár rajta a fölvidék embere, kinek majd a nyakába hogy nem szakad az erdős, regényes sziklabérczek tömege, lábai alatt tátongatnak a merész metszetű mély völgyek, a hasadékokba lezuhanó kristályvízű csermelyek, a tájkép ez ékesítő elemei: az Alföld metropolisának is megvannak a maga elragadó szépségei.

A ki baraczkvirágzások föl hág oda, honnan a

Sugártony kilátszik a pusztára,

annak szemét foglyul ejti a vörös virágtenger nyugodt tükre, mely a várost egészen körülövezi, pár napra rá kifehérszik e tengersík, mikor meg már az üvegmeggy miriadnyi fája hajladoznak a töménytelen, tömérdek fehér virág súlya alatt. Különösen szép Kecskemét város látóképe a nyíri Mária kápolna felől, a templom tornyok egymás mellé sorakoznak és a nagytemplom úgy emelkedik társai és a háztenger fölé, mintha óriási kéz épen a nézés pillanatában vonná elő a talajból. Mindezt a nyári est a gomolyag, éles hegycsúcs, rovátkos várszerű, szinte mozdulatlan tetsző felhő képződés teszi a szemnek felejthetlenné; mert sehol sem oly fantasztikus szép a felhő-alakulás, mint az Alföldön, csak az a kár, hogy gyorsan változik a képe.

vasról című versét. Gazsó György a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem erdőmérnöki karán szerzett diplomát, színészi pályafutását pedig itt Kecskeméten kezdte.

Ezután **dr. Pethő József**, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke megnyitotta közgyűlést, és felolvasta **Szili Katalinnak**, az Országgyűlés elnökének a Közgyűléshez írott levelét.

„Országos Erdészeti Egyesület
Dr. Pethő József úr
elnök

Tisztelt Elnök Úr!

Köszönöm meghívásukat az Országos Erdészeti Egyesület 2007. évi Vándorgyűlésére. Hivatali elfoglaltságom miatt személyesen részt venni nem áll módomban országos rendezvényükön. Együttműködésünkre tekintettel, együtt érezve az erdésztársadalommal, támogatva felelősségteljes munkájukat kérem, adja át jókívánásaimat tagságuknak és a küldöttközgyűlésen megjelent külföldi és hazai erdészeknek.

Az emberiség nagy kihívása, hogy hogyan tudja tevékenységét harmóniába hozni a környezetünkkel, a természettel. Az erdészek számára, akik évszázadok óta a tartamos erdőgazdálkodást művelik, közismert a fenntartható fejlődés világot érintő problémája. Hazánk nem rendelkezik fenntartható fejlődési stratégiával és magam is azon dolgozom, hogy még ez évben elkészüljön ez a munka. Az Akadémián vitasorozat keretében politikusokkal, tudósokkal, civilekkel keressük a leg-

jobb választ, hogy ősszel elkészülhesen javaslatunk. Kiemelt szempontnak tartom, hogy a társadalmi viszonyok képviselője az első és a gazdaság csak eszköz a végrehajtáshoz. Várom az erdészek szakmai észrevételeit is, hiszen az erdő a fenntarthatóság fontos tényezője, így az erdészek munkájának különösen nagy szerepe van az emberiség jövője szempontjából.

Tisztelt Erdészek, kívánom, hogy jövőt építő munkájuk a fenntartható fejlődés nemzeti stratégiáját támogatva, a társadalom meglegedésére és saját boldogulásukra is szolgálva fejlődjön.

Budapest, 2007. június 20.

Üdvözlettel:

Dr. Szili Katalin”

* * *

*Gidró Katalin szavazata következett:
Lukács László: A fa (részlet)*

*Nesz nélkül árad, mint egy boldog álom
az éltető nedv a sok titkos ágon,
gyökér folyók akár a vér a szívé,
torkollnak össze fent egy izmos ívbe,
mely az erőtől görcsbe csavarodva
vájja magát fel egyre magasabbra,
a gyökerekben, rostokban s inakban
erő száll fel a mélyből láthatatlan
s mindaz, ami a mélyben szunnyad érve,
erős törzsként bukkam a föld szívére.*

* * *

Ezután **Kiss Béla**, a KEFAG Zrt. vezérigazgatója, az Országos Erdészeti Egyesület Kecskeméti Helyi Csoportjának elnöke, egyben az esemény házigazdája szólt a megjelentekhez.

„Tisztelt Ünnepi Közgyűlés! Tisztelt Elnök Úr!

Kedves Kitüntetettek, Vendégeink!

Az alföldi ember közismert nyíltságáról, határtalan szeretetéről és ragaszkodásáról környezetéhez, élőhelyéhez. Ennek szellemében próbáltuk bemutatni az elmúlt évtizedek munkájának eredményét együtt a magánerdő-gazdálkodókkal, a természetvédőkkel és a munkánkat felügyelő hatósággal. Együtt, mert eredményeinket is közösen értük el.

A Vándorgyűlés résztvevői Bács-Kiskun megye különböző tájegységein nyolcféle programon vettek részt, melyek célja a Duna-Tisza köze természeti adottságainak, védett ritkaságainak, kulturális kuriózumainak, az erdőgazdálkodás e tájra jellemző folyamatainak és az értékteremtő munka eredményeinek megismeretése volt, különös tekintettel a Homokhátság megváltozott éghajlati, hidrológiai viszonyaira.

Vendégeink megtekinthették többek között a páratlan szépségű Kecskeméti Arborétumot – melynek létrehozását mi, erdészek kezdeményeztük –, az országosan ismert – 3 telephellyel, gazdag dísznövény-kínálattal rendelkező – Juniperus

Parkerdészetünket, a város legkedveltebb kirándulóhelyének számító, a nemzeti ünnepeink megemlékezésének méltó helyszínékként ismert Nyíri Parkerdőt, ahol a Vackor Vár Erdei Iskola található, a kiskunsági szikes puszták élővilágát, az ágasegyházi erdőtümb különlegességeit, a fülöpházi homokbuckák egyedi növény- és állatvilágát, a páratlan és messze földön híres bugaci Ósborókást, a kitartó munka emlékét őrző bugaci Alföldfásítási Múzeumot, továbbá az ország legnagyobb raklapgyártójaként ismert, évi közel egymillió rakodólapot előállító ÖKOPAL Raklap Üzemet, valamint a megye védett természet kincsei közül a Kolon-tó környezetét, a Közös-erdő növényritkaságait, illetve a tartós szegfű – világviszonylatban is egyedülálló – termőhelyét.

Hogyan is jutottunk el ideig? Engedjenek meg egy rövid történeti áttekintést!

Az Alföld utolsó természetes növénytakarója az erdős puszta volt, ahol erdők, mocsarak, lápok, lösz- és homokpuszták váltogatták egymást. Uralkodó erdőtüpus a tölgyerdő volt. A honfoglalás idején az Alföld erdőkben és fában sokkal gazdagabb volt, mint ma. A mezőgazdasági kultúra fejlődése és a kiterjedt állattenyésztés azonban az erdők nagymértékű pusztulásával járt. A megváltozott hidrológiai és éghajlati viszonyok a felső talajrétegben futóhomok kialakulásához vezettek. A homok megkötése, az alföldi fásítás ügye úgyszólván állandóan napirenden szerepelt, egészen napjainkig.

Külön érdekességként emelném ki, hogy a homok megkötése alapvetően két módon történt, erdősítéssel, valamint szőlő- és gyümölcsstelepitéssel. Talán nem véletlen egybeesés, hogy Kecskeméten 1934-ben rendezték meg először az Országos Erdészeti Vándor-

gyűlést, és szintén ebben az évben rendezték meg először – az itt termő gyümölcsök és termények bemutatása, továbbá piacra jutásuk elősegítése érdekében – az első Hírös Hét Fesztivált is, amely napjainkban is Kecskemét egyik legjelentősebb és legnépszerűbb hagyományos rendezvénye.

A kitartó munka eredményeként az Alföld 1945-beni 5%-os erdősültsége ma már eléri a 20%-ot, így Bács-Kiskun megye térképéről sorra tűntek el azok a fehér foltok, melyek a terméketlen homokbuckás területeket jelezték. A meggyét járva szemet gyönyörködtető látni az a sok zöldellő erdőt, mely szinte gomba módjára nőtt ki a földből, átfomálva ezzel az alföldi tájat.

Ha ugyanezt a történetet a Kecskeméten rendezett vándorgyűléseken megfogalmazott célkitűzések tükrében nézzük, elmondhatjuk, megvalósult mindaz, amit elődeink üzentek a jövőnek.

(1934)

„...Ha sikerülne elérni a célt, amit magunk elé tűztünk, nem csak sok ezer bold, ma alig termő magyar föld válnék a nemzeti vagyon jelentős alkotó elemévé, de sokszor tízezer magyar testvérünk nyerné el magában az erdőgazdálkodásban és még inkább a termékek feldolgozásában azt, ami annyira hiányzik: a munkát, a kenyeret, a nyugodt megélhetést...”

(1984)

„...Ötven éve elődeinknek az Alföld-fásítás előkészítése mellett a gyakorlati végrehajtásból kevés jutott, nekünk annál több. Az a lehetőség, ami számunkra itt megnyílt, mindennapunk munkájává vált. Eredményeinket és tevékenységünket értékeljük úgy, mint az Alföld sívó homokján végzett munkánk gyümölcsét...”

165 800 hektár erdő jelenti ezt a gyümölcsöt, mellyel elődeink – s már mi magunk is – hozzájárultunk az embereknek munkát, megélhetést és egy élhetőbb környezetet biztosító táj kialakításához.

S mi milyen célt tűzhetünk ki magunknak, mit üzenhetünk a társadalom, a jövő felé?

Mi erdészek továbbra is hiszünk az összefogás erejében, a közös célokért tett erőfeszítéseink eredményében! Hiszünk akkor is, ha korunk gyorsan változó világában a társadalmi és politikai elismerés elmarad, ha továbbra is az agrárágazat mostoha gyermekei vagyunk.

Óvjuk, védjük erdeinket, gondoskodunk a benne termő faanyag felhasználásáról. Mindennapi tevékenységünk során maradéktalanul megteremtjük az erdő sokrétű funkciójának összhangját.

Erdőinket közkinccsé tesszük, hogy minden korosztály élvezze az erdő által nyújtott örömeket és megismerhesse a természeti nehézségekkel küzdő erdészek korokon átívelő munkáját.

Ösztönözzük az élhetőbb települések zöldfelületeinek növelését, kezdeményezzük a parkerdők létrehozására hivatott programokat. Óvjuk és védjük pótolhatatlan természeti értékeinket.

Csak ily módon várhatjuk el, hogy az erdő, mely véd és szeret bennünket, igazi megbecsülést kapjon nemzetünk egészétől.”

* * *

„Erdő van, volt és lesz! A fák ledőlnek, de a gyökerek szívják már az új sarj táplálékát, álmodják már az új bajtást, és a csírák mélyén már új erdők susognak. A fából tűz lesz, otthonok melege, út lesz és távolság, a szekér-kerekek robogásában, játék a gyermekek kezében és szívében, szerszám és kisteknő, lesz asztal s rajta kenyér, kitárt kapu és ringó bölcső, papír és könyv, harangláb és koporsó lesz belőle – egy másik világ ismeretlen messzeségének nyugodalmas csónakja. A fák dőlnek és újranőnek. Él, millió levelével susogott, árnyékot adott a vadaknak, fészket tartott a madaraknak, és odvában talán fényes szemű mókások laktak – ez a dolgok rendje.”

(Fekete István)

Bányai Gábor is köszöntötte a résztvevőket, majd Benedek Fülöp és Koleszár István köszöntője hangzott el.

Benedek Fülöp:

„Tisztelt Közgyűlés!

A honfoglalást követő századokban az Alföld még erdős-ligetes síkság volt, azonban a 18. századra ismert történelmi okokra visszavezethetően nagy területei fátlan síkságokká váltak. Már a reformkorban közügyként merült fel az Alföld, de különösen a homokvidékek erdősítésének szükségessége.

A trianoni békeszerződés következtében az erdőterületek több mint 84%-a került az új határokon kívül. A megváltozott helyzetben a figyelem ismét az Alföld erdőkben szegény vidékeire irányult. S ez az a pont, ahol az alföldi erdősítések és Kaán Károly sorsa mindenki számára egyértelműen összefonódott.

Kaán Károly 1919-ben kiadta a jelzőt: „Erdőt az Alföldre!”, majd ezt követően az ő vezetésével dolgozták ki az alföldfásítási törvényként ismert 1923. évi XIX. törvénycikket, amelyet a trianoni békeszerződéssel elvesztett nagy erdőségek pótlására és az Alföld környezeti állapotának javítására hoztak.

Az akkor létesített erdők és fásítások észrevehetően átfomálták az Alföld képét, és ezt a munkát folytatják Önök napjainkban is.

Itt kell röviden említést tenni Kaán Károly erdőszervezési munkásságáról, melyet az erdőszervezési szakigazgatás élén végzett a minisztériumunkban.

Kaán Károly 1908-tól dolgozott a minisztériumban, ahol 1916-tól miniszteri tanácsosként a kincstári erdők ügyosztályát vezette, majd 1918-ban a Károlyi-

kormány az erdőszervezési ügyek országos vezetőjévé nevezte ki.

1919 végén helyettes államtitkárként – államtitkári hatáskörrel – az erdő- és faügyek kormánybiztosa lett.

A sors kegye volt az erdőszervezési ágazat számára, hogy egy ilyen fontos történelmi pillanatban ilyen formátumú egyéniség állhatott a megfelelő helyen, melyre addigi életútja predesztinálta.

A Kaán Károly nevével fémjelzett új erdőszervezési politika két legfontosabb irányelve:

- az ország erdőszervezésének növelése, elsősorban az Alföldön végzendő erdőtelepítések és fásítások révén, valamint
- a meglévő erdők védelme, a fenntartható erdőgazdálkodási gyakorlat kiteljesítése volt.

Úgy gondolom, hogy ezekhez az erdőszervezési politikai és azon is jóval túlmutató célkitűzésekhez hozzátenni, vagy azokból elvenni nem lehet, ezért az ő, korát megelőző gondolatait igyekszünk mi is megvalósítani. Lássuk tehát, mire jutottunk eddig.

Néhány szóval a Nemzeti Erdőprogramról:

Hazánkban a rendszerváltást követően a magánerdő-tulajdon gyarapodásával, az agrárgazdálkodás szerkezetének átalakulásával szükségessé vált az addigi erdőszervezési, erdőgazdálkodási szemlélet és az erdőszervezési politika átfomálása.

Az elmúlt évtizedben a társadalom figyelve minden korábbinál nagyobb mértékben fordult az erdő, illetve az erdőgazdálkodás felé, így erről az oldalról is számon kéri az erdővel való felelős és a közérdeket szolgáló gazdálkodást.

Az Európai Unió Erdőszervezési Stratégiájának és a társadalmi elvárásoknak való megfelelés érdekében tehát a Kormány 1110/2004. (X. 24.) határozatában elfogadta a Nemzeti Erdőprogramot a 2006-2015 közötti időszakra.

A Nemzeti Erdőprogramban meghatározott célok végrehajtása érdekében jelenleg az alábbi meghatározó feladatokról beszélhetünk.

- Az erdőszervezési támogatási rendszer átalakítása.
- Az erdőszervezési törvény módosítása.
- Az egységes állami erdőszervezési szabályzó-rendszerének kialakítása.

Erdőszervezési támogatási rendszer:

A fenntartható erdőgazdálkodást, az erdők védelmi, közjóléti szolgáltatásainak egyre magasabb színvonalú biztosítását segíti elő az erdőszervezési támogatási

rendszer, amely egyben az ágazat irányításának egyik fontos eszköze is. E rendszert 2007-ben gyökeresen át kell alakítanunk, így 2007 az átmenet éve lesz, amikor a megszűnő nemzeti támogatási rendszer elemeinek kifuttatása megkezdődik, és elindulnak az első új uniós támogatási jogcímek.

Az új rendszeren belül a nemzeti támogatások aránya visszaszorul, ugyanakkor az uniós támogatások szerepe megnő, különösen a magán-erdőgazdálkodás számára.

2007-13 között az erdőszervezési célokra az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programon belül mintegy 120-130 Mrd Ft-ot számunk.

Az intézkedések közül kiemelkedő szerepet kap továbbra is az erdőtelepítés, amelyre majdnem 70 Mrd Ft-ot tervezünk. Ebben az összegben benne van a 2004-2006 között a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv erdőtelepítési támogatásával létrejött 44 170 ha erdőtelepítés 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó támogatási szükséglete is.

Az erdőtelepítés mellett azonban fokozott figyelemmel fordulunk a meglévő erdők fenntartása felé is. Új támogatási lehetőségként jelentkezik majd az Erdő-környezetvédelmi program, az erdőszervezés-átalakítás, a köz-

jóléti beruházások, az erdővédelmi intézkedések és a Natura 2000 erdőkben folytatott gazdálkodás, amelyekre mintegy 40-50 Mrd Ft közötti összeget szeretnénk kifizetni.

Nagyon fontosak továbbá az erdőgazdálkodás versenyképességét javító intézkedések, amely támogatások nagyságrendje egyelőre 10 Mrd Ft körül alakul, és kiemelésre érdemes közülük az erdőszervezési gépvásárlás, útpépítés, infrastruktúra-fejlesztés, valamint az erdőszervezési szaktanácsadás.

Azonban a mindenkit leginkább érdeklő kérdés, hogy mikor indulnak ezek a támogatások? Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program brüsszeli elfogadása még nem történt meg, azonban éppen a tegnapi napon történt meg az a fontos egyeztetés az Európai Bi-

zottság képviselőivel, ami alapján az elfogadás már valóban csak napok kérdése. Ennek köszönhetően elsőként az új erdőtelepítési támogatási rendeletet a miniszter úr várhatóan még a jövő héten aláírja, illetve a többi támogatási rendelet kidolgozása is végleges irányt vesz.

Erdőtörvény módosítása:

Az erdőtvörvény módosítása rövidesen megjelenik a Kormány II. félévi munkatervében, így a 2005. év végén félbehagyott egyeztetések rövidesen folytatódnak. A törvénymódosítás legfontosabb területei között az alábbiak sorolhatók fel:

- az erdőfenntartás pénzügyi garanciarendszerének átalakítása;
- az osztatlan közös tulajdonban lévő erdőterületek jelentős részén, 217 074 ha-on az erdőgazdálkodás beindításának további ösztönzése;
- az erdőtervezésnek, az éves erdőgazdálkodási tevékenység tervezésének és engedélyezésének egyszerűsítése;
- az új uniós erdészeti támogatásokkal végzett erdőgazdálkodási munkák kivitelezését és azok ellenőrzését megkönnyítő szabályozás;
- felelős szakirányítói réteg kialakítása;
- az illegális fakitermelés elleni küzdelem hatékonyságának növelése.

Az egységes állami erdővagyon-kezelés szabályzó-rendszerének kialakítása:

E téren mindenekelőtt szükséges figyelembe venni a május 15-én elfogadott 2082/2007. számú Kormányhatározatot, amely 2008. január 1-i határidőre az FVM első helyi felelősségében az egységes állami erdőkezelés rendszerére vonatkozó javaslat kidolgozását rendeli el.

Az egységes állami erdőkezelés szervezeti rendszerének kialakításában mindenképpen nagy jelentősége lesz a Parlament előtt lévő, az állami vagyonról szóló törvénytervezet elfogadásának. E törvény alapján létrejöhet a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács, illetve az operatív vagyongazdálkodási tevékenységet végző Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., amely vélhetően az egységes kezelés irányába fog hatni. Az FVM-nek e változások ismeretében tehát az egységes állami erdőkezelés szakmai szabályzó rendszerére vonatkozó javaslatát az erdőtvörvény módosításához kapcsolódóan kell megfogalmaznia.

Tisztelt Vándorgyűlés, a 2007. év tehát valóban az átmenet és a változások éve lesz, azonban remélem, hogy ezek

a változások az ágazat helyzetének javulását szolgálják, és a Kaán Károly által kijelölt célok közül egyre több fog teljesülni!"

* * *

Koleszár István köszöntője:

„Tisztelt Vándorgyűlés, tisztelt Erdészek!

Az ÁPV Zrt. nevében tisztelettel köszöntöm a Vándorgyűlést. Felemelő érzés számomra egy ilyen törekvő csapat előtt állni. Erre a vidékre mindig is a törekvés, a munkabírás és az alkalmazkodóképesség volt jellemző. Mindezeknek is köszönhető, hogy az erdészeti társaságok közül a KEFAG Zrt. dolgozik a legnagyobb hozzáadott értékkel.

Felelős törődés az erdészeknél és felelősség a tulajdonosoknál. Társaságaink megfelelnek a gazdasági, védelmi és közjóléti követelményeknek, egyöntetű jövőképpel rendelkeznek, megfelelőséget mutatnak a tartamosság és a fenntartható fejlődés érdekében. Jelentős közvagyonot kezelünk. Az ezzel járó köztájékoztatási kötelezettséget is szeretném egybekötni ezen a vándorgyűlésen és köszöntenem Önöket azzal a hírrel is, hogy az állami erdők Magyarországon jó kezekben vannak. Azt az eredményt, amit társaságaink megtermeltek, gyakorlatilag aranykornak is nevezhetjük. Ezt jelentősen azoknak az erdészeknek és segítőknek köszönhetjük, akik közreműködtek ebben a folyamatban.

Azzal szeretném köszöntenem a vándorgyűlést, hogy az állami erdők jó kezekben vannak, és továbbra is számíthat ránk mindenki, aki velünk szemben is követelményt támaszt.

* * *

„Sok nagy erő; Kevés vagy Egy ellenben csak igen kis erő” hanem azon sok is csak úgy nagy erő, ha közösen dolgozik egy célra; közös dolgozás, egyesülés pedig a sokaság oly számtalan külön színesei közt csak úgy eszközölhető s tartós, ha minden, ki a tárgyban munkás, fáradozási után bizonyos vagy várható haszon következtében jobb létét emeli, vagy emelni reméli;... – A közös érdek – interesse – azon nagy titok, mely mindent egyesít, s a nemzetek hosszú éltöknek egyedüli garantiája.

(Széchenyi István)

* * *

Pethő József OEE elnök beszéde:

„Tisztelt Magyar Erdészek!

Az Országos Erdészeti Egyesület 138. Ünnepi Közgyűlésének helyszíne a kecskeméti Katona József Színház ünnepélyességével, az erdészszakmát hűen bemutató színpadképével, a megtelt széksorokkal méltó keretűl szolgál. Az igazi alapot – már évek óta – mindig a megelőző nap, a Vándorgyűlés jelenti. A KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Fa-

ipari Zrt. és az OEE Kecskeméti Helyi Csoport erdészközösségének egy éve tartó, mindig részletre figyelő szervezőmunkája – mindannyiunk meglegedésére – meghozta a gyümölcsét. A nyolc program szemléletesen mutatta be a legutóbbi, az 1984-es Vándorgyűlés óta eltelt közel negyed század – térségben – elért erdészeti eredményeit. Mindezzel megérintett bennünket az erdészszakmába vetett hit. A legjobb erdész hagyományok méltó folytatóit ismertük meg a Bács-Kiskun megyében szolgáló erdész kollégáinkban.

Emeli Közgyűlésünk értékét a bennünk élő múlt, hisz sem jelenünk, sem jövőnk e nélkül nem lehet. Igen, Kaán Károllyal az élen az Alföldfásítás nagyjait is megidézhettük „vándorlásainkat” kísérő ünnepélyes pillanatokban.

És az előttem szólók – a megyei politikus és erdész, a magyar erdészet országos vezetői – is mindannyian jó munkát adtak.

Időnként meg kell tennünk – hitelünk biztosítására – szakmánkat nem ismerő,

de nagy tekintélyű gondolkodók segítségül hívását. Itt vagyunk Kecskeméten, a híros városban – igen, a város neves szülöttjének, Kodály Zoltánnak gondolatait felhasználva szeretném elnöki beszédem alaphangját megadni, így: „Szellemi szabadságban – megalkuvás és kompromisszum nélkül – lehet csak élni” Amikor csupa nagy betűvel megszólítom Önöket, és napjainkra gondolok, társul szegődik mellém – de ki is jőzánit – híres zeneszerzőnk gondolatvilága!

Egy év telt el az OEE tisztségviselőinek, így az elnökségnek is az újjá-választása óta. Kellő időtávlát ez ahhoz, hogy a tevékenységünk tükrében szembeüljünk szakmánk valóségeivel. Ha csak munkánk egyes részeredményeit tekintjük, így egyesületünk és szaklapunk honlapjának közszolgálatba állítását, napi törvényes működésünket segítő szabályzatok megújítását, vagy a 2007. évi munkatervünk helyi csoportok, régiók és szakosztályok bevonásával történő összeállítását – talán az elégedettség hangján szólhatnék. De a kezdeti lépéseink – érdekeink képviselője szintjén – is biztatónak tűntek, ha megemlítem megtisztelő látogatásunkat az Országgyűlés elnökénél, nyitásunkat a zöld civil szervezetek irányába, vagy folyamatos egyeztetéseinket főosztályunkkal, valamint állandó kapcsolattartásunkat a MEGOSZ-szal és a FAGOSZ-szal. Kiemelt jelenlétünk a 2 millióodik hektár erdő átadásán is reménykeltőnek tűnt, s ezzel be is fejeződött.

A 2018/2006. (VI. 30.) korm. rendelettel szemben – mely az Állami Erdészeti Szolgálat 10 igazgatóságát egy-egy me-

gyei mezőgazdasági szakigazgatási szervbe rendelte – már nem tudtuk megvédeni a jól működő szervezetünket. Sőt – vezetőinek eltávozásával – tovább gyengült az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya is. Napjainkra újabb gyanús suttozás kezdődött a magyar erdészet alapintézményének, az erdőrendezésnek parkoló pályára történő tereléséről. Erre mondja a magyar, nincs hova visszalépni. A magánerdők negyedmillió hektárjának rendezetlensége, erdősültőségünk 25%-ra történő emelésének közép- és hosszú távú szakmai megalapozása, az Országos Erdőállomány Adattár egységes elvű fenntartása csak néhány kiragadott példa a halaszthatatlan és ütemezett éves program mellett, melyek az erdőrendezés fontos állami feladatai,

végzésük már EU-s elvárás, vagy talán követendő példa. Ha mindehhez hozzá teszem szakmánk egyéb területein vizsztatérően jelentkező bizonytalan jövőt sejtető ügyeket, így: hova tartozzon a magyar erdészet, ki kezelje a különböző védettségbe sorolt erdőket, lesz-e erdőprivatizáció, lesznek-e erdőgazdasági összevonások, mikor terelhető normális mederbe a vadászat stb.? – már korántsem az optimizmus oldalán állok.

Mi is a fő probléma? Először is „ne másokban, külső körülményekben, de főként önmagunkban keressük a hibát” (Széchenyi). Tegnap az ismert riporterri kérdésre már mint, mi az oka erdész-összetartozásunknak, nem adtam egyértelmű választ, most megteszem. Nem vagyunk egységesek a szakmát meghatározó kérdésekben. Továbbá a szakma igazságáért – egzisztenciális okok miatt – a magyar erdészet vezető rétege nem mer kiállni. Háttérharc és egyéni küzdelem fellelhető, nyílt konfrontáció azonban nem. Az alapigazság: vadászházak rejtélyes világában létrejött alkuk rövid távú sikerre kárhozthatnak. Érdekérvényesítés csak összefogással, egységes fellépéssel érhető el.

Másodszor a nemzet érdeke az, hogy az erdészszakma minden szintjén, minden szakterületén erdészvezető álljon. A magyar erdőgazdálkodás a XX. sz. 60-as éveiben volt a csúcson, amikor az Országos Erdészeti Főigazgatóság egységben és mindent átfogó szervezetben irányított. Ma az erdészet felett ellenőrzést és irányítást gyakorló agráriumnak és gazdasági szférának rá kell ébrednie – demokráciában különösen indokolt –, hogy csak az egycsatornás, áttételek kizárásával működő szervezet a hatékony. A II. világháború végét követő államosítás óta, 60 éve várjuk, hogy végre kezünkbe vehessük a magyar erdők minden hektárjának – több évszázados tudományra és gyakorlatra épülő – kezelését, s ehhez szervesen illeszkedő országos hálózat irányítását, vezetését. Államtitkár Úr is Kaán Károlyra, egyik legnagyobb, elveiben máig ható erdészünkre hivatkozott, fogadják el végre intelmét:

„Az évszázados fordulóra berendezett erdőgazdaság üzemének sikerét, sem a közjogi politika szeszélyeinek, sem a kormányzati politika ötletszerűségének kitenni nem lehet.”

Nekünk erdészeknek saját erdészetünket kell végre élnünk. Meg kell alapoznunk – immár sokadszorra – a magyar erdészet ethoszát (erkölcsét) elfogadva Széchenyi I. általános javaslatát, miszerint „Tegyen e tekintetben minél előbb rendet a törvényhozás.”

* * *

Az elmúlt Vándorgyűlés óta elhunyt tagtársakról emlékezett meg **Ormos Balázs**, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára

Ágoston Dénes erdésztechnikus, Albert Tóth Gergely erdésztechnikus, Aradvári László erdőmérnök, Baka László erdőmérnök, Battyányi Csaba erdésztechnikus, Bózsa Jenő erdőmérnök, Csapó Gyula erdésztechnikus, Csorba Ferenc erdész, Dózsa Bertalan erdész, dr. Hopp Viktor erdésztechnikus, Fekete János erdész, Felbázi Sándor erdész, Fenyősiné dr. Hartner Anna erdőmérnök, Hajós János erdésztechnikus, Halász Aranka erdőmérnök, Hedl András Bedő Albert-díjas erdésztechnikus, Hefler László erdésztechnikus, Héjja Endre erdésztechnikus, Hessz József erdőmérnök, Horacsek Vilmos erdésztechnikus, Horváth Zoltán erdésztechnikus, Kapuváry Dezső erdésztechnikus, Id. Keresztes György erdőmérnök, Bedő Albert-díjas, Kiss Ferenc erdésztechnikus, Kleiber Sándor erdésztechnikus, Koczi-ba Jenő erdőmérnök, Koncz János erdőfelügyelő, Korek Károlyné erdőmérnök, Körtvélyesi György aranydiplomás erdőmérnök, Králik Miklós erdőmérnök, Krumpek Tamás erdész, Miklós Sándor erdésztechnikus, Nagy István erdésztechnikus, Nagy János erdésztechnikus, Id. Nagy Lajos vadász, erdésztechnikus, Nagy Miklós erdőmérnök, Pap Ferenc aranydiplomás erdőmérnök, Papp László Kaán Károly díjas, aranyokleveles erdőmérnök, Ribák Béla erdész, Rubics Dezső erdésztechnikus, Sinágel József erdésztechnikus, Szabó Elemér erdőfelügyelő, Szabó Imre erdésztechnikus, Szabó János erdész, Szalontai Zoltán erdőmérnök, Tóth János tiszteletbeli tag erdőmérnök, Varga Béla erdész, Willim Lajos erdésztechnikus

* * *

Idén ünnepeljük Kecskemét nagy szülőte, Kodály Zoltán születésének 150. évfordulóját. A róla elnevezett kecskeméti Kodály Iskola a magyar kulturális életben – Kodály szellemi hagyatékának ápolásával, a zenei oktatás és

nevelés magas színvonalával, az itt végzetek páratlan szakmai sikereivel – kiemelkedő helyet foglal el. Kórusainak, növendékeinek sikere nemcsak hazánkban vált ismertté, hanem szerte a nagyvilágban is. Az iskola Clarus fiú-

kórusának előadását hallhattuk, vezényelt Hainfart Márta.

* * *

A szünetben sajtótájékoztatót kérdezhetek a megjelent újságírók az ágazat helyzetéről, a napi aktualításokról, a

várható jövőről. Ritkán jelenik meg az erdészeti témákkal kapcsolatos sajtótájékoztatót annyi újságíró, mint amennyi most megjelent.

* * *

Egyik nagy feladatunk az életben – megtanulni, felismerni a valódi értéket. Mindennek értéke van: amit gondolunk, amit meg szolgálunk, amit kapunk, amivel bármilyen formában kapcsolatba kerülünk. Am vannak értékek, melyek gyorsan változnak – a bangulatunkkal, az idő múlásával, a körülményekkel. Valódinak csak azok nevezhetők, amelyek velünk maradnak, amelyek boldoggá tesznek, amelyek tartalmassá teszik életünket. Ilyenek pedig csak az emberi értékek lehetnek.

(George Matthew Adams)

Ezután került sor a kitüntetések átadására. **Bogdán József**, a Díjbizottság elnöke előterjesztette a kitüntetéseket, melyek méltatását **Répászky Miklós**, a Díjbizottság tagja olvasta fel, majd **Pethő József** elnök adta át az emlékérmeket. és okleveleket.

Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevél

DR. SZODFRIDT ISTVÁN
erdőmérnök, kandidátus

Szodfridt István erdőmérnök szakmai pályafutását az Erdészeti és Faipari Egyetemen kezdte, ahol 1953-ban szerzett diplomát.

Öt évig a Keszthelyi Állami Erdőgazdaságnál dolgozott, majd az Erdészeti Tudományos Intézetbe került. Innen került az Erdészeti és Faipari Egyetem Termőhelyismeret-tani Tanszékének élére.

Kezdeményezője volt a magyarországi táji erdőművelési irányelvek erdő- és termőhely-tipológiai alapelveken való kidolgozásának. Ehhez nagyban felhasználta az Őrségben és a Vendvidéken végzett vegetációtérképezési tapasztalatait. Megszervezte, és első igazgatója volt az Erdészeti Tudományos Intézet Kecskeméti Állomásának. Ebbéli minőségében nagyban hozzájárult az alföldi erdők termőhelyeinek jobb megismeréséhez, osztályozásához és az alföldi erdőgazdálkodás fejlesztéséhez. Nemesnyár nevelési vizsgálataiból gyűjtött anyaggal doktorált és szerzett kandidátusi fokozatot. Egyetemi évei alatt egy egész erdőmérnök-generációt oktatót a talajtan, az erdőszéki meteorológia és a termőhelyismeret-tan tárgykörében.

Az erdészek, a botanikusok és a természetvédők közötti szakmai párbeszéd egyik fő támogatója.

Szakmai tapasztalatairól több száz hazai és idegen nyelvű publikációban számolt be. Összefoglaló műként jelentette meg az „Erdészeti Termőhelyismeret-tan” című könyvet, ami a mai napig egyetemi tankönyvként szolgál.

Az Országos Erdészeti Egyesületben is munkát vállalt különböző területe-

ken. 1986-tól három cikluson keresztül volt a Soproni Helyi Csoport elnöke.

Rendszeresen publikál az Erdészeti Lapokban, gyakran jelentet meg referátumokat külföldi lapokból. Cikkei kerestek más hazai szakmai folyóiratokban és tudományos lapokban is.

Tudományos tevékenysége mellett aktívan részt vesz az ismeretterjesztésben és a hazai erdőszéki szakma tudatformálásában. (A Díszoklevelet és a vele járó hollóházi porcelánvázát, mely az Északerdő Zrt. ajándéka, az egyetemi tanévzárón vette át a kitüntetett.)

„Dr. Pethő József elnök úrnak

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Jóska!

Hálásan köszönöm a tiszteletbeli tagsági díszoklevél adományozásáról tájékoztató kedves soraidat. Bevallom, ez a megtiszteltetés nagyon nagy örömet szerzett, mivel annak a szakmának elismerését jelenti, amelyet egy életen keresztül szívvel-lélekkel műveltem és szerettem.

Sajnálattal kell azonban kimentésemet kérnem, mert egészségi állapotom már nem teszi lehetővé az utazást. Naponta 16-18 órán át kell oxigént szippolnom, és az újonnan kapott felszerelés akkora, hogy ezzel már hosszabb ideig nem tudok távol maradni otthonomtól. Ráadásul többször rosszul lettem, és ez az autóvezetés abbahagyására kény-

szerített. Az idei évben már betöltöm a 77-et, és a szervezet kopásának jeleit kénytelen vagyok tudomásul venni.

Nem tudok mást tenni, mint baráti üdvözlőlevelet küldeni a rendezvényre összejött pályatársaknak, és kérem nekik töretlen alkotókedvre, jó egészségre irányuló jókívánságaimat átadni. Magam itthon csak Arany Toldi-jának egyik sorát mormolgathatom, vagyis „Hej, ha én is, én is köztetek lehetnék, szép magyar vitézek, aranyos leventék.”

Kívánok a terepi programokhoz kellemes időt, a baráti találkozás örömet és a szokásos köszöntéssel zárom leveletem: Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!

Sopron, 2007. máj. 23.

Dr. Szodfridt István”

Elismerő Oklevelet kaptak:

Berger Péter, Dózsa Lajos, Fritsch Ottó, Jankovics László, Jubász Lajos, Katona Zoltán, Marton Imre, Nagy András, Pósa József, Sajgó Ferenc, Som László, Stibrányi György, Stift László, Szabó Csilla, Szommer József, Vajda Rudolf István.

Decrett József emlékérmét kapott

GOLDBACH KÁROLY erdésztechnikus

1941-ben erdészgyakornok az Egri Érsekség uradalmi erdőterületén, majd Görgényszentimrén alerdézi iskolába jár. Ásotthalmán fejezi be erdészeti tanulmányait.

1946 őszétől az Egri Erdőrendezőség állományába kerül, ahol terepi munkákat végez. 1953. évtől a Szilvássárad Erdészethez kerül erdőművelőnek. Lelkiismeretes és eredményező munkáját új csemetekertek létesítése, a

150 ha-os elmaradt erdőfelújítási hátralék felszámolása, a Bükk-fennsíkön kialakított munkásszálló dicséri. A természetvédelem iránti elkötelezettségét bizonyítja a Szalajka sziklaforrás védelme érdekében kialakított véderdő létesítésének kezdeményezése és megvalósítása. Ezt követően a Bükk-fennsík főerdése lett, ahol a korábban általa megkezdett munkákat még nagyobb odafigyeléssel végezhette.

Külön ki kell emelni az emberséges bánásmódját és a rá mindig jellemző segítőkészségét. Nevéhez fűződik a fennsík sajátosságához alakított nyári erdősítés alkalmazása.

1962-től fahasználati műszaki vezetői munkakör ellátására kap megbízást. Az ő nevéhez fűződik, az ún. komplex brigádok megszervezése.

Nyitott volt minden újra, ami a szakmában alkalmazható volt.

60 éve aktív tagja Egyesületünknek. A fiatal erdészek nevelését és az egyesületbe való beszervezésüket fontos feladatának tartja.

SZABÓ BÉLA erdésztechnikus

A szegedi Erdészeti Technikum elvégzése után 1966-ban Püspökladányban, az ERTI állományában kezdte meg gyakornoki munkáját. A debreceni erdőgazdaságnál 1969-től kerületvezető, 1982-től műszaki vezető. 1997-től – napjainkban is – erdészeti igazgató a Nyírerdő Zrt. hátlapi erdészeténél.

Az erdészetében meghatározó jelentőségű akác és nyár termesztését – ültetvényes hozamelvű, illetve természet-szerű – termesztési irányok helyes kiválasztása hatja át.

A pusztai és a gyöngyvirágos tölgyesek erdőtársulásaiban a fenntartó jellegű gazdálkodást, az erdőpusztai tölgyeseknél a rekonstrukciós jellegű, természet-szerű felújításokat mintaszerűen, a természetvédelem elismerését elnyerve irányítja. A homoki tölgyes zárványszerű maradvány erdőrészek tuskózás nélküli felújításában technológiai fejlesztést valósított meg. A kedvezőtlen termőhelyi viszonyok között az erdőművelési munkákat magas szakmai színvonalon végzi. A kedvezőtlen ökológiai adottságok mellett erdészete maradéktalanul teljesíti a pénzügyi elvárásokat is.

A 2005-ös évben orkán miatt, mintegy 520 hektár erdőterületen semmisült meg a faállomány. E rendkívüli feladatot mára erdőfelújítással bezárólag teljesítették.

Erdőkezelési feladatait egyenletes és jó minőségben, környezetbarát módon, nagy szakmai elhivatottsággal és ember-ségesen végzi. Erdészeténél megbízható és példamutató az erdőgazdálkodás.

Egyesületünkben hosszú ideje aktívan dolgozik. Számos esetben volt házigazdája a régiós és országos szakmai rendezvénynek.

VASPÖRI LAJOS erdésztechnikus

Sopronban szerzett erdésztechnikusi oklevelet 1968-ban és lett tagja az Egyesületünknek is. 1981 óta pagonyvezető főerdészként dolgozik. Mint kerületvezető erdész és vadász, önállóan tevékenykedik az Őrszentpéteri pagonyban, öt erdészkerületben, 4200 hektár erdőterületen.

Jelentős szakmai kihívás volt számára, a hatósági előírásként jelentkező több száz hektáros karácsonyfatelepek létesítése, működtetése, később erdőállományá átalakítása.

Minőségileg más jellegű szervezési és irányítási feladatot jelentett az Őrségi Nemzeti Park megalakulása. Ezeknek

az elvárásoknak kompromisszumkész hozzáállásával, tudásának kibővítésével és erdészszívvel végzett munkájával kiválóan megfelelt.

Munkája során az erdőművelés, a fahasználat és a természetvédelem mellett még a pagony vadgazdálkodási feladatainak ellátása is őhozzá tartozik.

Munkatársai és vezetői szeretik, megbízható, jó kollégaként elismerik. Munkaterületén példás rend és fegyelem uralkodik.

A lakóhelyén működő sportvadászoknak elnöke, már hosszabb ideje.

Egyesületi tevékenysége a közvetlen környezetének egyesületi rendezvényekre való szervezésével, az Erdészeti Lapok népszerűsítésével és az iskolákban az erdő szeretetére nevelésben teljesebb ki. Gyakran él a véleménynyilvánítás lehetőségével az egyesületi rendezvényeken.

Kezdeményezője volt a helyi csoport és az Erdélyben élő magyar erdészek közötti kapcsolat felvételének és a kölcsönös találkozók szervezésének.

Bedő Albert emlékérmet kapott

DR. BARÁNYI LÁSZLÓ
erdőmérnök

Munkaviszonya a Kiskunságban 1955-ben indult. Évtizedeken át volt a kiskunsági helyi csoport elnöke. Ez idő alatt aktív egyesületi életet élt a helyi csoportban. Kezdeményezésére vették fel a délvidéki, a felvidéki és a kárpátaljai, majd a bolgár erdészekkel a kapcsolatot.

Ő vezette be egyesületünk vándorgyűlésein a többszekciós terepi bemutatókat, melyet első alkalommal, 1984-ben Kecskeméten alkalmaztak.

Egész életét az önzetlenség és puritánság jellemezte.

Erdészeteknél műszaki vezetői, majd erdészetvezetői 10 éves munkásságában bizonyította szakmai felkészültségét, a kiváló szervezőkészségét és a tájegység iránti elkötelezettségét. Erre az időszakra esik az erdőgazdálkodás forradalmi technikai és technológiai váltása a homokhátasági erdőművelésben új technológiák bevezetésére.

Közel 20 éves igazgatósága alatt 56 ezer hektár új erdőtelepítést végeztek. Ezt a hőskort jellemző gigászi munkát a szakma is megbecsülte. 1975-ben a háború utáni egymilliomodik hektár erdő születése alkalmából Kecskeméten állítottak fel emlékkövet.

Irányításával fejlesztette ki az erdőgazdaság a sok ezer városlakó pihenését szolgáló csalános parkerdőt, és a lakiteleki tőserdő közjóléti objektummá fejlesztését.

Kiterjedt társadalmi tevékenységet folytatott, tagja volt az MTA erdészeti albizottságának, a MTESZ elnökségének.

IPSITS LAJOS
erdőmérnök

1951 óta tagja egyesületünknek. 1993-ban újjászervezte a gödöllői Helyi Csoportot, és elnöke a Gödöllői Nyugdíjas Erdész Klubnak is.

1955. évben szerezte meg az erdőmérnöki oklevelet. Gyakornokként, majd középszintű vezetőként már fiatalon kitűnt kiváló szervező készségével, szakmája iránti elkötelezettségével, műszaki érzékével.

Az Erdőgazdasági Szállító és Gépjávitó Vállalat kirendeltsége élére kerülve eredményes munkája elismeréseként, elnyerték a nagyvállalat vándorzászlaját.

A Mátrai Állami Erdőgazdaságnál végzett szállításvezető és szervező munkájáért megkapta a legmagasabb szakmai kitüntetést. A Gödöllői Erdőgazdaságnál irányította a fejlesztési főosztályt. Feltáróutakat tervezett, fagyártmány-üzemek gépészeti és technológiai terveit készítette, kivitelezésüket irányította.

Részt vett a Kiskunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság megszervezésében. 1975-től nyugállományba vonulásáig az Erdőgazdasági és Faipari Tervező Iroda főosztályvezetője, majd főmérnöke.

Kiváló műszaki munkássága közül kiemelkedők: matematikai módszerek alkalmazása az erdészeti szállításban; erdőgazdaságok távlati feltérési tervei; korszerű faipari és anyagmozgatási technológiák kidolgozása és bevezetése.

Pályafutása kezdetétől vezetői beosztásokban szervezte és irányította mindenkorai munkahelye termelési és műszaki fejlesztési tevékenységét.

KÁLDY JÓZSEF
erdőmérnök

1977-ben okleveles erdőmérnöki, 1982-ben erdészeti technológus szakmérnöki képesítést szerzett. Az erdőmérnöki diploma megszerzése óta a mecseki erdőgazdaság dolgozója, 1990 óta első számú vezetője.

Több évtizede tagja, 8 évig elnöke az OEE Gépesítési Szakosztályának. Szoros kapcsolatot alakított ki az erdészeti gépgyártókkal.

1990–1998 között a helyi csoport elnökeként az átszervezések idején sikert sikerrel megerősítette a szakma összetartó erejét. 1998-ban választottuk az Egyesület elnökévé. Fontos-

nak tartotta, hogy az egyesületnek legyen írott programja, legyen alkalmazott főtitkára. Az egyesületi élet megújításán, kiteljesítésén munkálkodott. Országjárása után született meg az ezredforduló egyesületi programja, mely minden helyi csoport javaslatát, elvárását tartalmazta.

Elnöksége alatt létrejött az „Erdészcsillag Alapítvány”. Megújult és minden tekintetben színesebbé vált az „Erdészeti Lapok”. Kialakításra került az egykori székházunkban az „Erdész Terem”. Hagyományá vált az „Országos Erdészverseny”. Az egyesületi kitüntettek emlékgyűrével való jutalmazását és az ünnepség bensőségebbé tételét is ő szorgalmazta.

Az általa vezetett részvénytársaság elsők között mutatott példát a környezetkímélő, a természetközeli erdőgazdálkodás lehetőségeire.

A társadalom felé való nyitását az Almamelléki Erdei Vasúti Múzeum, az Árpádtetői Erdei Iskola, a Mecsextrem Park létrehozásával bizonyította.

Kaán Károly emlékérmét kapott

BOGNÁR GÁBOR
erdőmérnök

Erdőmérnöki diplomáját 1970-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályafutását a Kiskunságban kezdte. Tízéves munkája során alaposan megismerte és elsajátította a homoki erdőgazdálkodás tudnivalóit. Néhány év alatt elismert szakemberévé vált a kiskunsági erdőművelésnek.

Erdészeti és vadászati szakfelügyelő lesz a Kiskunsági Nemzeti Parkban.

1984-ben az AESZ-hez került, a kecskeméti osztályt vezette húsz éven ke-

resztül. Szervezőképessége, széles körű ismertsége révén komoly szerepe volt abban, hogy a megyében a privatizáció során rövid idő alatt beindult a magán-erdő-gazdálkodás.

Agitációs és ismeretterjesztő munkájával nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy Bács-Kiskun megyében jelentős – 31 500 ha – erdőtelepítés létesült 1986 óta.

Jelentős szerepet vállalt az erdészeti közjóléti létesítmények megvalósításában, népszerűsítésében és sikeres működtetésében. Jelentősebbek ezek közül a Nyíri erdőben lévő parkerdő, a Szent Hubertus kápolna, a Vackorvár Erdei Iskola, a bugaci Alföldfásítási Múzeum, a Kecskeméti Arborétum.

1991 óta negyedik cikluson át tölti be a Helyi Csoport titkári tisztségét. Titkársága alatt a taglétszám megduplázódott. Létrehozója és működtetője az erdészklubnak, elmaradhatatlan résztvevője az országos bányász-, kohász-, erdésztalálkozóknak.

FRÖHLICH ANDRÁS
erdőmérnök, tanár

Nyugalmazott, címzetes igazgató. Pályafutása alatt az erdészeti szakoktatás egyik megbízható és kimagasló személyiségévé vált. 1971-től 1996-ig volt az ászóthalmi Bedő Albert Erdőgazdasági Szakmunkásképző Intézet tanára, ezen belül húsz éven keresztül igazgatója.

Igazgatása alatt az ászóthalmi iskola új épületekkel gyarapodott, tanműhely épült, Iskolatörténeti és Szakmatörténeti Múzeum került kialakításra.

Az oktató-nevelő munka mellett jelentős részt vállalt az erdőművelő-fakitermelő szakmunkásképzés tantervének kidolgozásában. Elkészítette az erdészeti szakmunkás-mester szakképzés szakmai és vizsgáztatási követelményeit.

Több mint 40 éves egyesületi tagság ideje alatt kiemelkedően aktív tagunk. Két cikluson keresztül elnöke a Helyi Csoportnak, mely idő alatt baráti légkört teremtett a közösségben. Véleményeivel jelentősen hozzájárult az egyesület szakmai életének alakulásához. Különösen figyelemre méltó az Oktatási Szakosztály munkájában való részvétele, melynek nyugdíjba vonulása előtt elnöke volt. Ez alatt jó kapcsolatot teremtett az erdőgazdálkodók és az oktatás között. A szakosztály tevékeny tagja ma is.

Tagja a Helyi Csoport vezetőségének, irányításával működik a nyugdíjas erdész klub.

Társadalmi tevékenysége révén lakhelyén elismert személy. Véleményét kikéri, számítanak munkájára. Szakmai és pedagógiai munkája, valamint az Egyesületben végzett tevékenysége alapján adományozzuk számára a Kaán Károly Emlékérmét.

HALÁSZ TIBOR
erdőmérnök

1964-ben fiatalon kapcsolódott be az egyesület munkájába, majd alapító tagja a Közjóléti Szakosztálynak.

Az egyetemi évek után a balatonfüredi Zöldövezet Tervező Iroda munkatársa lett 1964. évben. Munkája és érdeklődése a zöldövezeti és parkerdők, illetve az erdészeti regionális tervek készítéséhez vitte közelebb. Vezető szerepet vállalt a kistérségi és regionális fejlesztési tervek tematikájának kidolgozásában.

Zöldövezeti és üdülőfejlesztési tervek az ország egész területére készített. Kiemelkedő elismerést szerzett a

sok helyen végzett zöldövezeti, tájrehabilitációs, tájrendezési és fásítási komplex tervekkel (Mátra üdülőterület, Budapest agglomeráció, Dunakanyar, Balatoni üdülőkörzet, Tisza zöldövezete, bányaterületi rehabilitáció).

Kiemelendő, hogy a '70-es években ő készítette az első erdei tanösvényt a Pilisben. A '80-as években az általa készített Nagykunság fásítási tervének hihetetlenül nagy sikere lett. Több ezer hektár fasor, facsoport majorfásítás és mezővédő erdő létesült tervei nyomán.

Tudományos munkássága közül kiemelkedik az erdő funkcióinak értékelésével kapcsolatos számítási módszer, melyről számos előadást tartott.

A fejlesztési tervek készítése során más szakágak tervezőivel együttműködve elismerést szerzett a szakmánknak. Munkásságát elismerik bel- és külföldön egyaránt.

Az erdő és a társadalom kapcsolatában az általa képviselt álláspont és aktivitás segíti jobb elismertségünket.

A résztvevők névsora

Ábrahám Gábor, Ábrahám István, Ábrahám János, Ács László, Ágoston Gyula, Almási István, Almási János Dr., Ambrus Attila, Ambrus Attila, Áncsán György, Andrásévits Zoltán, André Zoltán id., André Zoltán ifj., Andrej Sarjas, Andrési Pál, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Antal Zoltán, Antli István, Appl Gábor, Áprily Róbert, Árki Pál, Aszódi János, Axnix Lajosné,

Babics István, Bacsai András, Bácsi Benjámin, Bajner Attila, Bajorhegyi Tünde, Bak Julianna, Bakó Csaba, Bakó Márton, Bakon József, Baksa Gábor, Balanyi Zoltán, Bálint Sándor, Balogh István, Balogh Józsefné, Balogh K. József, Balogh K. Róbert, Balsay Endre, Barabás Tibor, Baracs Zsolt, Bárány Gábor, Bárány János, Bárány Lajos, Barányi László Dr., Barkóczi István, Barna Tamás Dr., Bartha Dénes Prof. Dr., Bártol István, Barton Zsolt, Becsy Bálint, Begya Lajos, Begya Lajosné, Bekőné Polner Katalin, Beliczay István, Benda Ákos, Benedek Fülöp, Benke János, Benkő László, Berényi Gyula, Berger Péter, Berta Tamás, Berta Tibor, Bicsák József, Bidló András Dr., Bircher Gyula, Birck László, Bíró Ferenc, Bíró Ferenc, Bobkó János, Bódi György, Bodor László, Bogdán József, Bogdán Józsefné, Bognár Gábor, Bognár Gáborné, Bognár Tibor, Bognár Tiborné, Boleman György, Bondor Antal Dr., Borbényi Miklós, Borka Róbert, Boros Vivien, Borovics János, Boza Donát, Bőr Attila, Bősze Gyula, Bugán József, Burkali Tamás, Bús Mária, Buzgó József,

Celsie George, Chiorean Ovidiu, Chirtes Ioan Cristian, Csanádi Béla, Császár Lajos, Cseke Bence, Cserép János, Csikos Imre, Csoknyai József, Csonka Tibor, Csontos Péter, Csordás Nagy László, Csordás Nagy Lászlóné, Csúzi Anikó, Czigány Gábor, Czirkó Ottó, Czírok István,

Dalvári Vince, Dani Gézané, Dányi Roland, Darányi András Zsolt, Debreczeni László, Dégi Zoltán, Derján Béla, Diósi Gyula, Dobó István, Dobó István, Dobro Csaba, Donkó Ferenc, Dóró Katalin, Doros István, Dózsa Lajos, Drabik Attila, Dudás Pál, Dudás Péter, Dunai Veronika, Duska József,

Encsi Csaba, Erdei Gábor, Erdős Lajos, Ézsöl Tibor,

Fábián Béla, Fábián Gábor, Fábián József, Fagurel Silvia, Farkas Attila, Farkas Zsuzsanna, Fazekas József, Fazekas Tamás, Fazekasné Kosztola Karolina, Fehér Ferenc id., Fehér Ferenc ifj., Fehér Sándor, Fehér Szabolcs, Feiszt Ottó, Fejes Bertalan, Fekete György, Feketéné Pech-

tol Éva, Felföldi Zoltán, Ferenc László, Ferenczi József, Ferenczi Tamás, Fifek Katalin, Filák Attila, Fírbás Nándor, Fiszár Aladár, Fodor Béla, Fodor Mihály, Forgács Attila, Franheim Gábor, Frantz Árpád, Fridél Veronika, Fristch Ottó, Fróna Antal, Fröhlich András, Fröhlich Andrásné, Führer Ernő Dr., Fűz József,

Gábor Gusztáv, Gál Balázs, Gál Imre, Gál István, Gál Sándor, Gál Sándor, Galambos István, Garaczi Judit, Garzó Ferenc, Gáspár Péter, Gaszó György, Gékocsi vezető, Gerner Gábor, Góhér Zoltán, Goldbach Károly, Goldbach Károly id., Goldbach Károlyné, Golovics Menyhért, Gombási Károly, Górné Lajos, Gosztola Mihályné, Górbölös Antal Dr., Górbölös Péter, Göde József, Gödörházi Gábor, Görbe Erika, Gósi István, Greguss László Géza, Gubicza Lászlóné, Gulyás Pál, Gulyás Péter, Gyenes Károly, Gyergyák Lajos, Győriné Törteli Andrea, Györök István, Gyurcsik Attila,

Haidinger György, Hajagos József, Hajdu András, Hajnal Imre, Halápi Nándor, Halápi Nándorné, Halasy Gyula Dr., Halász Gábor, Halász Tibor, Halászné Helembai Zsuzsanna, Halmi János, Hámmori Sándor, Haraszti Gyula, Harldégen Tibor, Hardégen Mátyás, Hatos Tamás, Hegyemegi Zoltán, Heim Márton, Herczeg Imre, Herczeg József, Herczeg Miklós, Hernádi Csaba, Hóbor László, Hoffer László, Hoffmann Mátyás, Holl Katalin, Horgosi Zsolt, Horváth András, Horváth Attila, Horváth Attila, Horváth Barnabás, Horváth Béla, Horváth Béla Dr., Horváth Csaba, Horváth Elek, Horváth Ernő, Horváth Ferenc, Horváth György, Horváth László, Horváth Lászlóné, Horváth Mátyás, Horváth Miklós, Horváth Péter Brúnó, Horváth Sándor, Hován Iván, Hulej Zoltán, Hulják Péter, Hunyadi Attila, Huszárík Béla, Hutóczki László,

Iberpaker Gábor, Illés Péter, Ipsits Lajos, Ipsits Lajosné, Isó Lajos, Istenes József, Istvánffy Alexandra, Iváncsics Lajos, Iványosi Szabó András Dr., Izsépi Attila,

Jakab Nándor, Jaksa Ferenc, Jaksa Ferencné, Jánoska Ferenc Dr., Jeszenszky András, Jeszenszky Andrásné, Jókai János, Jóna Albert ifj., Juhász Lajos, Juhász Pongrác, Juhász Zsolt, Jung László,

Kacsó Katalin, Kádár Attila, Kaitz Zoltán, Kajtor István, Kaknics Lajos, Káldy József, Káldyné Bánfia Zsuzsanna, Káli Norbert, Kállay György, Kanyó Béla, Kara Miklós, Karlovschi György, Karnis Gábor, Kárpáti Béla, Kárpáti László, Kárpáti László Dr., Kassai László Dr., Katona Zoltán, Kavelli Tamás, Kecskeméti István, Kelemen Sándor, Keller József, Kemendy Géza, Kerekes Dóra, Kertész Szabolcs,

Keszi László, Kindla Pál, Király Béla, Király Pál, Királyházi Péter, Kiss András, Kiss Béla, Kiss Csaba, Kiss Dénes, Kiss János, Kiss József, Kiss József, Kiss László, Kiss László, Kiss Zoltán, Kissné Szabó Gabriella, Kisteleki Péter, Klemencsics András, Kligl Béla, Kocsis János, Kocsis Mihály, Kocsis Vilmos, Kocsó Mihály Dr., Koczka Zoltán, Kókai László, Koleszár István, Kollwenz Péter, Kolozs László, Kolozsvári Ákos, Kontra László, Koppány Tamás, Korbonski Bogdáné, Kóródi Sándor, Kovács András, Kovács Barna, Kovács Endre, Kovács Gábor, Kovács Gábor, Kovács Gyula, Kovács Gyuláné, Kovács Ilona, Kovács János, Kovács László, Kovács László, Kovács László, Kovács László ifj., Kovács Miklós, Kovács Tibor, Kovács Zsigmond, Kozák Imre, Kozma Béláné, Kozma Tibor, Kökény István, Köveskúti Zoltán, Krállné Nagy Edit, Kriskó Ádám József, Kriskó András, Kristinae Pape, Kronekker József, Kubinyi Balázs, Kulcsár Zsolt, Kulicity Attila, Kun László, Kupás Deák Zoltán, Kurucz György, Kutas Lajos, Kútszegi Ferencné, Kürti István,

L. Horváth Csilla, Lajtós János, Lantos Zoltán, Lengyel László, Lengyel Pál, Léránt János, Lett Béla Dr., Lett Béláné Dr., Limp Tibor, Lipák László, Liptai Gábor, Lombos László, Lomniczi Gergely, Lőrincz József, Lugosi Jenő, Lukács Sándor, Luzsi József,

Madácsai Sándor, Madari Jenő dr., Madas Katalin, Magas László Dr., Magyar Ferenc, Magyar József, Magyar Lajos, Major László, Major László, Majoros Gábor, Majoros Zsolt, Makra Zsuzsanna, Maleczné Barányi Anita, Marcsisin Tamás, Markó András, Maros László, Marosi György Dr., Marth József, Marton Imre, Máté Béla, Máté János, Máté Zoltán, Matyasovszky András, May Imre, Megyeri Ákos, Merczel István, Merkel Gábor, Merkel Gáborné, Mertz Zsolt, Mesics Bertalan, Mester Gézané, Mészáros Katalin, Mézes Lajos, Miculi Vasile, Mihály Tamás, Mihályfalvy István, Mikulási Béla, Mocskónyi Zsigmond, Módra Szabolcs, Mogyorósy Zsolt, Mohácsi János, Molnár István, Molnár Károly, Molnár László, Molnár Péter, Molnár Sándor Dr., Molnár Zoltán Dr., Monostori Miklós, Montskó Sándor, Mucsonyi Zsolt, Múth Endre,

Nádasdi Ferenc, Nagy Anett, Nagy Béla, Nagy Éva, Nagy István, Nagy István Dr., Nagy Lajos, Nagy Nándor, Nagy Tamás, Nagy Zoltán, Nagy Zoltán, Nagy Zsolt, Nagy Zsolt, Náhlik András Prof. Dr., Naszladi Géza, Nemes Zoltán, Németh Gábor, Németh Imre, Németh István, Németh István, Németh Sándor, Né-

methi Kálmán, Niedling Gyula, Novák Tibor, Nyúl Károly, Nyúl Róbert,

Oláh Sándor, Oláh Tibor, Orbán Lajos, Orbók Ilona, Ormos Balázs, Oroszi Sándor Dr., Orvos József, Osváth András, Ószéné Hajdu Kata,

Pacsesz Attila, Pajor József, Pál Andor, Palánki Gábor, Pallagi László, Pályi Zoltán, Pántis József, Pápa Zoltán, Pápai Gábor, Pápai Tamás, Papp Gyula, Papp László, Papp Zoltán, Partos Péter, Pásztor Zoltán, Patkó Gyula, Peer László, Péntek Péter, Pesek Géza, Péti Miklós Dr., Pető József Dr., Piller Ferenc, Pintér Balázs, Pintér Csaba, Pintér Csaba, Pintér István, Pintér Ottó, Pintér Ottó, Pintér Zoltán, Piri Norbert, Pirka József, Plahó Gyöngyi, Polner Frigyesné, Polyvas Mihály, Popovics Mihály, Poppé László, Porpáczy András, Posta János, Prof. Dr. Varga Szabolcsné, Puskál Pál, Puskás Lajos, Pusztai Virág,

Rabi Attila, Ráck Károly, Rácz Ferenc, Rádi József, Radványi László, Rauch József, Rauschné Sendula Erzsébet, Reinitz Gábor, Reményfy László, Rencsi Gábor, Rencsiné Ágh Márta, Répászky Miklós, Rimaszombati György, Rípszám István, Ritling István, Roland Migende, Román József, Rontó Pálné, Rontó Sándor, Rosta Gyula, Rostás Róbert, Rozmann Hajnalika, Rozsnyai Aladár,

S. Györfi Géza, S. Nagy László Dr., Sajgó Ferenc, Sándorné Somlai Kitti, Sándrofalvi László, Sári József, Sárvári János Dr., Schiberna Endre, Schumacher István, Sebő György, Sebők Miklós, Sere Ferenc, Sereg Róbert, Seres Dezsőné, Seresné Gyenes Tünde, Sillinger András, Símetry Györgyi, Simon György, Simon László, Simon Sándor, Sipos Géza, Sipos István, Sipos János, Sipos Péter, Sipos Péter, Sipos Sándor, Sisák Zoltán, Skultéty Róbert, Smotzer András, Smotzer Andrásné, Sódar Pál, Solovastru Valerian, Somay Gergely, Soós Zoltán, Spiegel Endre, Spiegel János, Sponga József, Sponga Józsefné, Stánicz László, Stibrányi György, Stróbl László, Stubán Zoltán, Sulyok Ferenc, Süle József, Sümegi József, Sümegi Kálmán,

Szabados Zoltán, Szabó Balázs, Szabó Béla, Szabó Béla, Szabó Béláné, Szabó Csilla, Szabó Ferenc, Szabó Gábor, Szabó Gergely, Szabó István, Szabó József, Szabó József, Szabó Lajos, Szabó Lajos, Szabó Lajosné, Szabó László, Szabó Norbert, Szabó Sándor, Szabó Szilárd, Szabó Tibor, Szabó Vendel, Szabó Zoltán, Szabóné Losonczy Gizella, Szabóné Ronkó Erzsébet, Szakács István, Szalontai Sándor, Szamosi Sándorné, Szegedi Máté, Székely Márta, Székelyiné Fábián

Annamária, Szekér Annamária, Szekrényes Tamás, Széles Attila Dr., Szeles Bertalan, Szemán Miklós, Szente László, Szentkúti Szilveszter, Szentpéteri Sándor, Szép Tibor, Szepesi András, Szerémy Péter, Szeverényi Ferenc, Szeverényi István, Szi Benedek Sándor, Szi F. László, Szigei Ferenc, Szikora Tamás, Szil György, Szloboda János Dr., Szommer József, Szőnyi János, Szulcsán Gábor, Szulcsánné Romhányi Emese, Szulyovszky Lászlóné, Szuromi László, Szűcs Dezső, Szűcs Imre, Szűcsné Fias Mónika,

Tajti László, Takács József, Takács Károly, Takács László Dr., Takács Tibor, Takács Tibor, Tallódi Albert, Talmácsi Balázs, Tamba Miklós, Tátrai Gábor, Tátrai Tibor, Téglás Kálmán, Telek Imre, Telkes Tamás, Tenkei László, Tolnai Lajos, Tóth András, Tóth Antal, Tóth Attila, Tóth Ferenc, Tóth János, Tóth József Dr., Tóth Lajos, Tóth László, Tóth Orsolya, Tóth Zsolt, Tömör László, Török Gábor, Törökné Csri Ilona, Trecksó Éva,

Udvardi János, Ugró Sándor, Urbán Pál, Uzsoy András,

Vadas Ferenc, Vadász György, Vajai László, Vajda Rudolf, Vajda Zoltán, Várady József, Varga Antal, Varga Attila, Varga Csaba, Varga István, Varga Péter, Varga Sándor, Varga Sándor, Varga Szabolcs Prof. Dr., Varga Tibor, Varga Zoltán, Várhalmi Lászlóné, Várkonyi Vilmos, Vaski László, Vaskó Ferenc, Vaspöri Lajos, Vaspöri Lajosné, Vass Sándor, Vér István, Vereb István, Veres Sándor, Vezse Péter, Vezsenyi Imre, Vili Gábor, Vilmányi Márton id., Vilmányi Márton ifj., Vincze Ferenc, Vincze Lászlóné, Virágh Pál, Virágh Zoltán, Virágh Zoltánné, Vitman László, Vitman László ifj., Vízhányó László, Vízvári Ottó, Volford Erzsébet, Vörös Csaba, Vörösváczi Mónika,

Wágner Mária, Wágner Tibor, Widd Katalin, Winter Katalin, Wisnovszky Károly, Wolf Tibor,

Zalai Krisztina, Zámbo Gábor, Zambó Péter, Zétényi Zoltán, Zöldág János, Zsibók András, Zsidó Gábor, Zsirai Péter, Zsiros Attila, Zsuppán Ernő.

* * *

A kitüntetettek a kecskeméti Kodály Iskola két volt növendéke, Pusker Ágnes és Pusker Júlia hegedűjátékkal tisztelte meg, zongorán kísért Pusker Imre művésztanár.

A Közgyűlés végén **Kiss Béla** vezérigazgató elhelyezte a vándorzászlón a 138. Erdészeti Vándorgyűlés szalagját, majd átadta **Pethő József** elnöknek, aki megőrzésre továbbadta a 2008. évi Vándorgyűlés házigazdájának, az Erdészeti Tudományos Intézet képviselőjében

megjelent **dr. Marosi György**nek, a Soproni Kísérleti Állomás igazgatójának.

A Közgyűlés az Erdészimnusz hangjaival ért véget.

* * *

Az Erdészrandevű című hírlevél a 138. Országos Erdészeti Vándorgyűlés méltó lezárásaként készült, a találkozótól kapcsolatos véleményeket és a szervezők visszaemlékezéseit foglalja össze. Kiadta a Béta Press Stúdió.

A Vándorgyűlés fotóit készítették: **Andrés Pál, Béta Press Stúdió, Forestpress, Gregus László és Pápai Gábor.**

Új belépők:

Szajkovics Péter et., Homolya Gábor et., Kurusa László faip.mérnök, Katona Csaba e.középf. – Visegrádi HCs; Kiss Róbert Istvánné e.középf. – Tamási HCs; Szántosiné Stefán Zsuzsa e.felsőf. – Egri HCs; Kiss Noémi em. – Szombathelyi HCs; Szilágyi Sándor e.felsőf. – Székesfehérvári HCs; Boa Tamás tanuló – Nagykanizsai HCs; Kulcsár János e.felsőf. – Soproni HCs; Takács Gábor e.felsőf. – Győr Magánerdőgazd. HCs.

Lesz-e pénz az erdőgazdálkodásra?

Beszélgetés Wisnovszky Károllyal, az MgSZH Erdészeti Igazgatósága vezetőjével

– A szakmát nyugtalanság tölti el a támogatások megszűnése miatt. Mi a pontos helyzet e téren?

– Tudomásom szerint kevés támogatás indulhat be ebben az évben, **de a mezőgazdasági területek erdősítése ősszel már folytatódhat. Ennek jogszabálya a napokban jelent meg. A megkezdett erdőtelepítések (NVT, nemzeti) támogatása is folytatódik, és ha a források lehetővé teszik, a közjóléti létesítmények, az erdei vasutak fenntartása, valamint a magánerdőkben az integrátorok támogatása és az erdőfelújítások korlátozott támogatása is várható.**

Várható volt, hogy az új, hétéves uniós támogatási periódusokra való átállás radikális változásokat hoz mind a nemzeti, mind az eddigi uniós vidékfejlesztési támogatások terén. Elsősorban ütemezési gondokról beszélhetünk, hiszen mind a 2007., mind a 2008. év sok bizonytalansággal terhelt.

– Nem tájékozott a szakma, hogy ez az átmeneti időszak bizony nem lesz zökkenőmentes.

– Jelenleg is megfeszítetten dolgozunk azon, hogy az EMVÁ-ban felsorolható erdészeti ágazati támogatások minél hamarabb bevezethetők és kifizethetők legyenek. Ennek ellenére a mostani ismereteink szerint a 2007. évi nemzeti támogatások kifizetése a forráshiányok, illetve jogszabály-alkotási csúszások miatt akadózik, valószínűleg később és csak szűkített kifizetésekre nyílik lehetőség. A felkészülésben mutatkozó általános lemaradások miatt az eu-s kifizetések átszúznak 2007 második felévére és 2008-ra, sőt egyes támogatási típusokban 2009-re. Ez nehéz év lesz a támogatást előkészítők, a végrehajtók és a támogatottak számára is.

A 14./2007. számmal megjelent rendelet az erdészet számára az eddigiekhez képest korlátozott keretek alapján biztosít nemzeti támogatást. Erre április 30-áig volt lehetőség pályázni, tehát tíszavirág életű pályázatról volt szó. Összesen 900 millió forintnyi forrás áll rendelkezésre három kategóriában:

- az úgynevezett K3, a közjóléti létesítmények fenntartására,
- a kisvasutakra és
- a magánerdő-gazdálkodásra (nem ide számítva a felújítási támogatásokat).

A keret felosztása megtörtént a minisztériumban, 300, 200, és 400 millió forint a fenti felsorolás sorrendjében.

Az ágazat vezetői még ebben az évben egy úgynevezett de minimis rendelet szeretnének érvénybe léptetni, amelynek előnye, hogy szerény mértékű támogatás esetén nem szükséges a brüsszeli jóváhagyás, amely időigénye miatt meghíúsítaná az ideai kifizetési lehetőségeket. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egy-egy gazdálkodó ezen a címen három év alatt nem kaphat többet 200 ezer eurónál. Ezt a támogatást külön kezelik az egyéb jogcímen szerzett támogatásoktól. Ugyanakkor kérdéses, hogyha érvénybe lép ez a rendelet, akkor milyen forrásokból fogják ezeket finanszírozni. Ugyanis a 2007. évi nemzeti költségvetésben az erdészet számára rendelkezésre álló források a 2006. évi determinációk (korábbi kifizetési kötelezettségek – a szerk.) kifizetése miatt elfogytak. Tehát új forrásokra volna szükség. Erre vonatkozóan *Gróf József* miniszter aláírt egy megállapodást a szakmai érdekképviseleti szervek vezetőivel, amelyet nyilván meg is kíván tartani. Ebben a nemzeti támogatás kifizetésére és a magánerdő-gazdálkodás támogatására tett ígéretét rögzítették. A tények másik oldala, hogy az állami erdőgazdasági társaságok 2007. évben ezekből a forrásokból ismereteink szerint, illetve a miniszteri megállapodásban foglaltak alapján nem részesülnek, annak ellenére, hogy az erdőfelújítási járulékot továbbra is fizetniük kell. A jelenlegi tervezet szerint az állami ZRt.-k közjóléti objektumai és az erdei vasutak képeznének kivételt. Ez a forrás mintegy 2-2,5 milliárd forintnyi összeget tesz ki. Ez a de minimis rendelet a tervek szerint a napokban lépne ha-

tályba, hogy még ebben az évben lebonyolítható a pályázatát és a kifizetést. Ez nyilvánvalóan fokozott megterhelést jelent mind a pályázók, mind az igazgatás számára, de a jelenlegi forráshiányos időszakban megértéssel és türelemmel kell a kialakult helyzetet kezelnünk.

– A 2005. évi adók alapján följánlott 1 százalékokból befolyt összegnek mi lesz a sorsa?

– Az 1 százalékos forrást az adózók meghatározott célra szánták.

Ez 2006-ben meghaladta a 200 millió forintot. Ezt az összeget az államháztartás szabályai szerint lehet felhasználni, s ennek módját az FVM külön rendeletben szabályozza, az eredeti kiírás szerinti célnak megfelelően, a természetközeli erdőgazdálkodás elősegítésére. Ez nem túl nagy összeg, a korábbi több milliárdos támogatásokhoz képest, de célzott felhasználással jól szolgálhat. A minisztérium ezt is a de minimis rendelet hatálya alá kívánja vonni, hogy mielőbb hozzáférhető legyen.

– Kommunikációs célra is fordítható majd ebből az összegből?

– A keret belső felosztása még nem történt meg, de PR és tájékoztatási célra is jut majd.

– Miért van a polgárok 1 százalékos felajánlásából összegyűlt összeg felhasználásába beleszólása az EU-nak?

– A versenysemlegesség követeli meg azt, hogy egyes szereplők ne kerülhessenek kedvezményezett helyzetbe. Ezt megakadályozandó ellenőrzi az EU a pénzek felhasználását. Az ilyen kisebb összegek felhasználásának megkönnyítésére alkalmazható a de minimis rendelet.

– Az még mindig magyarázatra szorul, hogy a civil szervezetek által javasolt támogatási lehetőségre befolyt összeg hogy válna a költségvetés részévé.

– Úgy, hogy a felajánlásokat nem intézmény kapta, hanem egy téma, a természetközeli erdőgazdálkodás, amelynek arra a célra történő felhasználását az állam garantálja. Tehát a dolog logikailag és rendeletileg teljesen korrekt. A kezdeményezőket pedig bevonták a jogalkotásba és a felhasználás felett is bizonyos kontrollt gyakorolhatnak.

– Az ágazat forráshiányával kapcsolatban korábban különböző összegek bangzottak el. A miniszter 3,5-4

milliárdról beszélt, más szakértők ennek kétszeresét is említették.

– 2006-ból mintegy 5,3 milliárdnyi determináció húzódott át 2007-re. Ez föl is emésztette az ez évi kibővített erdészeti költségvetést. Ezek a kifizetések napjainkban is zajlanak, tehát április 30-áig a 2006. évi tartozását az állam várhatóan lerója. Ezzel azonban az idei pénzek is elfogytak. Igény természetesen több is volna, ráadásul ezek normatív támogatások, amelyek évek óta nem változtak.

– *Milyen jellegű támogatásokról van szó?*

– Felújítási, erdőápolási támogatásokról, de csak a befejezett erdősítésig. A korábbi időszakban meglévő tisztítási, erdőnevelési, területbeosztási (nyiladékok, határjelek karbantartása) támogatásokat időközben megszüntették. Mindez nem független az erdőfenntartási járuléktól. Ez a kitermelt fa köbmétereként 500-1200 forintig terjedő összeg. Most az a furcsa helyzet állt elő, hogy befizetés ebben az évben még van, de a járulékból „járó” normatív támogatást már nem mindenki kapja meg.

Ez elsősorban a magánerdőgazdálkodókat érintené kedvezőtlenül, hiszen az állam a gazdasági társaságok veszteségeit más forrásokból pótolni tudja. Ennek egyik formája többek között az idén is kiírt közmunkaprogram.

– *A közmunkaprogram forrásait még a Nemzeti Erdőprogram biányzó költségvetési forrásainak pótlására is ajánlotta a szakminiszter.*

– Már a harmadik év telik el úgy, hogy az EU ajánlásainak és a kormányprogram előírásainak nem tudunk eleget tenni a Nemzeti Erdőprogram forráshiánya miatt.

Tehát ez az év mindenképpen nehéz lesz, bár az utolsó évi járulékfizetés miatt várhatóan csökken majd a fahasználati igény, aki teheti, jövőre halasztja a kitermelést. Sok függ természetesen az idei téltől, mert nagy hideg esetén megnőhet a tűzifa iránti kereslet.

– *Lesz-e ebben az évben forrás a Technikai Segítségnyújtás jogcímen?*

– Idén is lesz ezen a jogcímen pénz, ami a támogatások működtetésére szolgál, ennek felosztásáról a minisztérium dönt.

– *Nem régen megjelent az ügyvezetett „Zöld könyv”, a Magyarország erdészeti tájai első kötete. Hogy állnak a kötet folytatásával kapcsolatos munkálatok?*

– Az egyetem oktatói, tudósai, az akadémia bizottsága és az erdészeti szolgálat munkatársai együttműködése eredményeként elkészült a mű első kötete. Ez képezheti a korszerű erdőgazdálkodás alapjait. Szeretnénk, ha a könyv a lehető legszélesebb körben ismertté válna, és eljutna minden érdekelthez. A további kötetek megjelenítéséhez, a finanszírozás megoldása érdekében, megállapodást köthetünk a NYME ERFARET szervezetével a munkamegosztásra. Természetesen az ügy érdekében továbbra is számítunk az ágazat kutatói, oktatói és gazdasági szereplőinek támogatására.

Zétényi Zoltán

GÁBOR DÉNES-DÍJ 2007 felterjesztési felhívás

A **NOVOFER Alapítvány** Kuratóriuma kéri a gazdasági tevékenységet folytató társaságok, a kutatással, fejlesztéssel, oktatással foglalkozó intézmények, a kamarák, a műszaki és természettudományi egyesületek, a szakmai vagy érdekvédelmi szervezetek, ill. szövetségek vezetőit továbbá a Gábor Dénes-díjjal korábban kitüntetett szakembereket, hogy az évente meghirdetett belföldi **GÁBOR DÉNES DÍJ**-ra terjesszék fel azokat az általuk szakmailag ismert, kreatív, innovatív, magyar állampolgársággal rendelkező, *jelenleg is tevékeny* (kutató, fejlesztő, feltaláló, műszaki-gazdasági vezető) szakembereket, akik valamely gazdasági társaságban vagy oktatási, kutatási intézményben:

kiemelkedő tudományos, kutatási-fejlesztési tevékenységet folytatnak,
jelentős tudományos és/vagy műszaki-szellemi alkotást hoztak létre,
tudományos, kutatási-fejlesztési, innovatív tevékenységükkel hozzájárultak a környezeti értékek megőrzéséhez,
személyes közreműködésükkel nagyon jelentős mértékben és közvetlenül járultak hozzá intézményük innovációs tevékenységéhez.

A díj az *elmúlt 5 évben folyamatosan nyújtott*, kiemelkedően eredményes teljesítmény elismerését célozza.

Az adatlap, a felhívás és az előterjesztéssel kapcsolatos részletes tudnivalók a www.novofer.hu honlapról letölthetők.

Beküldési/postára adási határidő: 2007. október 12.

Eredményhirdetés és díjátadás: 2007. december 20. Parlament

További felvilágosítás kérhető:

Garay Tóth János kuratóriumi elnöktől (06-30-900-4850) vagy Kosztolányi Tamás titkártól
(Fax:319-8916 Tel: 319-8913/21, 319-5111, e-mail: alapitvany@novofer.hu)

Az APV Zrt. sajtótájékoztatója

A sajtótájékoztatón mutatta be Koleszár István, az APV Zrt Erdészeti és Agrárgazdasági Portfóliókezelő Igazgatóságának ügyvezető igazgatója azt a – két napilapunk mellékleteként – 160 000 példányban megjelent tájékoztatót, mely Az állami erdők Magyarországon címmel mutatja be a szektorban működő részvénytársaságokat, feladatukat és a 2005. év gazdálkodási mérlegének és eredménykimutatásának fő összesítőjét. A jelenlévők értesülhettek arról, hogy hamarosan megnyílik a világhálón a www.erdő.hu hírportál, melyen keresztül bárki értesülhet az állami erdőgazdálkodásban törtétekről. A mostani sajtótájékoztató indítója volt egy a későbbiekben tapasztalható fokozott erdészeti PR tevékenységnek, amely remélhetően segíti szakmánk népszerűsítését, elfogadását.

Koleszár István tájékoztatja a résztvevőket

Üzenet az (állami) erdőből

Az Országos Erdészeti Egyesület 138. Vándorgyűlésének napján, 2007. június 23-án díszes szombati mellékletet vehettek kézbe a legnagyobb példányszámú napilapunk olvasói. A 160 ezer példányban megjelent, a napilaptól eltérő minőségű, merített papírra nyomtatott melléklet „Az állami erdők Magyarországon” főcímet viseli. Az APV Zrt. erdészeti társaságai által kiadott fizetett hirdetést Gémesi József ügyvezető igazgatóhelyettes és Káldy József vezérigazgató jegyzi a szerkesztőbizottság vezetőjeként.

Régóta érlelődő gondolat beteljesedéséről van szó. Üzenet a lap természetkedvelő, erdőszertől olvasóinak,

az erdőről és az erdészetről dönteni hivatott politikusoknak. Üzenet továbbá azoknak a „szakértők”-nek, akik a miénknél sokkal gazdagabb országok erdőkezeléséről egyhetes (esetleg néhány napos) tanulmányút kapcsán „mindent” megtudtak; ennek birtokában a történelmileg kialakult hazai viszonyokat azonnal gyökerestől kívánják felforgatni, előkészítve a lehetőséget az egyik utolsó - köztulajdonban lévő – vagyonelem magánosításához. De üzenet ez nekünk erdészeknek is, akik a vándorgyűlést megelőző napon a KEFAG Zrt. vendégszeretettel élvezve megcsodálhattuk a közcélú állami erdőkezelést a Duna-Tisza közén. Ott, ahol jövédelmező

erdőgazdálkodásnak a termőhelyi feltételei csak elvétve lelhetőek fel, ahol idestova kétszáz esztendeje több erdészgeneráció küzdött a homok megkötéséért, az élhető városokért és falvakért, a természetért értékek, a biológiai sokféleség megőrzéséért. Láthatunk jó példát a földművelő szegény ember tisztas megélhetését is segítő erdei munkákra, továbbá az ottani erdőkhöz kapcsolódó fafeldolgozásra. Érdekes volt iselítőt kapni az erdei szolgáltatásokból is.

A „Jelentés az állami erdészeti társaságok 2006. évi tevékenységéről” alcímet viselő kiadvány kapcsolódik a KEFAG erdeiben látottakhoz. Első oldala bátorítja az olvasót: érdemes tovább lapozni. A fejléc alatti őszi lombszíneződést júniusi napilapban nem feltétlenül kell komolyan vennünk, mert az alatta lévő két harsogó zöld nyári fotó több reményt kínál, hasonlóan a további oldalakon is meghatározó színvilághoz (még a vaddisznó-terítéket is sikerült zöld fűre helyezni). A képek és szövegelhelyezés jó ritmusa, a címszerkesztő találékonysága, a terjedelmes elemző cikkek olvasásáról leszoktatott újságolvasó számára még elfogadható terjedelmű írások minden valószínűség szerint felkeltik az előfizetők és a lap vásárlóinak érdeklődését. Szerencsés szerkesztői elképzelés az is, hogy nem egyes társaságokat mutat be, hanem ügyeket, témákat villant fel a kiadvány. Nagyon jó gondolat a „Tudja-e...” rovat, dicséretet érdemel a kivitelező cég és a nyomda munkája is, a szó szoros értelmében vett sokszínűség.

Abban a reményben, hogy folytatása következik, néhány jobbító szándékú kritikai megjegyzésünket ajánljuk a majdani szerkesztők figyelmébe.

A nyolcoldalnyi terjedelem hirdetés-sorozat nyitányaként lehet indokolt. Félő azonban, hogy még így is túl sok. Kevesen olvassák végig! Négy oldalba sűrítve a mostani üzenetet, két hónap múlva hasonló megjelenésben újabb négy oldalon más részletét bemutatni az erdei valóságnak, majd további két hónap elteltével találékonyan ismételni, más megvilágításban ugyanazt bemutatni – minden valószínűség szerint hatékonyabb megoldás lett volna. Ide tartozó megjegyzésünk, hogy minden cikk, minden mondat leírásakor fel kell tennünk a kérdést, kiknek szánjuk az üzenetet. Az erdőt szerető, erdőjáró – szakmailag alig képzett – szimpatizán-

Balról: Ferling József sajtófőnök, Koleszár István és Ormos Balázs a sajtótájékoztatót

Balról: Káldy József, a kiadvány társszerkesztője és Mócsényi Miklós a FAGOSZ főtítkára

saink vagy más szakmájú kritikusaink olvasatában az olyan mondat, miszerint „...az árbevétel 57,7 %-át a fakitermelés adta...”, bizony a várttal ellentétes hatást eredményezhet. Erdőtulajdonos vagy erdőgazdálkodó számára e mondatnak természetesen más a jelentése. A vadgazdálkodással kapcsolatos legkényesebb ügyek egyikét, a muflon-kérdés megoldását sem itt kellene megkísérel-

ni azzal, hogy a vadgazdálkodásról szóló cikket muflont ábrázoló (egyébként kitűnő) fotóval illusztráljuk, mint ahogy a zöld erdőben vidáman füstölő gőzmozdony sem a legjobb környezet- és természetvédelmi üzenet. Az állami erdőgazdasági társaságok személyi állományának derékhadát a középfokú végzettségű erdészek alkotják. A felsőoktatás bemutatása mellett érdemes lett volna nagymultú középfokú intézményeinkről is szót ejteni. A szöveg célszerű sűrítésével, kevés információt tartalmazó mondatok elhagyásával helyet lehetett volna hagyni néhány fontos, könnyen rögzülő ábrának, grafikonnak. Érdemes lett volna például szemléletes ábrán bemutatni a nyereség és a beruházások viszonyát, vagy az osztaléklevonás és a tulajdonosi támogatás elmúlt tízéves tény-adatsorát.

Ez az üzenet az állami erdőkről, az azokat kezelő gazdasági társaságokról szól. Ebből következően a legfontosabb, hogy minél többször szerepeljen benne – természetesen a stílus és a jó ízlés határain belül – „az állami erdő” és „az állami erdészeti társaságok” kifejezés – pozitív megközelítésben. Címekbe és alcímekbe, képaláírásokba, lehetőleg minden bekezdésbe valamilyen módon belecsempészni, hogy ez a kiadvány miről szól. Nyájas olvasó, ha nem kellően figyelsz oda, akkor is rögzüljön benned: egy jól működő rendszer eredményeiről kapsz most tájékoztatást, ezt a rendszert úgy hívják, hogy állami erdészet. Sajnos több olyan cikk is van a kiadványban, amelyeknek a szerzője – gondolom nem barátságatlanságból – egyszer sem írta le ezeket a szavakat. Van olyan is, amelyikben a rejtett üzenet: elhatárolódás. Bárminnyire fontos a téma, az ilyen cikket a kiadványból ki kellett volna hagyni, vagy a célnak megfelelően átszerkeszteni.

Végül még egy megjegyzés. A cégek név szerinti felsorolásában helye lett volna az internet elérhetőségnek. Több társaságnak igen figyelemreméltó, szépen szerkesztett, látványos honlapja van, az újságolvasó számára érdemes lett volna ilyen módon is megkönnyíteni a hozzáférést. Függetlenül ettől, sokan várjuk az új elérhetőséget: www.erdő.hu. És reménykedünk abban, hogy a köztulajdonban lévő magyar erdőkről szóló közérdekű üzenet folytatását rendszeresen olvashatjuk majd a nyomtatott napi sajtóban is.

Kovács Gábor

(címetes egy. tanár,
ny. vezérigazgató)

A sajtótájékoztatóra jelent meg az Erdészeti erdei iskolák Magyarországon 2007 című kiadvány, mely gazdag fotóanyaggal illusztrálva mutatja be az országban működő intézményeket valamennyi hasznos tudnivalóval mindazok számára, akik ez oktatási forma iránt érdeklődnek. Reméljük, hogy a 10 000 példányban megjelent füzet minél több pedagógushoz eljut és segíti munkájukat. – mondotta *Ormos Balázs* főtítkár, a kiadvány bemutatásakor.

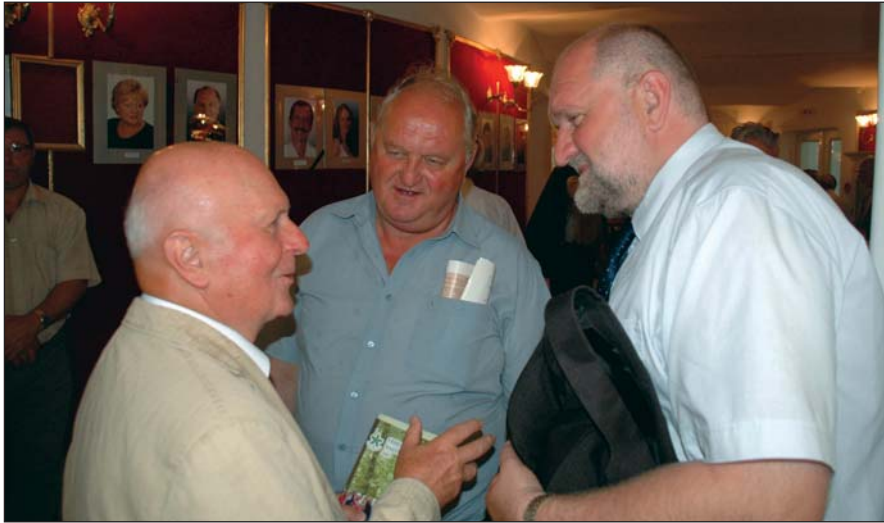

Dr. Boda Zoltán erdészetvezető és Lomniczi Gergely szővivő

Isten éltesse Tóni Bátyánk!

(Dr. Bondor Antal 75 éves)

Balról: Bondor Antal és akik köszöntik a Vándorgyűlésen, Berényi Gyula és Sárvári János

A hazai erdésztársadalom egyik legnépszerűbb alakja, a megszólító korától függetlenül Tóni, Tóni Bácsi vagy Tóni Bátyánk – de csak a hivatalos papírokon Antal – 2007. június 1-én betöltötte 75. életévét. Amikor e sorok írói megismerték, akkor nekik Tóni Bácsi volt, ma már a hatodik X-ükhöz közeledve előre léptek a ranglétrán, és Tóni Bátyáknak szólíthatják.

A köszöntött olyan sikerekben és elismerésekben gazdag életpályát tudhat

maga mögött, amellyel kevesen dicsekedhetnek, de ezt az életutat még korai lenne méltatni, mivel tulajdonosa ma is aktívan szolgálja szeretett szakmáját, hivatását az erdészetet. Mindig azon a részterületen szolgálta és szolgálja ma is, ahol éppen a legnagyobb szükség van bölcsességére, mély humánumára, vagy ha kell keménységére (Délzalai Állami Erdőgazdaság, Országos Erdészeti Főigazgatóság, Mezőgazdasági Miniszté-

rium, FAGOK, Erdészeti Tudományos Intézet, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Kiskunsági Erdészeti és Faipari ZRt).

Mi a hazai erdésztársadalom szerencsésebbjei közé tartozunk, mivel több évtizede közvetlen munkatársai lehetünk: csak az Alma Materen belüli kapcsolatot tekintve volt tanszékvezetőnk, majd együnk az ő tanszékvezetője, másikunk pedig jelenleg annak az intézetnek az igazgatója (Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet), amelynek dr. Bondor Antal emeritus professzora, a hallgatók által igen nagyra becsült oktatója.

Ritka az olyan egyéniség, akit mindig vezetőnek kérnek fel, és aki bármely listás szavazáson csaknem mindig az első helyen végez. Ő maga is ritka szerencsés embernek érzi magát szerető és szeretett élete párja és fia, valamint szép számú baráti társaságának körében.

Idézet egyik korábbi jellemzéséből:

„Munkássága magas színvonalon ötvözi gyakorlati, igazgatási, kutatói és oktatói tapasztalatait, a hazai erdőművelés gyakorlati fejlesztésének, kutatásának és oktatásának legkiválóbb iskolateremtő egyéniségeinek egyike, aki emberséges magatartásával és szerénységével a magyar erdésztársadalom elismert alakja.”

Talán vehetik e sorok írói azt a bátorságot, hogy nemcsak a saját, hanem az egész erdésztársadalom nevében tolmácsolják jókívánásaikat a 75. születésnap alkalmából:

Isten éltesse Professzor Úr, kedves Tóni Bátyánk!

Dr. Kolozsár József
Dr. Varga Szabolcs
és valamennyi tisztelője

Köszönet a segítségért

A HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt. által kezdeményezett – a természetközeli erdőgazdálkodás elterjesztésére irányuló és a FAO által támogatott – projekt ez év tavaszán sikeresen befejeződött. Több bemutató, konferencia és „workshop” során több száz szakmabeli számára sikerült új, a természetközeli erdőgazdálkodás megvalósításának lehetőségeit feltáró ismereteket eljuttatni. A projekt egyik utolsó eredményeként kiadtunk egy könyvet, amely a tárgyban a felkért szakértők által összegyűjtött ismereteket tartalmazza. A célunk a könyv elkészítésével az volt, hogy a magyar erdészek minden lehető (általunk adható) segítséget megkapjanak ahhoz, hogy a gyakorlatban is alkalmazzák a természetközeli erdőgazdálkodás esetleg ismert elveit és az erdőgazdálkodásukat – amennyiben ez ott lehetséges és célszerűnek tűnik – átalakítsák, megvalósítsák a szerintünk (a

legtöbb Magyarországon őshonos állományban) gazdaságosan alkalmazható szálaló erdőkezelést.

A könyvben megfogalmazott tapasztalatok jelentős részben – ezt férfiasan be kell vallanunk – a Pro Silva Egyesülettől, nevezetesen *Varga Bélától* és *Bodonczi Lászlótól* származnak, de az ERTI kutatási eredményei (*dr. Illés Gábor*) és az Erdőgazdaság szakembereinek tapasztalatai (*Domján György*, *Keresztes György*, *Meggyesfalvi István*, *Szi Benedek József* és még sokan mások) is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy reményeink szerint a gyakorlatban használható segédeszközt sikerült a szakma kezébe adnunk.

Ezúton (is) köszönjük mindenkinek a segítségét, aki a projekt munkájában bármilyen módon és mértékben részt vett.

Keresztes György
vezérigazgató-helyettes
Sinka Attila
projekt-koordinátor

A lapot Magyarország legnagyobb
médiatitkosítója, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIATITKOSÍTÓ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

140 éve született Kaán Károly

Emlékbeszéd a farkasréti temetőben

Kegyelettel és megilletődve emlékezünk a 140 éve született Kaán Károly erdőmérnök-államtitkár, a XX. század legnagyobb magyar erdészére, a hazai természetvédelem és az Alföldfásítás apostolára, tanítómesterünkre.

Kaán Károly a kiegyezés évében 1867-ben született, Nagykanizsán. (*A júniusi számban a „Harmadik oldal”-on a Magyar Nagylexikomból idéztük életrajzát. Sajnálatos, hogy a lexikonban tévesen Tótkomlós van feltüntetve születési helyeként. – A szerk.*) A legújabb, eddig ismeretlen dokumentumok azt mutatják, hogy iskola évei sokkal küzdelmesebb, nehezebbek és bonyolultabbak voltak, mint eddig ismertük. Gyermekek- és ifjúkorának körülményei feltehetően meghatározták a magyar erdészet nagyformátumú, széles látókörű vezetőjének szorgalmas, pontos, határozott, de mélyen emberséges egyéniségét.

Kaán Károly gazdag munkásságából, életművéből azokat emelnénk ki, melyek útmutatást adhatnak a XXI. század emberének.

Kaán Károly *erdészetpolitikai felfogása*, amely az egész 20. század folyamán éreztette hatását, alapvetően befolyásolta az erdőgazdálkodást, a tudománypolitikát, azon keresztül a szakoktatást és a kutatást is. A nevével fémjelzett új erdészeti politika legfontosabb irányelve az ország erdősültiségének növelése volt, elsősorban a fátlan Alföldön végzendő erdőtelepítések és fásítások által. Továbbá célja volt a meglévő erdők védelme, a bennük folytatott gazdálkodás korszerűsítése, szakszerűségének fokozása, belterjessebbé tétele, fahozamuk növelése fokozott állami ellenőrzés mellett.

A magyar erdőgazdálkodás nagy *reformere* volt Kaán Károly. Szívós elméleti előkészítő munka után, 10 év alatt bevezette a kincstári erdőkben a belterjes, házi erdőgazdálkodási formát. Melynek lényege az volt, hogy nem tövön, nem lábön kell eladni az erdőt, hanem az erdészet termelje le, dolgozza fel a fát és adja is el. Saját út és vasúthálózat kiépítését is javasolta az erdők feltárása érdekében. A szakmai érvek mellett igen jelentősnek ítéelhetjük azt, hogy ezáltal egy-egy vidéken számos új munkahely teremtődött. Kaán Károly a gyakorlatban is sikeresen végrehajtotta elméleti programját.

Szakács László emlékbeszédét tartja

Igen határozottan fellépett a tarvágások ellen és a *természetes felhívást* javasolta előtérbe helyezni. Ezen belül külön figyelmet érdemelnek a szálalóvágásos gazdasági eljárásról írt gondolatai. Mint a magyar erdészet vezetője, ezt hivatalból is szorgalmazta, rendeletekkel és határozott utasításokkal, ajánlásokkal.

Elsők közt lépett fel igen erélyesen a túlzott *akácossítás* ellen. Tudott arról, hogy Zalaiban, Somogyban, Nógrádban és Hevesben gyönyörű tölgyesek és bükkösök helyére ültették az akácot. Azonban ebben is realpolitikusk volt, mert az Alföld megfelelő helyein, vízmosásokban, kopárokban és szélvédő pásztafént elképzelhetőnek tartotta telepítését.

Az 1920 előtti *állami erdészeti szervezettel*, igazgatást igen alaposan és kritikusan elemezte s meglepő volt a következtetése: „a szervezet nem vált be.” Nevéhez fűződik az állami erdészeti szolgálat – igen így írta – megreformálása melyet törvénybe is foglaltak.

Igen *bátor*, néha *éles hangnemű kritikai elemzéseket* végzett az akkori erdészeti és társadalmi viszonyokról. Példaként említenénk a vármegye politikai-, gazdasági, családi, magán- és közérdek képviselőinek összefonódását, melyet élesen bírálta. Felül tudta vizsgálni addigi nézeteit is eközben. Kitűnő példa erre az 1879-es erdőtörvény részletekbe menő elemzése és bírálata. Igaz élete végén már óvatosabb volt.

Történelmi távlatokban tudott gondolkodni, programokat, tervek készíteni, annak ellenére is, hogy sokan nem értették meg, pedig az idő őt igazolta.

Összetett, átfogó módon vizsgálódott, kutatott. Aki elolvassa az Alföldről szóló könyveit, tanulmányait, az láthatja, hogy milyen alaposan készült és a sok apró részletekből hogyan építette fel mesteri kifejezésekkel megállapításait, következtetéseit.

Példaként állhat előttünk *megújuló képessége*. A trianoni gyász, az államerdészet éléről való kényszerű távozása sem keserítette el, hanem még nagyobb munkára serkentette.

Az Európai Unió közös törvényei előzményének tekinthetjük Kaán Károly azon elképzelését, hogy az erdők fenntartását, megóvását *nemzetközi szerződésekkel* kell garantálni. A nemzetközi erdőgazdasági kongresszuson e javaslatát be is terjesztette. Még most sincs törvény, bár az ENSZ nemrég elfogadott egy ajánlást. Szorgalmazta a szomszéd államokkal való jó kapcsolatot. Felismerte, hogy a Kárpát-medencében mennyire egymásra vagyunk utalva.

Ma is példaértékű, úttörő gazdaság- és erdészettörténeti kutatásokat végzett (erdőgazdálkodási programjának megalapozása s az erdőtelepítések lehetőségeinek bizonyítása érdekében). E tanulmányai önállóan is kiváló munkák. *Az erdészettörténet* egyik első *megalapozója* volt. Utalhatunk Decrett József munkásságát, vagy Zólyom vármegye erdőit bemutató közleményére.

Az újabb dokumentumok alapján elmondhatjuk, hogy *szülőbelyének*, Zala megyének az erdőgazdálkodását nagy érdeklődéssel figyelte és többször közvetve és közvetlenül is segítette. Főként a házi kezelést, a belterjes erdőgazdálkodást, a megfelelő létszámú szakember tartását szorgalmazta. Nem támogatta a fakitermelő cégeket. Érdekes módon Kaán Károly eszméit, erdőgazdaságpolitikáját legjobban a herceg Esterházy hitbizomány erdőiben valósították meg.

A trianoni válságos időszakból Kaán Károly, a nagy formátumú vezető egyéniség *eredményesen kivette* az erdészeti ágazatot. (Akkor nagy szerencse volt, ma sajnos a szakma nem tudott ki-termelni hasonló nagyságú vezetőt.)

A XIX. század végén elsők közt ismerte fel, hogy az erdőknek a gazdasá-

Szakács László, Béni Kornél szakosztálytitkár és Pethő József elnök koszorúz

gi nyereségén kívül *közjóléti, turisztikai* és egészségvédelmi haszna is van. „A közönség, mely a legkedvesebb órákat éli az erdőben, hova-tovább jobban becsüli meg fáit...Megszületik ekként az erdő kultusza, mely az erdőgazdaság felvirágzásával együtt első feltétele az erdős vidék jólétének s az erdők fenntartásához fűződő államgazdasági érdekek biztosításának.”

A hazai *természetvédelem* alapelveit kidolgozó Kaán Károly a mai természetvédőknek, iskolásoknak is példaképe. Útmutatót jelent számunkra a XXI. században is.

Újszerű gondolata volt hogy Balaton kopár partvidékét és környékét be kell fásítani. Egy *balatoni erdőkoszorú* telepítését is felvetette. Azért, hogy kellemesebb legyen a nyaralás, és az erdő megóvná az üdülőket és a mezőgazdasági területeket is a kellemetlen szelek hatásától.

Oroszi Sándor kivételével senki sem merete idézte Kaán Károly nézetét a *vadászat* és az erdő viszonyáról. Pedig ezek a XXI. században is érvényesek: „Mert a miként nem képzeljük, hogy az erdész hivatásának örömteljes odaadással éljen akkor, ha éppen neki a ténykedését legjobban lelkesítő szórakozás, a vadászat tiltva van, azonképpen nem helyeselhetjük, ha valaki vadászszenvélyétől elvakítva az erdőt és éppen az *állam erdejét* és az abban űzött gazdaságot főleg a vad és nem az okszerű államgazdaság szempontjából látja elsősorban fontosnak.”

Kaán Károly már 1904-ben a mai *erdészeti technikumokhoz* hasonló iskola felállítását szorgalmazta. Az alsó erdészeti szakoktatás mellett egy közép szintűt is létre kívánt hozni. Szerinte a

műszaki tantárgyakat is kellően ismerő, műveltebb erdőőrök, kerületvezető erdészek kisebb birtokokat is irányíthatnak és az erdőmérnökök helyett elvégezhetnek bizonyos munkákat. Reá jellemző alaposággal, négy alkalommal igen behatóan foglalkozott e témával és egy jelentős, két évig tartó részletes vitát indított el. (Nem értették meg!)

Szakmai tudását, felkészültségét az is fémjelzi, hogy négy egymással szembenálló politikai rendszer is *igényt tartott munkájára* és fel sem merült eltávolítása az erdészet éléről. Bizonyára

céltudatos vita- és tárgyalókészsége, kompromisszum keresése is közrejátszott ebben. (A XXI. században lehet ilyen?)

Kaán Károly érdeme, hogy az erdészet ügyét *összekapcsolta más rokon szakmákkal*. Az erdészet – természetvédelem – vízgazdálkodás – mezőgazdaság és a vidéken élő lakosság organikus kapcsolatrendszerének megvalósítását szorgalmazta.

Figyelmeztetőleg hat számunkra Oroszi Sándor értékelése, hogy: „Kaán Károly *öröksége keresi az örökösöket*. Keresi az államot, amelyik anyagi áldozatokat hoz a természet megóvására, kutatására és értékek továbbadására. Keresi a társadalmat, amelyik okos törvényeivel, önmagát is korlátozva, biztosítja a jövő nemzedék természetéhez való jogát. Keresi azokat az embereket, akik példát mutatnak és megtanítanak a természettel való együttélésre.”

Erdészek, természetvédők, az Alföld képviselői, vízügyesek, tudósok és gazdaságpolitikusuk együttes adóssága, hogy eddig nem jelent meg egy egységes átfogó, mindenre kiterjedő *Kaán Károly* monográfia, életrajz.

Kaán Károly sírja előtt állunk, tisztelgünk nagysága előtt. A mai problémák megoldásához erőt ad gazdag munkássága.

Szakács László

T á j é k o z t a t á s

Az Erdészcsillag Alapítvány 2007/2008. tanévre Erdészeti Ösztöndíj Pályázatot hirdetett két kategóriában:

1 fő	szakközépiskolai tanuló
1 fő	szakiskolai tanuló

részére.

A szakiskolákból pályázat nem érkezett, a szakközépiskolákból összesen 4 pályázat érkezett be, melyből a

Kiss Ferenc Szakközépiskola (Szeged)	1 pályázatot
Dráva Völgye Középiskola (Barcs)	1 pályázatot
Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola (Sopron)	1 pályázatot
Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola (Szécsénypuszta)	1 pályázatot

küldött.

A beérkezett pályázatokat az Erdészcsillag Alapítvány Kuratóriuma 2007. július 19-i ülésén értékelte és a színvonalas, kiemelkedő pályázatokra való tekintettel az alábbi határozatot hozta:

6/2007. (július 19.) sz. határozat

A Kuratórium 4 tagja egyhangúan úgy határozott, hogy a 2007/2008. tanévben a Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola tanulója Németh Márk és a Dráva Völgye Középiskola tanulója Boa Tamás részesül erdészeti ösztöndíjban.

Az ösztöndíjra jogosító okirat ünnepélyes keretek között, az érintett iskola tanévnyitóján kerül átadásra.

Gémesi József
az Erdészcsillag Alapítvány
Kuratóriumának elnöke

Erdészeti klímapolitikánk „jutalma”

A nemzetközi klímapolitikában a Föld erdeit és az erdészeti ágazatot hátrányosan érintő logikai baklövések vannak. Amennyiben ezeket sikerülne meg- és elismertetni, később kijavítani az erdészeti ágazat kezdeményezését követően az EU-ban, akkor ez a magyar államnak a következő klímakereskedelmi időszak alatt, becslésem szerint évente 250–280 milliárd forint bevételt jelenthetne. Továbbá megoldódna az élelmiszertermelésből kiveendő termőföldek problémája is, mert ezeken a beruházók erdőt (nem energetikai ültetvényeket!) ültetnének mindenféle állami támogatás nélkül.

Az említett klímapolitikai baklövés konkrétan az, hogy a klímakereskedelmi törvényekben (házánkban ez a 2005. évi XV. törvény) az elosztási elv szerint üvegházhatású gáz (ÜHG) kibocsátási (vagyonértékű) jogot ingyenesen a legnagyobb ipari kibocsátók kapnak a kibocsátásuk után. A logika és az eredeti cél, az ÜHG-k kibocsátásának éves csökkentése, ezzel szemben azt diktálná, hogy a nyelők – az erdők tulajdonosai, az állam és a magánerdőtulajdonosok – kápják meg a jogokat az évente elnyelt bruttó szén-dioxid mennyisége után.

Az általam javasolt változtatás szerint, mivel a kibocsátási jogokkal és a tényleges kibocsátásukkal való elszámolásra az év végén továbbra is a szennyezők lennének kötelezve, ezért kénytelenek lennének megvásárolni ezeket a jogokat, a felesleggel rendelkező „nyelőktől”, az erdészeti ágazattól, tehát az államtól és a magánerdőtulajdonosoktól.

Az elszámolásra kötelezettek körét a legnagyobb ipari szennyezőkön kívül ki kellene terjeszteni a legnagyobb mezőgazdasági és közlekedési kibocsátókra is.

Hazánkban az évente képződő folyónövedékből kiszámítható, hogy az évente képződő dendromasszához szükséges szén-dioxid-mennyiség kb. 25 millió tonna.

A folyónövedék keletkezéséhez szükséges légköri szén-dioxid-mennyiség meghatározásának módszere

A fotoszintetizáló növények a légkörből felvett szén-dioxidból származó szén atomokat asszimilálják szervezetükben és építik fel belőle szerves vegyületeiket.

A dendromasszában megkötött szén-dioxid-mennyiség meghatározásának alapjául az érvényes erdőgazdálkodási üzemtervi kivonatból származó fajokra és folyónövedékre vonatkozó adatokat használtam fel.

A fák gyökérzetében és lombkoronájában évente megkötött szén mennyiségére vonatkozó adatok, az erdőgazdálkodási üzemtervi kivonatban nem szerepelnek.

Az üzemterv a folyónövedéket az erdőben található fajonként elkülönítve köbméterben adja meg,

A folyónövedékből meghatározható az a szénmennyiség, amely évente beépül az erdő faanyagába, illetve az a szén-dioxid-mennyiség, amely szükséges a faanyag képződéséhez.

A számítás menete a következő: Folyónövedék [m³/év]* Abszolút száraz fa fajsúlya [t/m³]* A fa széntartalma [%]*
 Viszonyszám [a szén-dioxid molekulasúlya / szén atomsúlya] = Az évente a folyónövedék által a légkörből lekötött szén-dioxid mennyiség [tCO₂/év]

Az abszolút száraz fa fajsúlya [t/m³]* A fa szén tartalma [%]*
 Viszonyszám [a szén-dioxid molekula súlya / szén atomsúlya] = egy a fajokra jellemző szorzószámmal, amelynek mértékegysége [tCO₂/m³]. Ez a szorzószám azt mutatja, hogy a vizsgált faj egy köbméteréhez hány tonna légköri szén-dioxidra van szükség. A vizsgált faj folyónövedékét [m³] megszorozva a fajokra jellemző szorzószámmal [tCO₂/m³], a szükséges szén-dioxid-mennyiséget kapjuk tonnában [tCO₂]

Folyónövedék: az érvényes erdőgazdálkodási üzemtervi kivonatból származó adat

Abszolút száraz fa fajsúlya: fajonként eltérő szám ezért szükséges fajonként megadni. Az abszolút száraz fa sűrűségére vonatkozó adatok az Erdészeti, vadászati, faipari lexikonból (szerzője Ákos László, kiadva 1964, „a fa fajsúlya fajok szerint”, című táblázatból) származnak.

A fa széntartalma: Állandó viszonyszám: **49,65 %**

Az adat „A SZÉN ÉS PETRÓLEUM MÚLTJA ÉS JÖVŐJE” című könyvből származik, írta Vadász Elemér Budapest, az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. kiadása. Elérhető a <http://mek.oszk.hu/02200/02232/html/#4> URL hivatkozáson.

Viszonyszám: A szén-dioxid molekulasúlya / szén atomsúlya = **44/12 = 3,67 [tCO₂/tC]**

1. táblázat. A fa sűrűsége fajok szerint

Faj	Abszolút száraz [t/m ³]
Erdeifenyő	0,496
Jegenyefenyő	0,420
Lucfenyő	0,424
Vörösfenyő	0,580
Éger	0,520
Fűz	0,486
Nyár	0,460
Nyír	0,680
Akác	0,742
Bükk	0,710
Cser	0,804
Gyertyán	0,790
Juhar	0,644
Kőris	0,690
Szil	0,634
Tölgy	0,714

– tudjuk, hogy a fotoszintézisre képes növények a szerves anyagukat felépítő szén teljes egészében a Föld légkörének szén-dioxidjából asszimilálják. A levegőből megkötött szén-dioxid mennyisége [tCO₂] tehát úgy aránylik a fatestbe épült szén mennyiségéhez [tC], mint a szén-dioxid molekulasúlya a szén atomsúlyához.

– A szén-dioxid molekulasúlya C (12) + O₂ (2*16) = 44

– A szén atomsúlya C (12)

A 2. és 3. táblázat segítségével kiszámítható bármely erdőrészlet éves szén-dioxidnyelő-képessége.

Führer Ernő (1994) vizsgálatai szerint a vágáslap feletti élőfa-készletében az összes dendromassa széntartalmának 57%-a a gyökérzetben, a tuskóban 41%-a, míg a levélzetben a maradék 2% található.

Mivel a folyónövedék 57%-a állami tulajdonú erdőben képződik, ebből kiszámítható, hogy kb. 14,0-14,5 millió tCO₂ kibocsátási jog lenne az, amivel a megreformált klímapolitika és klímakereskedelmi törvények után szabadon gazdálkodhatna a magyar állam. A többi 43%-kal, 10,5-11,0 millió kibocsátási joggal, pedig az erdők magántulajdonosai.

Összehasonlításképpen az összes 25 milliós kvótamennyiség kevesebb, mint négyszerese annak a mennyiségnek, amit a Mátrai Erőmű egyedül kap az államtól. (66/2006. (III. 27.) Korm. r.)

A 2006-os évben 7,2 €/tCO₂ áron vált meg a magyar állam 1,2 millió tCO₂ ki-

* Erdőmérnök, agroökológus szakmérnök

2. táblázat. A hazai erdőkben képződő összes folyónövedék fajajmegoszlása

http://www.aesz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=281&Itemid=507

A folyónövedék fajajmegoszlása	[%]	Folyónövedék fajok szerint [millió m ³]	Fajától függő szorzószám [tCO ₂ /m ³]	A folyónövedék képződéséhez szükséges légköri szén-dioxid mennyisége [mtCO ₂]	Állami [mtCO ₂]	Magán, ill. egyéb [mtCO ₂]
					57,0%	43,0%
Tölgy	20,1	2,5	1,300	3,250	1,853	1,398
Cser	8,1	1,0	1,464	1,464	0,834	0,630
Bükk	7,0	0,9	1,293	1,164	0,663	0,501
Akác	23,0	2,8	1,351	3,783	2,156	1,627
Többi keménylomb	8,2	1,0	1,256	1,256	0,716	0,540
Nyár	12,3	1,5	0,838	1,257	0,716	0,541
Többi lágy lomb	6,4	0,8	0,947	0,758	0,432	0,326
Fenyő	14,9	1,8	0,900	1,620	0,923	0,697
Összesen:	100	12,3		14,552	8,295	6,257

3. táblázat. A magyarországi erdőkben évente képződő dendromassza alkotóihoz szükséges szén-dioxid-mennyiség

A dendromassza alkotói	A dendromasszához viszonyított széntartalom [%]	Szükséges légköri szén-dioxid mennyiség [mtCO ₂]
Folyónövedék	57%	14,552
Gyökérzet és a vágáslap alatti tuskó	41%	10,467
Lomb	2%	0,511
Teljes dendromassza	100%	25,530
A dendromasszában tarósan megkötött szén-dioxid mennyisége	98%	25,019

bocsátási jogtól. Ez az ár véleményem szerint a második kereskedelmi időszakban érvényes

100 €/t CO₂ szennyezési bírságnak és a természetes piaci hiánynak köszönhetően legkevesebb 80 €/tCO₂ értékig felmehetne. Az elszámolásra kötelezettek körében a kvótakiosztás elvének megváltoztatása következtében természetes hiány lenne, a nyelők körében pedig felesleg.

A magánkézben lévő folyónövedék és az ezek után kiosztható va-

gyonértékű jogok ösztönöznék a befektetőket új erdők telepítésére, a magán erdőtulajdonosokat, pedig az erdőhasználati módok megváltoztatására, tarvágások mellőzésére. A kvótakereskedelemmel először lépne olyan gazdasági tényező az erdőgazdálkodásba, amely nem csupán az erdők kitermelésére, faanyagának az értékesítésére, hanem az erdők életben tartására, a lehető legnagyobb szén-dioxidnyelőképesség fenntartására ösztönözne.

Az optimális szén-dioxidnyelőképesség fenntartása csak gondosan megtervezett erdőhasználattal lehetséges.

Hármas cél valósulna meg ezzel egyidejűleg nemzetközi léptékben:

A szennyezők a magas kvótaárak miatt tényleges kibocsátáscsökkentő beruházásokban lennének érdekeltek.

Az új szabályozás következtében megszűnne az erdőterületek fogyása.

Új erdők telepítése lenne a beruházók érdeke.

Ez a terület az, ahol van mit keresnünk a környezet védelme, a globális klímapolitika, Magyarország és az itt élő emberek, köztük az erdőtulajdonosok érdekét is szolgálva!

* * *

Reagálás Somogyi Zoltán cikkére

Olvastam az Erdészeti Lapok májusi számában Somogyi Zoltán nagyszerű, tudományos alapossággal megírt „A Kyotói Jegyzőkönyv és az erdők”, című cikkét, amelyben a tájékozatlanság és a hiányos tudás példaként említi az áprilisi számban megjelent „apró betűs” írást. Többszöri olvasás után sem találtam azonban olyan „kiigazítást”, ami miatt bármit is módosítanom kellene az áprilisi tematikus számban megje-

Fotó: Pápai G.

lent írásomon, sőt megerősített kialakult véleményemben.

A Kiotói Jegyzőkönyv (KJ) irányelveinek az erdőkhöz és ágazatunkhoz fűződő viszonyáról szóló írásában a következő idézet magáért beszél: „A fakitermelések faanyagát az esetek túlnyomó többségében emisszióként vesszük figyelembe.”

Ez azt jelenti, magyarról magyarra fordítva, hogy az érvényben lévő szabályozás szerint, a kitermelt fa a vágástéren légszennyezésnek, kicsit finomabban, légköri szén-dioxidterhelésnek tekintendő. (Ugyanez a fa a villamos erőművek udvarán szén-dioxid-mentes, ÜHG barát, kvótajóváírást lehetővé tevő, a szennyezőnek különleges profittot hozó tüzelőanyag.)

Szeretném elosztani Somogyi Zoltán tévhitét abban, hogy a téma egyedül az ő, szerinte a téma egyetlen hazai autentikus képviselőjének, az ügye. Vegyük észre kedves kollégák, hogy a klímaháború a gazdasági erőforrások újraelosztásáról, azaz pénzről (is) szól.

A klímaháborúban az erdők és az erdészeti ágazat veszítésre állnak. Nagyon gyorsan kell változtatnunk politikánkon és a nemzetközi klímapolitikában

elfoglalt pozíciókon! Most van itt az ideje. Ebben a harcban, pedig szükség van minden, a tudományokban kevésbé jártas erdész szakértelmére is.

A KJ, amely célul tűzte ki az ember általi ÜHG kibocsátás csökkentését, odáig nem jutott el, hogy célul tűzze ki a Föld ÜHG nyelőképességének a megőrzését, az erdőségek és élővizek megóvását is. Olyan szabályozást hozott a kibocsátók és a nyelők egyensúlyának megteremtésére, amit legjobban a két mókás rajzfilm figura, Lolka és Bolka példájával lehetne szemléltetni. Ez a szabályozás olyan kísérlet, mintha Lolka és Bolka között úgy szándékoznának egyensúlyt teremteni egy mérleghinta segítségével, hogy mindkettőjüket a mérleghinta ugyanazon karjára ültetik

Somogyi Zoltán tanulmányának „Az erdők, mint nyelők és mint kibocsátók” fejezetében bepillantást enged abba, hogyan szerelték ki a KJ-féle szabályozásban a libikókából a csavarokat.

Ezek után, a fejezet végén az egész fejezetnek ellentmondó, önmagával meg-hasonló kinyilatkozást tesz: „A legtágabb értelemben vett erdőgazdálkodásnak azonban – az állami és a magánerdőkben egyaránt – a jövőben egy új szempontra

mindenképpen oda kell figyelnie: az erdők szénegyenlegére”.

– Miért is? – hiszen eddig pontosan az ellenkezőjéről győzködött minket: nagyjából arról, hogy az erdőgazdálkodónak és az erdőknek pedig nem szükséges a klímakereskedelmi törvény alanyává válnia, mert már a nemzeti ÜHG leltárban amúgy is számolnak széndioxid körforgalmával.

– Milyen új érdeke fűződne szerinte az erdőgazdálkodónak ezután a korábbi érdekeihez képest (ha nem vonatkozik rá a klímakereskedelmi törvény), hogy a jövőben odafigyeljen az erdők szénegyenlegére? – Mi motiválná erre?

A tények azonban lehangozóak és nehezen tagadhatóak: az üvegházhatású gázleltárok készítésében kimerülő erdészeti klímapolitikánk jutalma és kizárólagos eredménye ma az, hogy a villamos erőművek kazánjaiban erdeinkkel fűthetünk be a globális felmelegedésnek.

Nem azonosulhatunk vele!

Megismétlem: a legfontosabb stratégiai lépésünknek a klímakereskedelmi törvény erdőre vonatkozó kiterjesztése kell, hogy legyen. Ez szükséges feltétele annak, hogy a jövőben a kvótakereskedelem az erdőgazdálkodás része legyen.

35 év az erdőpusztai parkerdőkért

1972 – ez az a dátum, amikor a Debrecen környéki erdőpusztai parkerdők fejlesztése tervszerűen elkezdődött. Az azóta eltelt 35 évre, és az elvégzett munkára emlékeztek június első napján a civisvárosban megrendezett emlékülés résztvevői.

A korábbi mennyiségi munka minőségi fejlesztéssé változott 35 évvel ezelőtt, amikor egy csapat elhatározta, hogy közkinccsé teszi az erdőpuszták értékeit – mondta az ünnepségen *Kaknics Lajos*, a Nyírerdő Nyírségi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója. Debrecen 28 ezer kataszteri holdas erdőbirtokának különleges színfoltja volt a XIX. század végéig a terület, ahol nyílt vizek, lápok, virágos rétek, erdőfoltok váltották egymást, de a vízrendezés megváltoztatta a táj arculatát. *Kaknics Lajos* az elmúlt három és fél évtized munkálatairól szólva kiemelte *dr. Szemerédy Miklós* szerepét. A nyugalmazott főmérnök könyvbefoglalta a tudnivalókat az erdőpusztákról, az alkotásnak erre az alkalomra jelent meg újabb kiadása. A társaság jelmondatára emlékeztetve a vezérigazgató úgy fo-

galmazott: bízik benne, hogy a Nyírerdőnél az erdőpuszták is jó kezekben vannak.

Az is kultúra, ami körülvesz bennünket, a természetes kultúra, amelyet mi alakítunk: az elvégzett 35 éves munka azt szolgálta, hogy Debrecenben jó levegő van – hívta fel a figyelmet *Somogyi Béla*, a Debreceni Önkormányzat kulturális bizottságának elnöke. *Barátossy Gábor*, az FVM Erdészeti Hivatalának nyugalmazott elnöke pedig arról beszélt, hogy a különböző szakterületek – a vízügy, az erdészet, és a város – szerencsés találkozásának eredménye az elvégzett munka. A magyar közjólét jövőjéről szólva úgy fogalmazott: borúsán látja a jövőt, hiszen megszüntek, vagy csök-

kentek a támogatások, de ennek ellenére szerinte nem szabad csüggedni.

Kertész József, az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének tagja tolmácsolta *dr. Pethő József* elnök üdvözlését, majd *Szabó Lőrinc Szerelmes* erdő című költeményének elmondásával járult hozzá az ünnepséghez. A jelenlevőket köszöntötte a 95 éves rubindiplomás erdőmérnök, *Kollwentz Ödön* is. *Papp Ferenc*, a volt Vízitervező nyugalmazott vezérigazgatója a

A gyökértányér – mint mikroélőhely – szerepe a természetközeli erdőgazdálkodásban

A természetes erdők jellegzetes szerkezeti elemeit, a széldöntés hatására keletkező gyökerestől kifordult fatörzseket és a gyökértányérokat korábban csupán közlekedést akadályozó tényezőnek, baleseti forrásnak, illetve gazdasági veszteségnek tekintették és eltávolították az állományból. A természetközeli erdőgazdálkodási szemlélet előtérbe kerülésével világszerte számos vizsgálatot végeztek a gyökértányérok széldöntés utáni felújulásában betöltött szerepének tisztázására. A vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a gyökértányérok jelentős szerepet töltenek be az erdők biodiverzitásának fenntartásában, ezért célszerű érintetlenül hagyni ezeket a széldöntési területen. A következő irodalmi áttekintésnek elsődleges célja, hogy felhívja a figyelmet a gyökértányér – mint mikroélőhely – jelentőségére az erdőállományok stabilitásának és fajgazdagságának megőrzése szempontjából.

Bevezetés

A közép-európai lombos erdők térségében a szél a természetes erdődinamika egyik fő motorja. A szél általi bolygatásnak jelentős szerepe van az erdők fajgazdagságának fenntartásában, a bolygatott és bolygatatlan területek egyidejű, mozaikos előfordulása nagyban hozzájárul az erdő élővilágának gazdagodásához. A szél hatására kialakuló lékekben nagy mennyiségű holtfa keletkezik, derékba tört fatörzsek, illetve gyökerestől kifordult fák találhatók, melyek sajátos mikrostruktúrát hoznak létre. Az így kialakult mikroélőhelyek, mint a gyökértányér is, fontos szerepet játszanak az erdőállomány felújulásában, valamint a természetes erdei ökoszisztéma egyensúlyának fenntartásában.

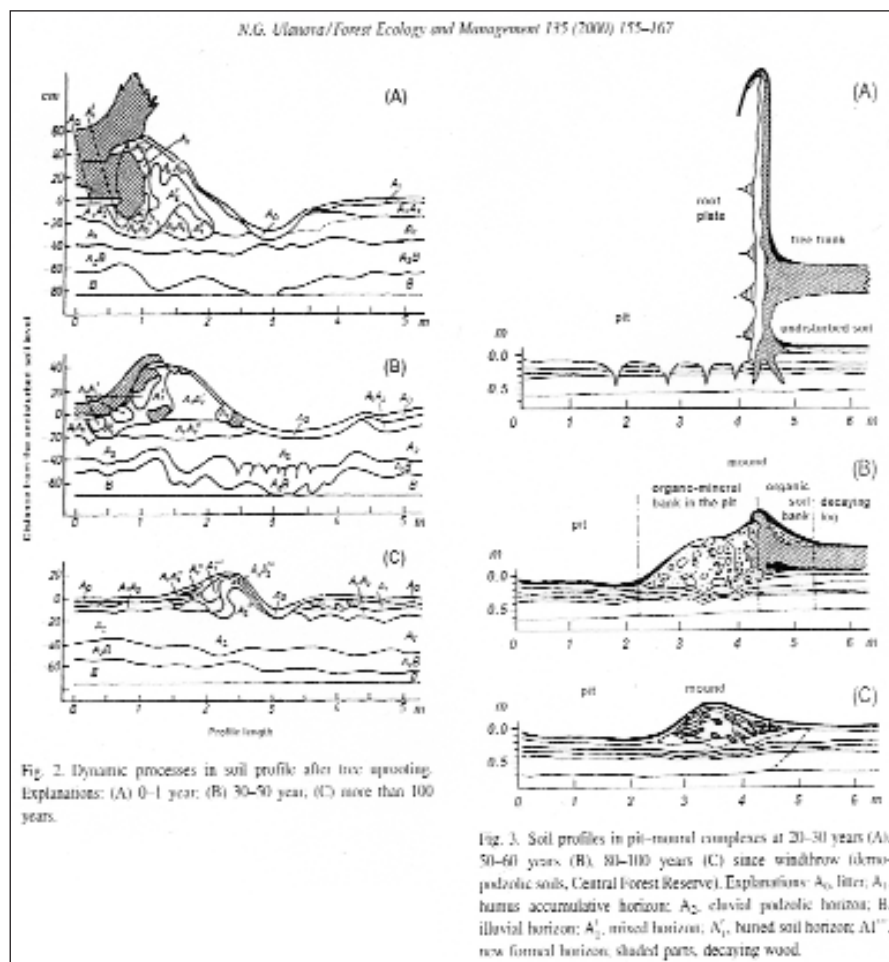
A gyökértányér által létrehozott mikroökológiai viszonyok

A széldöntést követően a gyökerestől kidőlt fák hatására speciális mikroökológiai viszonyok alakulnak ki a lékben. Legszembetűnőbb a mikrodomborzati

változás, amely a gyökértányér-komplexum kialakulásával jön létre. Ez tulajdonképpen két részből áll, a földből kiszakadt gyökértányérből, mely függőleges dombot képez, illetve az ennek helyén létrejött mélyedésből, a gödörből, melynek mélysége elsősorban az adott fajtól függ. A gyökértányér-komplexum kialakulásával a talaj fizikai és kémiai tulajdonságai szintén megváltoznak. A gyökerek kifordulásával a talajszerkezet lazább lesz, az eredeti talajrétegek összekeverednek, miután a legfelső talajréteg behull a gödörbe, a gyökerekkel pedig ásványi talaj kerül a felszínre. A lékbe bejutó nagy mennyiségű fény hatására megnövekvő talajhőmérséklet és fokozódó biológiai aktivitás, valamint a párologtatás csökkenése kö-

vetkezében megnövekedett nedvességtartalom hatására jelentősen megváltoznak a talajtulajdonságok is. A vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a gyökértányér mikroklíma szempontjából is eltér környezetétől. Több, kis felületen érvényesülő mikroklímatis hatás jellemzi, így pl. az alsó, illetve felső része között különbség van (Scherzinger, 1996).

A gyökértányér-komplexum sajátos, foltszerű mikrotopográfiai rendszere évtizedekig, sőt évszázadokig is megmarad, ezáltal nagymértékben meghatározza az erdő növényzetének mintázatát. A gyökérzet mintegy 50-200 év alatt bomlik le, míg a gödör és a szerves ásványi anyagú domb akár 300-500 évig is megmaradhat. A talajszerkezet-

ben bekövetkezett változások is mélyrehatóak, sekély gödör esetén a talajállapot 100-200 év múlva, míg mélyebb gödör esetén 200-300 év elteltével válik hasonlóvá a bolygatástól mentes talajéhoz (Ulanova, 2000).

A fák gyökerestől való kifordulásának hatására létrejövő talajszerkezeti változást, illetve a gyökértányér-komplexum (domb és gödör) szerkezetét a 2-3. ábrák szemléltetik. Az ábrákon jól látható, hogy az idő előrehaladtával hogyan töltődik fel a gödör az elkorhadó gyökértányérból kihulló talaj és szerves anyag révén, és változik meg ezáltal a mikrodomborzat.

A gyökértányér hatása az erdő élővilágára

Flóra

A gyökértányérok kialakulása során létrejött mikrokörnyezeti változások jelentősége abban rejlik, hogy számos speciális ökológiai igényű növény-, illetve állatfaj megtelepedését teszik lehetővé, melyek a zárt erdőállományban nem találják meg életfeltételeiket. Olyan ritka fajok is megjelennek, melyek a nyílt területekhez, illetve a fás állományhoz egyaránt kötődnek (Scherzinger, 1996).

A lékben megjelenő újulat összetétele a magbankban található magvak típusától, a szél és az állatok által a területre hordott magvak arányától, illetve a környező erdőállomány fajösszetételétől nagymértékben függ. A vizsgálatok eredményei azonban azt mutatják, hogy a megtelepedő növényzet összetételét, illetve mintázatát a gyökértányérok jelenléte döntően befolyásolja. A gyökerestől kifordult fatörzsek mikroökológiai hatása jóval nagyobb, mint a derékba tört törzseké, miután a lábon álló csonkok esetében a talajszerkezet nem változik (Schaeztl et al., 1989).

A megtelepedő növényzet összetétele tehát nagymértékben attól függ, hogy a széldöntést követően a holt faanyagot érintetlenül hagyják, illetve eltávolítják a területről. A terület kitisztítása során bekövetkező mechanikai talajbolygatás ideális feltételeket teremt a talajban lévő csírázóképes termések, ill. magvak, valamint a szél, illetve az állatok által odaszállított magvak megtelepedésére. Ebben az esetben kezdetben a vágásterületekre jellemző növénytársulás alakul ki, bolygatásjelző fajok jelennek meg. A nyílt talajfelszínen lehetőség nyílik a gyengébb versenyképességű fajok megtelepedésére. Később ezt követi az előerdő-fázis, melyben pionír fa- és cserjefajok dominálnak, majd legvé-

gül megjelennek az eredeti erdőállományra jellemző fa- és cserjefajok. Amennyiben érintetlenül hagyják a területet, a fajkészlet csupán kismértékben változik. Az addig elnyomott fiatal facsemeték, illetve magoncok fejlődésnek indulnak, ezek képezik az újulatot. Ebben az esetben vágásnövényzet, illetve előerdő csak a gyökértányér közvetlen közelében, kis felületen jön létre. A holt fa eltávolításával járó mechanikai talajbolygatás a talajban élő mikorrhizagombák mennyiségére is kihatással van. Az érintetlenül hagyott területen jelentősen nagyobb a arányban fordulnak elő mikorrhiza-gombák, mint a kitisztított területen, illetve az erdőállomány talajában. Miután ezek közvetlenül elősegítik a fás növények felújulását, ezzel nagymértékben hozzájárulva a növényzet gyors megtelepedéséhez, az érintetlenül hagyott területeken a fajok megtelepedése jóval gyorsabb (Fischer, 2002).

A bajor erdőben elegyes állományban (*Picea abies*, *Fagus sylvatica*, *Acer pseudoplatanus*) 800-1400 m tengerszint feletti magasságban vizsgálták a széldöntésnek a mohafajok diverzitására való hatását. A keletkezett lékben feltűnően nagy volt a *Sphagnum*-fajok gyakorisága, ami a talaj láposodásával magyarázható, miután a széldöntés következtében csökkent a párologtatás. A bolygatott területen több fajt találtak, mint a zárt erdőállományban. A kitisztított, illetve az érintetlenül hagyott területen előforduló mohafajok számának és borítási arányának összehasonlításából kiderült, hogy az érintetlenül hagyott területen a fajok száma és borítása egyaránt nagyobb volt, mint a kitisztított területen. A gyökértányér-komplexum esetében a domb alján a borítottság jóval alacsonyabb (7-24%)

volt, mint a domb tetején, illetve a gödörben (38-58%) (Palisaar és Poschblod, 2001). Fischer (2002) megfigyeléseivel megegyezően a kitisztított területen sűrű lágyszárú aljnövényzetet találtak, és a koronaszintben a nyír (*Betula pendula*) jelent meg, míg az érintetlenül hagyott területen alig volt lágyszárú aljnövényzet, és a lucfenyő (*Picea abies*) dominált. Ez utóbbi területen a gyökértányér-komplexum hatására mozaikszerűen alakult a növényzet mintázata. A kitisztított területre ez nem volt jellemző, miután itt a kifordult gyökértányérokat a törzs eltávolítása után visszahelyezték a gödörbe.

A vizsgálati eredmények alapján a gyökértányér-komplexum egyes részei akár külön mikroélőhelynek is tekinthetők, miután a gödörben, illetve a dombon megtelepedő növényzet összetétele is jelentős eltéréseket mutat. Észak-amerikai természetserű erdőben (*Fagus grandifolia*) a széldöntés után közvetlenül, majd 4 év elteltével vizsgálták meg a gyökértányérok hatását. A gyökértányér dombján és a környező bolygatatlan talajfelszínen a magoncok egyedsűrűsége, a borítottság, valamint a fajgazdagság nagyobb volt, mint a gödörben és ez az arány 4 év elteltével sem változott. Az eredmények azt mutatják, hogy a mikroélőhelyek jelenléte jelentősen megnövelte az erdőállomány fajgazdagságát, olyan növényfajok jelentek meg, melyek a környező állományban nem fordultak elő. A sásfajok (*Carex* sp.) leggyakrabban a gyökértányér dombján fordultak elő, ezzel szemben a pajzsika (*Dryopteris intermedia*) kizárólag a gödörben telepedett meg. Jól megfigyelhető volt, hogy a fajok egy része egy bizonyos mikroélőhelyhez kötődik, és kizárólag a gyökértányér dombján, vagy csak a gödörben telepszik meg. Ennek magyarázata az lehet, hogy

Fotó: Pápai G.

Fotó: Pápai G.

számos faj esetében a gödörben lévő avar gátló hatása érvényesült. A fajgazdagság és a borítottság ugyanis nagymértékben függ a talajt borító avartakaró vastagságától (Peterson és Campbell, 1993). Schaetzl et al. (1989) több szerző véleményét összefoglalva az előzőkkel megegyezően megállapítja, hogy a gyökértányér dombja kedvező csírázási feltételeket teremt a fajok számára, miután nincs gyökérikonkurrencia, vékony az avartakaró, a talaj levegős, nem tömörödött, magas a nyári talajhőmérséklet és nagy a talaj szervesanyag-tartalma. A gyökértányérra tapadt földben már eredetileg sok mag van. A dombon több faj telepszik meg, mint a gödörben. Kis felülete ellenére a magoncok 60%-a a dombon található, 37%-a a sík területen, míg csupán 3%-a a gödörben. Sok faj a gödör peremén csírázik, miután a gödörben nehezebben telepsznek meg a nedvesebb viszonyok, a vastag avarréteg, a talaj tömörödöttsége és a levegőztöttség hiánya miatt. A mohafajok elsősorban a gödör peremén és a holt fán telepsznek meg, míg a higrofil növények inkább a gödörben. Amennyiben megfelelő a vízelvezetés, a gödör a magasabb nedvességtartalom miatt kedvezőbb csírázási feltételeket biztosít. A megfigyelések szerint a nagy magvú fajok (bükk, juhar) könnyebben csíráznak a gödörben, a dombon könnyen a madarak, illetve a rágcsálók áldozatául esnek.

A gyökértányér-komplexum növényzettel való betelepülésének sebessége Ulanova (2000) szerint a bolygatottság mértékétől és a tápanyag-ellátottságtól függ. Tápanyagban gazdag, jó vízáteresztő képességű talajon a növényzet 10-20 év alatt éri el az eredetihez hasonló állapotot, míg tápanyagban szegény és tömörödött talajon ez a folyamat akár 80 évig is eltarthat.

Fauna

A széldöntési területen kialakuló új életfeltételek, a gyökértányérok jelenléte a növényekhez hasonlóan sok ritka állatfajnak jelent megtelepedési lehetőséget. Németországi vizsgálatok eredményei alapján a széldöntést követően érintetlenül hagyott terület állatfajokban is lényegesen gazdagabb, valamint magasabb az itt található állatgyedek száma, mint a kitisztított területen (Fischer, 2002). Scherzinger (1996) megállapítása szerint az érintetlenül hagyott területen elsősorban tipikus erdei állatfajok fordulnak elő, míg a kitisztított lékekben a környező nyílt területek jellemző fajai jelennek meg.

A gyökértányérok számos gerinctelen és gerinces állatfajnak adnak otthont. Németországi bükkösben, az élettelelnek látszó gyökértányérok csupasz vályogfalában számos ritka, illetve veszélyeztetett rovarfajt találtak. A vizsgálatok során 6 hét alatt összesen 2000 állategyedet (szúnyogok, legyek, darazsak, méhek, pókok, bogarak) fogtak. E nagy szám magyarázata, hogy a ritka bogárfajok többsége a holt gyökerekben találja meg a számára optimális életfeltételeket. A fán élősködő bogarak lárvái részben a szabadon álló, részben a rátapadt vályog által izolált korhadó gyökerekben képesek csak kifejlődni. Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a száraz, illetve a nedves, korhadó faanyagban szintén más-más fajok telepednek meg (Schulz, 1998).

A hártvány szárnnyúak rendjébe tartozó fajok, mint a magányosan fészkelő kaparódarazsak (*Sphbecoidea*), a bányász méhek (*Andrena*) és vadméhek számára is ideális élőhelynek bizonyulnak a száraz, napos helyen lévő, homokos gyökértányérok. E fajok megtelepedése azonban nem csupán a besugárzás mértékétől, ha-

nem a talajtípustól, illetve a rendelkezésre álló tápanyagforrásoktól is nagymértékben függ, pl. virágzó erdőszegélyek jelenléte. A gyökérzet helyén létrejött gödörben időszakosan összegyűlik a víz, melyben karmos vizibogarak (*Dryoptidea*) és tegzeslégylárvák (*Trychoptera*), kétéltűek, valamint unka-fajok (*Bombina* sp.) telepednek meg. A Bajor Erdő Nemzeti Parkban, természetes erdőben végzett vizsgálatok eredményei alapján a gyökértányérok tuskójában számos hangyabolyt találtak.

A gerinces állatok közül elsősorban kétéltűek, hullók, rágcsálók és madarak számára jelent megtelepedési lehetőséget a gyökértányér. A gyökértányéron található kisebb repedésekben a rovarokkal, földigilisztával táplálkozó foltos szalamandra (*Salamandra salamandra*) és más kétéltűek telelnek át (Schulz, 1998).

Több szerző megfigyelései alapján a kidőlt fák és gyökértányérok jelenléte jelentősen befolyásolja a rágcsálók mozgását, az állatok előszeretettel használják ezeket fészkek építésére, illetve közlekedésre. Lengyelországi vizsgálatok alapján a sárganyakú erdeieger (*Apodemus flavicollis*) és az erdei pocok (*Clethrionomys glareolus*) kedvelt közlekedési útvonala a kidőlt törzsek és gyökértányérok mentén található.

A madarak közül a védett ökörszem (*Troglodytes troglodytes*) szívesen fészkel a kifordult fák gyökerein lévő gyeptéglákban, illetve a folyóvizek környékén az ugyancsak védett, ritka jégmadár (*Alcedo atthis ispida*) gyakran a gyökértányérba fűrt üregben költ. Előfordulhat, hogy a jégmadár által kialakított üregbe más madárfajok is beköltöznek. Az is megfigyelhető, hogy az érintetlenül hagyott széldöntési területen a növényzet tömegének növekedésével a költőmadarak összetétele fokozatosan változik, idővel a nyílt területekre jellemző, illetve a talajon költő fajok száma jelentősen csökken. A gyökértányérok tehát a zöld erdőben egy olyan „barna oázisnak” tekinthetők, melyek jelentős mértékben hozzájárulnak a fajgazdagság növeléséhez (Schulz, 1998).

Erdőkezelési javaslatok

A természetközeli erdőgazdálkodás szempontjából a gyökértányérok jelenléte az erdőállományban tehát nagy jelentőségű, egyrészt a fajgazdagság növelése, másrészt az erdőállomány stabilitásának fenntartása, a vegyes kor szerkezet biztosítása miatt. További előnyt jelent, hogy a korhadó faanyag lebomlása során fokozatosan felszabaduló ásványi anyagok folyamatos tápa-

nyag-utánpótlást biztosítanak. A lebomló holt faanyag ezentúl hozzájárul a talaj pufferképességének javításához is, csökkenti az elsavanyosodást, illetve megakadályozza a talaj szerkezeti leomlását (Scherzinger, 1996).

Németországban ma már előírások szabályozzák a holtfa érintetlenül hagyását a területen, illetve javaslatot dolgoztak ki ezeknek a nélkülözhetetlen szerkezeti elemeknek a kezelésére az erdők természet-szerű állapotának megőrzése érdekében. A német javaslatok alapján a kis felületű szélöntési területeket érdemes érintetlenül hagyni. Miután a mikroökológiai viszonyok gyors változásával az állatok számára hamar megváltoznak az életfeltételek, ezért célszerű egy időben különböző korú szélöntési területeket meghagyni az erdőállományban, melyek folyamatosan kedvező életfeltételeket biztosítanak a különböző állatfajok számára. A kidőlt fatörzseket óvatosan kell eltávolítani, hogy a talaj és a növényzet minél kisebb mértékben károsodjon. A kifordult gyökértányé-

rokat a törzs eltávolítása után egy biztonsági csonkkal az adott helyen kell hagyni, csak a forgalmas turistautak közelében szabad eltávolítani (NABU, 2002).

Irodalom

Fischer, A. 2002: Die Entwicklung von Wald-Biozönosen nach Sturmwurf. AFZ – Der Wald 20:1047-1050.

NABU (Naturschutzbund Deutschland) 2002: Pflege, Erhaltung und Bewirtschaftung der Buchenwälder des nordostdeutschen Tieflands. www.nabu.de/naturschutz/buchenwaelder.pdf

Palisaar, J., Poschlod, P. 2001: Bryophyte diversity in cleared and uncleared windthrow gaps and the adjacent forest stands in the Bavarian Forest National Park, SE Germany. Lindbergia 26: 46-54.

Peterson, Cb. J., Campbell, J. E. 1993: Microsite differences and temporal change in plant communities of treefall pits and mounds in an old-growth forest. Bulletin of the Torrey Botanical Club 120 (4): 451-460.

Schaetzl, R. J., Burns, S. F., Johnson, D. L., Small, T. W. 1989: Tree uprooting: review on impacts on forest ecology. Vegetatio 79: 165-176.

Scherzinger, W. 1996: Naturschutz im Wald.

Qualitätsziele einer dynamischen Waldentwicklung. Ulmer V., Stuttgart.

Schulz, U. 1998: Ein Beitrag zur Biodiversität im Wald. Aufgeklappte Wurzelsteller. AFZ-Wald 20: 1263-1264.

Ulanova, N. G. 2000: The effects of windthrow on forests at different spatial scales: a review. Forest-Ecology-and-Management. 135 (1/3): 155-167.

Zusammenfassung

Nach Ergebnissen mehrere Untersuchungen die durch Sturmwurf entstandene Kleinstrukturen, wie unter anderen der aufgeklappte Wurzelsteller, spielen eine wichtige Rolle im natürlichen Waldökosystem. Auf naturbelassenen Sturmflächen tragen die aufgeklappte Wurzelsteller deutlich zur Erhöhung der biologischen Vielfalt der Wälder bei, sie dienen als Mikrohabitat für zahlreiche seltene und geschützte Pflanzen- und Tierarten. In Hinsicht der naturnahen Forstwirtschaft ist es also zu empfehlen diese Strukturen am Stelle zu lassen um die Stabilität und die Biodiversität der Waldbestand zu erhalten.

Könyvismertetés

Török András: Bükkösök erdőfelújítása az égtájjorientált felújítási rendszer tükrében. – Veszprém, 2006, 148. o.

Nem szokványos jelenség, hogy terepi erdész kolléga könyvet ír, nem szokványos, hogy a gyakorlati szakember önálló kutatótevékenységet folytasson. Török András kivételnek számít, mert a problémafelvetéstől az elméleti alaposításig, illetve a gyakorlati megoldásig végigjárta azt a rögzös utat, amelynek eredménye a most napvilágot látott könyvében kerül közreadásra. Talán nem véletlen, hogy a bükkösök felújításával kapcsolatos problémák körbejárására, és egy új módszer kidolgozására a Bakony erdőre netegében került sor. Igen, a múlt kötelez! Elég csak Roth Gyula és Majer Antal erdészprofesszorok itteni kutatótevékenységére gondolni, melyek ugyan a múltban gyökeresnek, de átívelnek felettünk, s a jövőbe mutatnak. Az irántuk érzett tisztelet a bakonyi erdészekben mostanság is nap, mint nap megnyilvánul.

Mi is hát a szokatlan ebben a könyvben azon túl, hogy a szerzője nem elméleti szakember? Tömören megválaszolva: a probléma megközelítésének módja. Amíg a jelenlegi erdészeti gyakorla-

tunk a „jól bevált” receptek alapján végzi a munkáját, addig Török András szakít ezekkel a hagyományokkal. Arisztotelészt követve („... a kezdet a gondolkodás...”) sok szempontból közelítve boncolgatja azt a kérdést, hogy valójában melyek is a jelenlegi bükkös felújítási gyakorlatnak, s a geometriai-műszaki szempontokat hátrébb sorolva, (de nem elejtve), biológiai-ökológiai nézőpontból eleméz. Mert a szerzőben a kezdetekkor is ott bujkálhatott Mon-

tagne intenciója („ha a legegyszerűbben hagyatkozunk a Természetre, akkor hagyatkozunk rá a legbőlcsebben”), s a gyakorlati élet éve alatt megtanulta olvasni a Természet nagy könyvét. Ehhez segítséget jelentett az utóbbi évtizedekben sajnálatosan háttérbe szorult erdőtipológia is, amelynek egyféle megreformálását is megteszi a szerző: az eddig statikusnak gondolt erdőtípusoknál észreveszi azt, hogy egy állomány „élete” során is változhatnak azok, s erdeinket csak dinamikusan szabad szemlélni. Ez a most még szokatlan megközelítés eredményezte, hogy Török András fiatal erdőmérnök-hallgatókat is meg tudott fertőzni, s TDK-sként, illetve diplomatervezőként foglalkoztatni. De ez a kutatói együttműködés kevés lett volna a gondolat kiteljesüléséhez és megvalósulásához, ehhez a terepi kollégák támogatása is szükségeltetett.

A könyv megjelenésében is impozáns, a keményfedeles borító, a finom minőségű papír, a nagyon gondosan szerkesztett szöveg, az egész oldalas színes fényképfelvételek, a könnyen értelmezhető, látványos ábrák méltó külsőt kölcsönöznek a nagy precizitással összeállított szövegnek. Köszönet illeti ezért a könyv megjelenését támogató FVM Természeti Erőforrások Főosztályát, a Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt.-t mint kiadót.

A könyv használhatóságát növeli, a gyakorlati szakemberek számára a könyv-

nyebb befogadhatóságot segíti, hogy tíz esettanulmány is gazdagítja a művet, amelyben a beteget gyógyító orvos logikájára (kórkép – diagnózis – terápia) építve tárja fel a buktatókat, ad tanácsokat, figyelmeztetéseket. S mindezt jól sikerült, informatív színes fotókkal alá is támasztja. Értékesek, s az erdőfelújítás elméletéhez és gyakorlatához jól kapcsolódnak azok a fejezetek is, amelyek a bükk fenológiájával, virágzás- és termés-

biológiájával foglalkoznak, valamint hasznos az utolsó fejezet keretében, tekintésszerűen közreadott elmélkedés a bükkösök és a klímaváltozás, ill. a vad kapcsolatáról is.

Köszönet a szerzőnek, hogy kidolgozott egy új erdőfelújítási módszert, vállalta a gyakorlati kipróbálás buktatóit, s a jelen és a jövő erdészgenerációi számára papírra vetette, könyvvé formálta gondolatait, tapasztalatait, javas-

latait. Török András e tevékenysége példamutató, s reményeim szerint a gyakorlati élet több szakemberét hasonló cselekedetekre, tettekre ösztönzi. Szerencsés lenne, ha közülük valaki vállalkozna a tölgyesek felújításával kapcsolatos problémák, próbálkozások, tapasztalatok, ajánlások csokorba gyűjtésével. Török András könyve kitűnő minta lehet mindehhez.

Dr. Bartha Dénes

Kárpát-medencei erdészdíák találkozó

Április 15. és 22. között, a Dél-Dunántúlon rendezték a XVII. Kárpát-medencei magyar erdészdíák találkozó programsorozatát. A 21 soproni, és 13 brassói erdőmérnök-hallgató a hét első négy napját Somogyban töltötte, majd Baranyában fejeződött be az egyhetes program.

A program főszervezője, *Bognár Bence* elmondta, hogy a találkozót minden évben két alkalommal rendezik a soproni és a brassói egyetem hallgatói. Mindkét találkozó egyhetes, tavasszal, áprilisban a magyarországi fordulót rendezik, és augusztus elején az erdélyiek fogadják a magyarországiakat. Évente különböző tájegységeket céloznak meg, és az ott működő erdészeteket, gazdálkodókat keresik fel. Természetesen – vendéglátóink jóvoltából – kulturális és szórakoztató programokon is részt vesz a javarészt harmadévesekből álló csapat.

Az idei rendezvény Fonyódon kezdődött, ahol a Balatoni Nemzeti Park, a Hunnia Vadgazdálkodási Kft., valamint a Hubertus Agráripari Bt. szervezett tartalmass szakmai programot a diákoknak.

A következő két napon a Sefag Zrt. látta vendégül a csoportot: az első napon betekintést kaptak a Zselic erdőgazdál-

kodásába és a természetvédelmi tevékenységbe, második napon pedig a somogyi homokvidék erdeivel ismerkedtek a hallgatók.

A baranyai program Orfűn kezdődött. Onnét a MEFA Zrt. Árpádtetői Erdészetéhez utaztak, ahol tájékoztatást kaptak az erdőgazdaság működéséről. Kiadós séta keretében tanulmányozták a pécsek kedvenc kirándulóterületein zajló erdőgazdálkodást, és megismerkedtek a gazdaság bánya-rekultivációs tevékenységével.

Sásdon, a Hegyháti Erdészetről egy magánerdészeti társaság tevékenységébe nyertek betekintést.

Utolsó szakmai programként Villányba utaztak, ahol a Duna-Dráva Nemzeti Park munkatársával felkapaszkodtak a Szár-

somlyóra, az egyedülálló növény- és állatvilágot, geológiai, kulturális értéket képviselő, 1944 óta országos jelentőségű természetvédelmi területre.

Fazakas Dénes, az Erdélyből érkezett csoport „szóvivője” elmondta, hogy idén tizenhárman jöttek – valamennyien a brassói egyetem magyar anyanyelvű hallgatói. Mivel nálunk román nyelvű oktatás folyik, itt alkalom nyílik számunkra, hogy anyanyelvünkön halljuk a szak-

nyelvet. Általában mindent megértünk, de ha mi akarjuk kifejezni magunkat magyarul, nem mindig találjuk a helyes kifejezést. Az egymás közötti beszélgetésekbe elég sok – főleg szakmai – román kifejezést is beleszövünk. Ennek korrigálásában is segít bennünket ez a néhány nap. Nálunk az a legnagyobb gond, hogy a gyakorlati ismeretek oktatására nem fektetnek olyan nagy hangsúlyt, mint itt. Így aztán most sok olyan gyakorlati dologgal találkoztunk, amivel otthon nem. Természetesen a nyelv gyakorlásán, a tapasztalatszerzésen kívül a személyes kapcsolatok kialakítása, ápolása szempontjából is eredményesek ezek a találkozók.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**

VI. STIHL Országos Fakitermelő Verseny

Immár hatodik alkalommal került megrendezésre a STIHL Országos Fakitermelő Verseny Budakeszin a Pílisi Parkerdő Zrt. kezelésében lévő Szilfa-tisztáson 2007. június 23-án, szombaton az Andreas Stihl Kereskedelmi Kft. szervezésében, a Pílisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészete segítségével.

A versenyre a STIHL szakkereskedők nevezték a csapatokat. Összesen 42 csapat jelentkezett, de mivel csak 40 csapat indítására volt lehetőség 2 csapat tartalékként került regisztrálásra.

A regisztráció után 10.00 órakor kezdődött a verseny, minden csapat 2 fordulóban versenyzett és a végeredménybe a csapat jobbik eredménye ke-

rült beszámításra. A résztvevőknek kötelező volt az előírásoknak megfelelő egyéni védőfelszerelések használata. A STIHL-betétes lábvédőt, a védősisakot és lánckenő olajat az A. Stihl Kft. biztosította ingyenesen a versenyzőknek, melyet a verseny után nem kellett visszaszolgáltatni. A versenyen csak STIHL motorfűrészsel lehetett indulni. Az A. Stihl Kft. a versenyzők részére a helyszínen ingyenes szervizlehetőséget biztosított.

A versenyszámok a következők voltak: kombinált darabolás (korongvágás), gallyazás, darabolás, hasítás, sarangolás és vezetőlemez-fordítás.

A 4 fős csapatok versenye egyszerre 10 pályán folyt, minden forduló után a versenypályákat újra berendezték a szükséges faanyaggal. A 4 tagú zsűri folyamatosan értékelte az elért eredményeket a versenybírók által kiállított pontozólapok alapján. A pontszámok az eredménytáblákra kerültek felírásra, így a csapatok folyamatosan figyelemmel kísérhették az elért eredményeket.

A verseny rendkívül jó hangulatban zajlott, szurkolókban és nézőkben sem volt hiány. A verseny nyilvános volt, melyet programajánlóinkban hirdettünk

meg, bárki kilátogathatott a Szilfa-tisztásra. A jó hangulathoz hozzájárult a terpen felállított sörsátor büfével. A versenyszünetekben a sátorban előzenét szolgáltatott a Taksonyi Szigeti Fiúk zenekar. A gyerekek sem unatkoztak, kitombolhatták magukat a felállított légvárban és ugrálóban.

A STIHL benzínmotoros fűrészek ismét jól vizsgáztak, egyetlen meghibásodás sem fordult elő a versenyen.

Színésítette a programot, hogy a két forduló között a Magyar Fakitermelő Válogatott bemutatót tartott a jelenlévőknek.

Az eredményhirdetésre 16.00 órakor került sor. Az első 5 helyezett csapatot díjazta az A. Stihl Kft. Oklevelet és 150 000 és 30 000 Ft közötti értékben STIHL vásárlási utalványt vehetett át minden csapattag, melyet az öt nevező STIHL szakkereskedésben vásárolhatnak le. Azok a versenyzők, akik nem értek el helyezést, STIHL ajándécsomagot kaptak. A díjakat *Bakon Gábor* cégvezető adta át.

Helyezettek:

1. Patent 3H Kft., Bicske csapata: *Lábodi Géza, Lábodi Csaba, Szűcs János, Bogdán Róbert*

2. Silvanus 2001 Kft., Szombathely csapata: *Szalai Miklós, Németh Gábor, Németh Endre, Imre József*

3. Karádi Gazdabolt Kft. csapata: *Kaposi Zoltán, Kaposi László, Kovács Tibor, Rigó Ferenc*

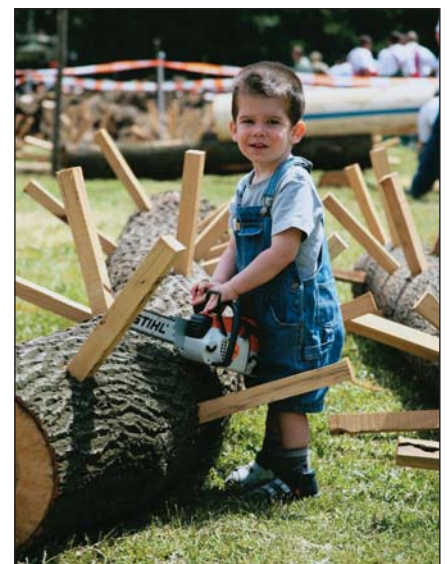
4. Simon és Társa Bt., Devecser csapata: *Vizi Zsolt, Humpók Ferenc, Leja Balázs József, Horváth László*

5. Bese Sándor szakkereskedő, Gödöllő csapata: *Kecskés János, Drozdik Péter, Földi László, Szabó Mibály.*

A résztvevőknek az A. Stihl Kft. megköszönte a fegyelmezett versenyzést és további jó szórakozást kívánt, hiszen még 19.00 óráig lehetőség volt a sörsátorban zene és büfészolgáltatás mellett kellemesen eltölteni az időt.

A Fakitermelő Versennyel egy időben a szomszédos tisztáson hat budapesti és Budapest környéki STIHL szakkereskedő kiállítást és gépbemutatót tartott. Bemutatásra kerültek a STIHL és VIKING, valamint a Timbersports termékek. Így a versenyre kilátogatóknak lehetősége nyílt az Andreas Stihl Kereskedelmi Kft. által forgalmazott termékek megismerésére. Az érdeklődés nem maradt el, nagy mennyiségben kerültek szétosztásra a prospektusok, katalógusok és árjegyzékek.

Kép és szöveg: **Stihl Kft.**

Újabb egyeztetés a miniszterrel

A MEGOSZ elnökét 2007. július 2-án fogadta Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter. A megbeszélésen részt vettek Benedek Fülöp és Dr. Mahr András szakállamtitkár urak is. A MEGOSZ az alábbi levélben foglalta össze a tárgyalás során tisztázni kívánt pontokat. Ennek közzététele után röviden összefoglaljuk a találkozók eredményét a levél egyes pontjait követve. Arról is szeretnénk tájékoztatni tagságunkat, hogy a még nyitva maradt kérdésekben rövidesen államtitkári szintű egyeztetésre kerül sor, amelyről szintén beszámolunk.

„Gráf József úrnak
 miniszter
 Földművelésügyi és Vidékfejlesztési
 Minisztérium
 Budapest, 2007. június 25.

Tisztelt Miniszter Úr!

Az Önökkel 2007. február 22-én aláírt megállapodás fél éves egyeztetése csak augusztus végén lesz esedékes. Ugyanakkor aggodalommal tapasztaljuk, hogy részben a megállapodásban foglalt, részben ahhoz kapcsolható, a magánerdőt hátrányosan érintő kérdések megoldása a jelzett időpontig már nem tűr halasztást. Lehetséges persze, hogy az egyes témakörökben elért haladással kapcsolatban nincsenek meg a legfrissebb információink és ezért látjuk ennyire aggasztónak a kialakult helyzetet. Ezért szeretnénk kérni Miniszter Urat, hogy az alább felsorolt kérdéskörökben történt előrelépésekről és várható konkrét intézkedésekről, illetve azok időhorizontjáról munkatársai útján szíveskedjen tájékoztatni minket, mivel az általunk képviselt magán erdőtulajdonosok és gazdálkodók záros határidőn belül megnyugtató választ várnak ezekre a problémákra, amelyek már nem-

csak jövőjüket teszik bizonytalanná, hanem napi gazdálkodásukat is megbénítják.

Semmi hírünk sincs a többek között a magánerdő-gazdálkodás 2007. évi erdőfelújítási feladataihoz szükséges összegek jogi háttérét is biztosító „de minimis” rendelet megjelenéséről. Többször azt a visszajelzést kaptuk, hogy a különböző változatok az FVM Erdészeti Osztályán vannak átdolgozás alatt, azonban biztosan tudjuk, hogy a legutóbbi verziót is a szükséges módosítások elvégzésével határidőre továbbították az FVM rendelet kidolgozásáért felelős részlegeihez, így még érthetlenebb az a késés, amit ez a május első felében megjelentetni tervezett jogszabály szenved.

Az erdőtvény tervezett módosításáról szintén nincsenek információink, pedig a szakmai szövetségek és érdekképviseletek által összeállított törvénymódosítási javaslatokat már tavaly ősszel megküldtük a tárcának. Eddig azonban azokra semmilyen választ nem kaptunk, és az időközben folyó egyeztetéseken elkészült módosítási javaslatok különböző verzióival sem találkoztunk. El kell mondanunk, hogy semmiképp sem tudunk támogatni egy olyan, csupán apró változtatásokat jelentő erdőtvény-módosítást, ami nem tartalmaz a magánerdő-gazdálkodás számára rugalmasabb és érdemi elmozdulást jelentő változtatásokat, mint amilyenek többek között a szabad rendelkezésű erdő kategóriája, a tulajdonos saját felhasználására történő fakitermelés, vagy az üzemtervi kötelezettség feloldása a kisterületű erdőbirtokokra vonatkozóan.

A 2007. I. negyedévi erdészeti integrációs támogatások kifizetésének határideje már régen lejárt. Szeretnénk tájékoztatást kapni arról, hogy ezek kifizetésére mikor kerül sor, hiszen már lassan a II. negyedéves támogatások is esedékesek lesznek.

Az uniós társfinanszírozott erdőtelepítésekkel kapcsolatos rendelet szintén várta magára. El kell mondanunk, hogy ha még további néhány hét késedelmet szenved a megjelenése, akkor az az egész program folytatását, folyamatosságát veszélyeztetni majd, annak minden következményével.

Elgondolkodtató, hogy a már megjelent vidékfejlesztési géptámogatási rendeletről megint kihagyták az erdészeti, így elesünk az alapgépek beszerzésének lehetőségétől. Kérjük ennek újragondolását.

Még az eddigi pontoknál is bizonytalanabb a vidékfejlesztés további erdészeti jogcímeinek sorsa, illetve az ezekhez kapcsolódó rendeletek és pályázatok megjelentetésének ütemezése. Nem tudunk róla, hogy az idézett megállapodáshoz leadott jogcím-prioritási sorrendünket bárki is figyelembe vette volna, illetve az eddigi hírek alapján úgy tűnik, hogy egyre távolabb kerülünk az erdészeti támogatási lehetőségek megnyitásától.

Tisztelt Miniszter Úr!

A fent leírt problémák orvoslása – mint már a levelünk elején jeleztük – nem tűr halasztást. Kérjük ezért szíves segítségét és mielőbbi intézkedésüket azok megoldására a konkrét adatok, határidők és felelősök megjelölésével.

Válaszát várva, Tisztelettel:

Luzsi József
 elnök
 MEGOSZ”

A megbeszélés eredményei a következőkben foglalhatók össze:

– A „de minimis” rendelet közel áll a megjelenéshez. (Megjegyzés: tervezetét időközben megkaptuk és véleményeztük. Az egységárak módosítására nem tudunk javaslatot tenni, mivel annak változtatlanul hagyására – a tagság egyetérté-

sével – a korábbi miniszteri megállapodásban kötelezettséget vállaltunk.)

– Az erdőtörvény előkészítése folyamatban van. A tárcától kapott tájékoztatás szerint az ezzel kapcsolatos koncepció, amely tartalmazza az általunk az OEE-vel és FAGOSZ-szal közösen kimunkált javaslatainkat is, két héten belül elkészül, és azt véleményezésre megkapjuk. Ily módon még időben és érdemi módon kifejthetjük véleményünket. Előre láthatólag szeptember végéig elkészül a véglegesnek tekinthető, szakbi-

zottságok, majd a parlament elé terjeszhető törvény szövege.

– A 2007. évi erdészeti integrátori támogatások folyamatosan kifizetésre kerülnek. Erre ígéretet tett a miniszter.

– Az uniós társfinanszírozott erdőtelepítési rendelet megjelenése jelentős késedelmet szenved. Kérünk mindenkit, aki telepíteni szándékozik és még nem tette meg, hogy nyújtsa be telepítési tervét. A pályázat beadási határidejéről külön értesítést küldünk, ez jelenleg szakállamtitkári szintű egyeztetés alatt van.

– Amint azt a levélben is jeleztük, a már megjelent vidékfejlesztési géptámogatási rendeletről kimaradtak az erdészek. Határozott ígéretet kaptunk a minisztertől, hogy – amennyiben uniós állásfoglalás ezt nem tiltja – 2008. január 1-től minden erdőgazdálkodó és tulajdonos is pályázhat ezen a jogcímen. Egyébként az erdészeti géptámogatások intézkedés keretein belül is lesz lehetőség pályázatok benyújtására.

Dr. Sárvári János
főtitkár

Akác a Nyírség aránya

Akác a Nyírség aránya címmel rendezett terepi bemutatóval összekötött szakmai tanácskozást a Nyírerdő Nyírségi Erdészeti Zrt. Az esemény az Akácvirágzás ünnep elnevezést viselő egyhetes programsorozathoz kapcsolódott, amelynek során Szabolcs-Szatmár-Bereg megye négy kistérségének települései tisztelegtek különféle rendezvényekkel a Nyírség fája előtt. Napkoron például kopjafát avattak az akác tiszteletére.

A Baktalórántházán megrendezett szakmai találkozót Kaknics Lajos, a Nyírerdő Nyírségi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója nyitotta meg, majd Sándor István, a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatója mutatta be az akácot egy természetvédő szemével. Wisnovszky Károly az akáccal kapcsolatban úgy fogalmazott: sikeres faj, amelynek az agresszivitásában rejlik a jelentősége. Szerinte fatermesztés szempontjából ennél kiválóbb faját nem lehet elképzelni: gyorsan nő, minden területen megél, és a hasznosítás szempontjából is sok jó tulajdonsága van. Wisnovszky

Károly arra hívta fel a figyelmet, hogy a Nyírségben és a Duna-Tisza közén „helyén van az akác”, mert állományt alkot. Az akác tényereséről szólva az igazgató elmondta: úgy látja, olyan dolgokat kell támogatni, amelyek a jövő szempontjából megoldást hozhatnak, nem pedig azokat, amelyek fenntartanak valamit. A keleti országrészben tavaly 17 ezer hektárt telepítettek be.

A Nyírség állami tulajdonú – a Nyírerdő Zrt. által kezelt – erdeiben folyó akácatermesztést Bíró Imre, a Baktalórántházi Erdészet igazgatója ismertette. Ez az erdészet biztosítja az ország akácvetőmag-szükségletének 70-80%-át, de külföldön is keresett az ebből nevelt akác-csemete. Bíró Imre úgy fogalmazott: a társaság igyekszik a semmiből várat építeni úgy, hogy erdőborítás is legyen, de közben a gazdálkodó is megéljen. Elmondta, hogy bebizonyosodott: jó akácot csak jó termőhelyen lehet termelni.

Dr. Kovács Gábor egyetemi docens, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőművelési Kar Termőhely-ismeretani Tanszékének vezetője az akácot bemutatva emlékeztetett: a növény „spórolósan használja a vizet”, hiszen például a nemes nyár 2,5-szer annyi vizet igényel, mint az akác. Kijelentette: személy szerint vitatkozik az a nézetrel, hogy az akác kiszorolja a talajt. Nitrogénban dúsítja ugyan a talajt, de csak olyan helyeken, ahol kevés nitrogén van a talajban – mondta dr. Kovács Gábor. Az akácatermesztés gyakorlatát a nyírségi magánerdő-gazdálkodásban Asztalos István erdőmérnök mutatta be, majd a Baktalórántházi Erdészet területén terepi bemutató zárta az egész napos tanácskozást. Itt a különböző termőhelytípus változaton álló akácállományokban az ültetés és állománynevelés eredményeit tanulmányozták a szakemberek.

Kép és szöveg: **Vereb István**

Megértőbbek a vadászok is, az állatvédők is

Vadászok, állatvédők és újságírók előtt tartott tájékoztatót és vezetett beszélgetést Benedek Fülöp, az FVM szakállamtitkára és Pechtol János, a Vadászkamara és Pechtol János, a Vadászkamara főtitkára. A találkozóra az alkalmat a tízéves vadászati üzemtervek lejárta, a vadászterületek határainak újbóli kijelölése adta. Az államtitkár szerint a pesszimisták rosszindulatú jóslata – a gátszakadás, a vadászterületek nagyságának minimalizálódása – elmaradt, a vadászterületek száma alig emelkedett. Vannak persze negatív jelenségek – elég sok volt a szabálytalankodás, kedvezőtlen a vadászok körében a differenciálódás, emiatt helyenként durvulnak a korábbi barátságos kapcsolatok –, a problémák döntő többségének a megoldását azonban maguknak a vadászoknak kell, „házon belül” megkeresni. Erre jó esély is van, hiszen a tapasztalatok többsége helyes, a vad érdekei nem sérülnek, vadászati törvényünk példaszzerű Európában, biztosítja a korszerű vadgazdálkodás kereteit, a vadászatra jogosultak száma csak keveset (1300-ról 1360-ra) változott.

Az állatvédők fölvetették, hogy több példát tudnak felhozni durva jogszabály- és törvénysértésre, amikor a vadászok indokolatlanul, néha még a kutya-tulajdonosokat is veszélyeztetve lövik le az elköborolt vagy csak annak „mondott” háziállatokat.

A valóságos szabálytalanságok tényének előfordulását elfogadva, nem vitatva a résztvevők azonban a közös megoldásra vonatkozó készségüket emelték ki, aminek színteréül Dr. Vasas Joachim igazgató felajánlotta a Mátra Szakképző Iskolát.

Fáczányi Ödön

A nyíregyházi Sóstói Parkerdő közelmúltja, jelene és jövője

A közel- és régmúlt erdőterület-csökkenéseit követően a Sóstói Parkerdő mai területe mindössze 360 hektár, melynek tulajdonviszonyára kettősség jellemző. A 40 hektáros magántulajdon mellett döntő az állami tulajdon aránya, a maga 320 hektáros nagyságával. A magántulajdon elsősorban a peremterületekre korlátozódik, és szerepe az erdőterület növelését célzó telepítések végrehajtásánál lehet, mivel az állami részvénytársaságok földvásárlási lehetősége kizárt. Az állami erdőterület sem egységes, hiszen 67 hektáros területet a Városüzemeltetési Kht., míg a Sóstói Parkerdő nagyobb részét (253 hektár) a Nyírerdő Zrt. kezeli, és a Nyíregyházi Erdészet irányítása alá tartozik.

A tulajdonosi formától függetlenül a Sóstói Parkerdő kezelését alapvetően az erdőtörvény határozza meg, amely elvárásokat, feladatokat és lehetőségeket fogalmaz meg az adott kezelő részére. A törvényi kötelezettségeket az Állami Erdészeti Szolgálat erdőtervezési és erdőfelügyeleti szakemberein keresztül kell a kezelő szervnek véghezvinni. Nyilván nem beszélhetünk állami vagy városi parkerdőről, állami vagy városi sétautakról, asztalokról vagy padokról. A Sóstói Parkerdő fekvése, kiterjedése mindenképpen egységes kezelést kíván meg a ráfordítások, feladatok arányos leosztása mellett. Ez napjainkban is jól működik. Kevesen tudják például, hogy a Tölgyes csárda-Főiskola-Kótaji út közötti terület, vagy a játszótérrel délre lévő rész önkormányzati fennhatóságú. (A többi között azért kapta meg az utak melletti területeket a nyír-

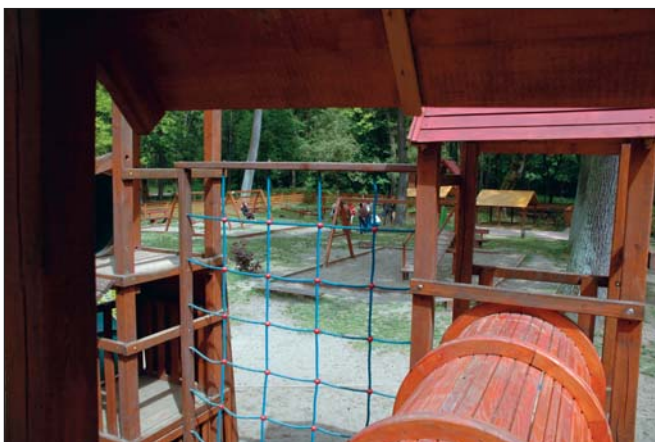
egyházi önkormányzat, hogy a város maga tudja szabályozni az urbanizáció erdőt csökkentő hatásait.) A múlt és a napjaink eseményei mellett a Parkerdő jövőjét is Nyíregyháza város vezetésével egyeztetve, a város távlati fejlesztési elképzeléseibe (pl. Bencs-terv) beépülve tervezzük. *Csabai Lászlóné*, Nyíregyháza város polgármestere és *Kaknics Lajos*, a Nyírerdő Zrt. vezérigazgatója közös erdei közjóléti bejárása alkalmával született elképzelések is ezt a kapcsolatot tükrözik.

A Sóstói Parkerdő teljes területének elsődleges rendeltetése parkerdő, ami azt jelenti, hogy az erdőterület kezelését elsődlegesen a közjóléti funkciók betöltésének figyelembevételével kell végezni. Fontos elmondani, hogy a parkerdők

sem egyformák. El lehet képzelni egy olyan parkjellegű területet, ahol nagy részben megszűnik az erdőjelleg, ahol hiányzik a cserjeszint, az aljnövényzet. A Sóstói Parkerdő esetében mindenképpen erdőjellegű parkerdő fenntartására törekszünk, hiszen az erdőterület az uralkodó széliránynak (észak, északkelet) megfelelően védelmi funkciót is betölt hosszú évtizedek óta. A fa- és cserjefajokat tekintve törekszünk arra, hogy a területen folyó erdőgazdálkodással az erdőtömbre jellemző őshonos fafajokból álló erdőállományokat tartsunk fenn, hozunk létre. Tudomásul kell venni azonban, hogy a megváltozott termőhelyi viszonyok nem mindenhol teszik lehetővé a kocsányos tölgyesek felújítását. Az idős állományok gyökerei már nem tudják a városi vízfogyasztás által is lesüllyedt talajvízszintet hasznosítani, és ekkor az erdőjáró embereknek is szembevetődő csúcscsárda veszi kezdetét. Ezekon a területeken mindenképpen meggondolandó a szárazságtűrőbb, de nem őshonos fafajok állományainak (vöröstölgy, fekete-dió) kialakítása, melyek a parkerdő világát esztétikailag egyáltalán nem rontják, sőt.

A Sóstói Parkerdő kiemelt kezelése nem új keletű dolog. A 2005-ig érvényben lévő parkerdő-fejlesztési tervünk megújítása, a jelenlegi állapotot figyelembe véve, tartalmazni fogja rövid és hosszú távú elképzeléseinket, melyek a következők:

A Parkerdőben sajnos a vonalas műszaki létesítmények – között, vasút – olyan akadályokat jelentenek, amelyek nem teszik lehetővé az egységes keze-

lést, továbbá közjóléti szempontból használhatatlan zárványterületeket képeznek. Ennek megváltozása a jövőben sem várható. A Budapest-Záhony vasútvonaltól keletre eső rész jelenleg (és a jövőben is) a nyíregyházi lakosok által sportolásra, kirándulásra, pihenésre intenzívebben igénybe vett terület. Ezt a célt szolgálja a tavaly megépített kerékpárút – mely nemcsak a kerékpárosok kedvelt útja –, illetve ezt erősítik a kerékpárút és a sétatutak mentén elhelyezett padok, asztalok, esőbeállók, szalonnasütők, szeméttárolók és tornaeszközök. Ezek rendeltetészerű használatra alkalmas állapotban való fenntartását, a terület hulladék-mentesítését, a sétatutak menti területek intenzívebb ápolását, kaszálását, parlagfű-mentesítését folyamatosan végezzük. A kerékpárutat és az ebből leágazó sétatutakat az említett eszközök kihelyezésével továbbra is fejleszteni fogjuk. Ezért elkerülendő, amikor az erdészeknek szétört berendezéseket kell pótolni, a látogatók által hátrahagyott szemetet kell összegyűjteni, hiszen ez nem tartozik feladataink közé. Az erdőterületek megtisztításában, gondozásában komoly segítséget jelentenek az állami közmunkaprogramok.

A játszótértől északra lévő területen valósult meg két nagyobb beruházásunk is. Elsősorban nem a gyermekek, hanem a fiatal felnőttek és idősek sportolási igényeit szolgáló tornapálya, kondikert kialakítása.

A kondikert és a játszótér közötti területen egy nyitott erdei színpad épült, mintegy 200 fő befogadására alkalmas, fedett körszínrel. A színpadot és körszín – terveink szerint – a különböző rendezvények megtartásán kívül bárki igénybe veheti.

Ennek a „pihenőcentrumnak” előnye még az is, hogy a város távolabbi részeiről érkezőknek parkolási lehetőség biztosított.

Szólunk kell az említett tervek, beruházások fenntartási munkák finanszírozásáról is. Tévhit az, hogy a közjóléti ráfordításokat egy kifogyni sohasem tudó állami nagy kasszából fizetjük. Nagyon sok esetben tisztán részvénytársasági erőforrások felhasználásával fejlesztünk (játszótér – 11 millió forint; kerékpárút kivitelezése...). Ritkán előfordul az is, hogy lehetőségünk nyílik valós állami támogatás felhasználására. A most készülõben lévő parkerdõ-fejlesztési terv elkészítéséhez kaptunk mintegy 8 millió forintos FVM-támogatást.

Végül, de nem utolsósorban beszél-

nünk kell jövőbeli legnagyobb feladatunkról: az oktatásról. A Nyírerdő Zrt. kiemelt fontosságúnak tartja az erdő oktatási-nevelési lehetőségeinek széles körű megteremtését és kihasználását. Ezért döntöttünk úgy, hogy létrehozzuk a Sóstói Erdei Iskolát, melynek a Nyíregyházi Erdészet 2007-ben épülő Sóstó-hegyi irodaépülete ad otthont. Nem kívánunk azonban konkurrencsi lenni a már működő Napkori Erdei Iskolának, hanem kiegészíteni szeretnénk azt. Debrecenben jól működik a Nyírerdő által üzemeltetett Diószegi Sámuel Művelődési Központ, melyhez hasonló kívánunk létrehozni itt is. Nem tudjuk, és nem is szeretnénk a diákok, gyerekek szállásolási és étkeztetési felelősségét vállunkra venni. Olyan oktatóközpont kialakítása a célunk, ahol az óvodásoktól a főiskolásokig minden korosztály részére lehetőség nyílik egy-két órás foglalkozás megtartására, mi-

nél több szabadtéri, erdőben tartandó órával. Az erdei órák megtartásához a Parkerdőben tanösvényeket, erdei tantermet fogunk létrehozni, a belső, jól felszerelt tanterem berendezését pedig a széles körű igényeknek megfelelően alakítjuk ki. Tapasztalattal rendelkező oktatóink már vannak. Az Erdei Iskola helyszínén lévő Erdészeti Logisztikai Központ, fagyártmányüzem, és az erdőterületen folyó munkák is lehetőséget adnak arra, hogy az ökoszisztéma elemeinek oktatásán kívül az erdőgazdálkodás minden területe bemutatható legyen. Be tudjuk mutatni azt, hogyan lesz az összegyűjtött makkból erdő, majd a féltve őrzött erdeinket alkotó fákból mindennapi igényeinket kielégítő használati eszköz, berendezési tárgy.

Tölgyfa Gábor

erdészeti igazgató-helyettes

Fotó: **Pápai Gábor**

Erdei színpadot és körszín-t avattak a Sóstói Parkerdőben

Iskolányi gyerek részvételével avatták fel Nyíregyházán, a Sóstói Parkerdőben a Nyírerdő Zrt. által kialakított erdei színpadot, és a fedett körszín-t.

Az ünnepségen *Csabai Lászlóné*, Nyíregyháza polgármestere kijelentette: három évvel ezelőtt leültek a Nyírerdő Zrt. vezetőivel megbeszélni azt, hogyan lehetne jobban hasznosítani az erdőt, és felvázoltak egy élményelemeket tartalmazó programot. Első lépésként megépült a játszótér, és az erdei tornapálya, most pedig a színpad és a körszín is elkészült – emlékeztetett a városvezető. A polgármester szerint fontos, hogy az emberek sokat legyenek természetközeli helyen, és szintén fontos, hogy közösségek jöjjenek létre. A távlati tervekről szólva elmondta: egy élményparkot és egy sétálóutat szeretnének kialakítani a Parkerdőben. Zárásként *Csabai Lászlóné* megköszönte, hogy a Nyírerdő Zrt. elvégezte ezt a munkát, és kijelentette: ebben a társaság szeretete és a város iránti elkötelezettsége is benne van.

A beruházásokkal az volt a cél, hogy mindenki a kikapcsolódásához megfelelő élményt találjon itt; emellett

pedig minél több embert szeretnénk az erdőbe csalogatni – mondta *Tölgyfa Gábor*, a Nyírerdő Zrt. Nyíregyházi Erdészeti Igazgatója. Szerinte ebben az erdei rekreációs központban minden korosztály talál magának elfoglaltságot. *Tölgyfa Gábor* szólt arról is, hogy nem értek véget a Sóstói Parkerdőben a fejlesztések, és már újabb terveik vannak.

A Nyírerdő Zrt. által finanszírozott beruházás több mint 25 millió forintba került. Ebből a pénzből megépült az erdei színpad és a mintegy 200 ember befogadására alkalmas fedett körszín. Elkészült a kondikert, az információs táblákkal ellátott futópálya, számos szalonnasütő-hely, valamint a konténeres vízblokk is.

Kép és szöveg: **Vereb István**

Már a geszt sem az igazi

A bükkállományok értékkihazatalát jelentősen rontja, hogy idősebb korban a fák zöme álgesztes lesz. Ez a jelenség megváltoztatja a fa műszaki, esztétikai jellemzőit, így erősen befolyásolja felhasználhatóságát, értékesíthetőségét. Kísérletek történtek a maximális értékkihazatalat biztosító vágáskor meghatározására (dr. Bíró Boglárka), de a bükk 130 éves korában a többletnövedék (ekkor már nagy átmérőre rakódva) még mindig nagyobb értéket biztosított, mint a minőségromlás vesztesége. (Ez a megállapítás „alávág” a vágáskor-csökkenés indoklásának.)

Az álgeszt kialakulása az eddigi megfigyelések, kísérletek szerint kb. 60 éves kor fölött kezdődik, nem sérüléstől, fertőzéstől; az összes környezeti, gazdálkodási tényezőt figyelembe véve egyedül az átmérővel mutatható ki szignifikáns összefüggés. (A többi hatás a vastagsági növekedésen keresztül, áttételesen jelentkezik.)

Az álgeszt alakja: a keresztmetszetben igen változatos – csillagos, felhős, lepkes... –, zömmel szabálytalan szélű kör-lap; hosszszelvényben általában a tőtől koronáig terjedhető, nagyon nyújtott orsó.

Kialakulásának okára részeredmények születtek, a vajúdás még tart. (Ehhez kapcsolódnék; ha az erdőmérnök az utolsó polihisztor, az erdőművelő pláne az...)

Az erdő fáira a környezeti tényezők közül jelentős a levegő mozgásából adódó mechanikai erőhatás. Ez – elsősorban a fa törzsét – különböző igénybevételeknek teszi ki. (Szélsőséges esete a széltörés, -döntés.) Legfontosabb terhelése a hajlítás, csavarás-nyírás.

A fa méretbeli változásával (növekedésével) változik az erőhatás következtében fellépő belső feszültség; a fa minőségi változásával változik a belső feszültség hatása.

A feszültség-növekedés hatásának kivédésére az egyes fajok felépítésüknek megfelelően, különbözőképpen reagálnak.

Ez a válasz lehet szerkezeti/mennyiségi vagy minőségi/kémiai. Hajlító igénybevételnél pl.:

– mennyiségi válasz: a fenyőknek (tracheidák) viszonylag gyenge a nyomószilárdságuk, ezért keresztmetszetben a nyomott övet szélesítik – a fenyőgallyaknak alul szélesebb az évgyűrűjük;

– kémiai válasz: a nyomószilárdság növelésére telíti a szöveteit – „nyomott fa”, „vaseresség”.

A fa minőségi változásának hatására

már a korábbi feszültségértékek is más hatást váltanak ki – pl. a korhadó fa ugyanazon erőhatásra eltörhet.

Ezek kivédésére hasonló lehetőségei vannak a fának, mint a növekvő erőhatásra. A mennyiségi válasz: a sérülésnél vastagon képződő kalluszsövetek erősítik a meggyengült részt (fagyléc). A kémiai válasznál szintén lignin-anyagokkal való telítéssel erősíti a keresztmetszetét.

A bükk esetében idősebb korban, főleg erőteljes bontáskor a plaztikus korona hirtelen kiszélesedik, ezzel – szélhatásra – jelentősen növeli a törzsben a feszültségeket. Egyenlőtlen bontás esetén pedig a zászlósodó koronával különösen a csavaró-nyíró terhelés növekszik. A csavarás hatására a geszt hosszában repedések keletkezhetnek – ha az elcsúszó szövetek nem bírják a terhelést. A feszültség-növekedés hatására, ill. a repedések miatt csökkenő teherbírás kompenzálására a nyírófeszültség-növelő telítéssel védekezik. (Bár a csavaró-nyíró igénybevétel kisebb a hajlítónál, de a szilárdsága is.)

Ugyanez a jelenség bekövetkezhet a minőségi változás hatására is: ha az idősödő bükk (ált. 60 év fölött) gesztjének víztartalma 60 % alá csökken (dr. Bíró Boglárka), kialakul a központi „száraz henger”. Ez a dinamikus igénybevételt – a rugalmasság csökkenése miatt – kevésbé viseli el. A nyírószilárdság pótlólagos növelésére telíti a gesztet, növeli a ligninek arányát. (A nedvességtartalom csökkentésével az álgesztesedést várhatóan növeli a felmelegedés, az aszályok növekvő száma is.)

Az álló fára, mint egyik végén befogott tartóra ható hajlítóerő keltette feszültség a sudarlósság miatt csökkentett alapú, ívelt átfogójú háromszög képét mutatja a fa hossza mentén. A fa hosszának középső, alsó részén, a keresztmetszet külső övében növeli az igénybevételt. A csavaró feszültség hengernél teljes hosszban egyenlő lenne, de álló fánál a terpesz síkjában lecsökken, felfelé a sudarlósság miatt (csökkenő keresztmetszet) nő. A kiszélesedő koronánál ismét csökken – így egy nagyon elnyújtott orsó formát ad, ami nagy vonalakban egyezik a legaltalánosabb (csillagos) álgeszt nyújtott orsó alakú hosszszelvényével. A csavaró-nyíró feszültség a keresztmetszetben a közép felé nő, így növekvő erőhatás esetén (pl. zászlósodó korona) a nyírószilárdság növelése is ott válik szükségessé – növeli a lignintartalmat.

Természetesen a különböző irányú és erősségű erőhatások, a fa alaki (sudar-

lósság, terpeszesség, ...), szerkezeti (évgyűrűk, ágasság,...) és minőségi tulajdonságai (egészségi állapot, nedvtartalom) – inhomogén volta – befolyásolják, nagyon változatosá teszik a keletkező feszültségek, feszültség-gócok nagyságát, kereszt-

metszeti elhelyezkedését, így a kompenzáló telítődést is.)

(Tehát a feszültségkompenzálás – stresszoldás – egyik eszköze lehet a telítődés, ahol alkoholok is szerepet játszanak.)

Bükk a húzott oldalt erősíti évgyűrűszélesítéssel, ez a lazább szerkezetű rész viszont kevésbé bírja a csavaró-nyíró igénybevételt, ezért az excentrikus keresztmetszet szélesebb részén gyakran találunk álgesztet – pl. lepke alakút.)

A fentiek alapján egy bükkállomány műszaki minőségét általában akkor produkál, ha jók a törzs-korona hossz- és átmérő arányai (óvatos belenyúlás), ha egyeletes a hálózata (szabályos korona, egyenletes évgyűrűszélesség), ha kellő a talajmélység (koronaalak, nedvesség biztosítás), ha termőhelyén van – ha a külső és a belső tulajdonságai összhangban vannak a fellépő feszültségekkel. Ez a műszaki minőség az erdőt tekintve sokszor nem egyezik meg a most egyre fontosabbá váló ökológiai minőséggel – de legalább tudjuk, mit miért adunk fel.

Az álgeszt nem csak a bükk – és az erdészek – problémája, több fafajon is előfordul; pl. cserfán gyakori a csillagos-álgeszt típus.

Már a geszt sem az igazi – olyan értelemben, hogy a korábbi „holt fa” felfogással szemben a lábán álló fa a gesztben, mint tartószelvényben képes biokémiai folyamatokkal a változó feltételekhez alkalmazkodni. (Ebben példát vehetünk, nekünk még a szépségünknek sem árt.)

Kép és szöveg: **Scholtz Péter**

A szuloki öreg tölgyek

amiről ezek az óriásfák még beszélni tudnak

A szigorú kritikusok írásom címéért bizonyára megrónak, hiszen a fák nem hallanak, nem látnak, nincs számuk, így beszélni sem tudnak. Azonban az idős fákkal kapcsolatos szemléletmódunkban olykor rájuk ruházzuk ezt a sajátos emberi képességet. Jó példáját olvashatjuk ennek a felfogásnak *Balogh András* Magyarország nevezetes fájáról írt kitűnő rajzos könyvében, amelyben a szerző a következőképpen nyilatkozik: „Az a bizonyos **ha ez a fa beszélni tudna** kifejezés, amit gyakran hallunk öreg fák alatt álló turistáktól, kulturális igény kifejezője; annak az igénynek a megnyilatkozása, hogy egy fa alakjában valaki igyekszik megkeresni a múltját, s tekintve, hogy nagy távlatokról van szó, nem csak a fa múltját, de saját hazájának és nemzetének történelmi múltját is.” – Valóban, ha vallatjuk őket sok mindent elárulnak, ami már a feledés homályába veszett.

Az öreg fákkal kapcsolatos gondolataim leírására *Schmidt Antal* és *dr. Nebojszki László*: Famatuzsálemek környezetünkben (Bajai Honpolgár, 2006 február) című írása ösztönzött, ugyanis a szerzők említést tettek az Alsó-Duna-ártér legnagyobb tölgyeiről. A Címerfok mellett álló szokatlan méretű öreg fák régi ismerőseim, az ártér elég félreeső zugában állnak. Írásom célja felhívni rájuk a figyelmet.

A lelőhelyükkel kapcsolatban érdemes némi pontosítást tenni. Először *Balogh András* fent említett könyvében (1968-as kiadás) a 98. oldalon tesz említést e két védett fáról, tévesen a rezéti erdőt jelöli meg lelőhelyként. Hibásnak tartom az olyan későbbi közléseket is, mint Gemenc (Gemenci erdő), ugyanis Gemenc a szóban forgó tölgyektől meglehetősen távol, fent a Sió torkolatánál található. Az említett tölgyek valójában Bába község határának legészakibb csücskén, Szulok néven ismert területen állnak. Ez a hely Baja és Bába közt félúton a Sárosparhoz van közel, lelőhelyük pár lépésre a megyehatártól, már Tolna megye területén fekszik. Könnyen megtalálhatók, ha a Duna-védgáton dél felé haladunk, a pörbolyi gátörháztól 2 km-re, ott ahol a védgát éles kanyarral nyugati irányba fordul, a töltéstől mintegy 50 m-re állnak. Messziről feltűnik a két faóriás egy nyárfaültetvény szélén. A nagyobbik fa

1992-ben mért törzskerülete 630 cm (*Bartha Dénes*), a 9 évvel később mért törzskerület 691 cm (*Pósfai György*). A másik, a felvételen szereplő fa törzskerülete mintegy 15 cm-rel kisebb.

A fák lelőhelye közelében cseperedtem fel, amit róluk és a környezetükről tudok, az alábbiakban kívánom közreadni.

Erdészszemmel megállapítható, hogy ezek a fák fiatal korukban és életük jelentős részében szabad állásban nőttek. A szokatlanul vastag törzsmérő is ezt a feltételezést támasztja alá,

A páros északi tagja az 1950-es évek közepén.

ugyanis az ilyen 600-as törzskörméretű idős tölgyek többnyire lelelőkön, főúri parkokban, temetőikben fordulnak elő. Az erőteljes törzsgyarapodást egyrészt a szabad állásban kifejlődött terebélyes korona segíti elő, másrészt az a körülmény, hogy az állománytól elkülönülten, izoláltan álló fákat a lombrágó rovarok hernyói alig károsítják, így a lombkárosítás következtében fellépő növedékvesztés náluk nem jelentős. Később kialakult ugyan a szóban forgó fák körül egy zárt faállomány, de ez a már uralkodó helyzetű tölgyek életműködését jelentősen nem befolyásolta.

A fák korát illetően nincs megbízható adatunk. Koruk ugyan még nem matuzsálemi, de méreteik tekintetében a hazai tölgyek közt élmezőnyben vannak. A múlt század 30-as éveiben az er-

dések 100-150 évesre becsülték őket. Az erdőt látogató környékbeli lakosok Mária Terézia tölgyeiként emlegették e fákat. Eredetüket tekintve szájhagyomány nem maradt fenn, azt, hogy a Mária Terézia név miként ragadt rájuk csak találgatni lehet. Az elnevezés a királynő iránti tiszteletre utalhat, ő volt az első uralkodó a magyar trónon, aki emberi érzéssel fordult az akkor még jobbágyorsban sínylő magyar paraszt felé. Egyébként az erdő rész, ahol a fák állnak a Mária Teréziáról elnevezett egykori közalapítvány területén található. Nagy a valószínűsége annak, hogy elnevezésük ezzel a körülménnyel van kapcsolatban. Ha Mária Terézia uralkodása alatt (1740-1780) már léteztek, akkor a koruk 250 év körül van. Növekedésük és méreteik alapján taksálva, ha az adott körülmények közt a reálisnak tekinthető 3,5 mm-es átlagos évgyűrűszélességgel számolunk, a fák kora 250-300 évre tehető.

A kor mérlegetése kapcsán érdemes visszatekintnünk arra, hogy milyen is lehetett az a mintegy hat emberöltőnyi időszak, amelyet ezek a faóriások megélték.

A Duna árterületét képező, Tolnától Bátáig terjedő Sárköz – ahol a fák találhatóak – hazánk egyik sajátos tájegysége; holtágak, feltöltődő tómedrek, víz-állásos laposok és az árvízszintből bizonyos fokig kiemelkedő göröndök jellemzik. Természeti adottságokban gazdag táj, növénytakaróját erdők, rétek, sásos ingoványok teszik változatosabbá. A honfoglaló magyarok a Sárközt hamar birtokba vették. A széles ártér egésze a Sárköz népe által hasznosított terület volt. A fő megélhetési forrást a jászágartartás képezte, de a térség magasabb szintjein szántóföldi növénytermesztés is folyt. A vizeknek a mai ember számára elképzelhetetlen halgazdagsága nagyban hozzájárult a lakosság élelmezéséhez. (A vadászat a pór nép számára már akkor sem jelentett élelemszerzési lehetőséget.) A Sárköz egész területét keskenyebb vagy szélesebb szekérutak hálózta be. Ez azért érdekes számunkra, mert a szuloki tölgyek lelőhelye egy a múltban viszonylag forgalmas közlekedési csomópont mellett található. Ugyanis itt haladt el egy észak-déli irányú útvonal, ami Nagyrezéttel és az északabbra fekvő részeket kötötte össze a bátai révvel és ezt itt keresztelte egy nagyjából kelet-nyugati útvonal, amely a bajai révet kötötte össze Bátával, illetve haladt tovább Dunaszekcső irányába. Az ártéren kialakult közleke-

Ugyanennek a fának a törzse 1976 nyarán.

déssel kapcsolatban ismeretes, hogy a főbb útvonalak mentén őrházak, csőszházak tartották szemmel a forgalmat. Bár nyoma nincs, de szinte biztosra vehető, hogy ezen a forgalmas helyen állt valamilyen őrház, ami azért is valószínű mivel ez a keresztezési pont az egykori Kalocsai Érsekuraldom és a Mária Teréziáról elnevezett Közalapítvány határánál van, ami egyben megyehatár is. Az őrházakhoz gazdasági udvar is tartozott, ugyanis az akkori uradalmak az öröknek pénzbeli juttatást nem adtak, hanem lehetővé tették számukra az uradalom területén a gazdálkodást. A megélhetés fő forrása a szarvasmarhatartás volt. A legelőkön, az őrházak körül, a delelő marhák számára árnyékos adó fákat hagytak meg vagy telepítettek. Feltehető, hogy ezek a fák is ilyen körülmények közt nőttek fel és értek el jelentős kort. Gazdasági tevékenység nyomaikat őrzi a közeli Címerfok (régén Zimmer-fok) is, amely kétségkívül emberi létesítmény.

A Duna szabályozása és a Sárköz vízrendezése során az ősi kép alaposan megváltozott. Az 1870-es 80-as években megépített védgát az eredeti árteret két részre osztotta, egyrészt a Duna és a védgát közötti hullámtérre, másrészt a védgáton kívüli ármentett területre. A folyamszabályozás után az ártér élete megváltozott. A védgátak közé szorított folyó magasabb árvizeinek tetőzési szintje lényegesen megemelkedett, így a szántó-földi művelés kiszorult a hullámtérről. (Hogy ilyenek voltak, arról a mostani hullámtéren belül található árvízvédelmi töltésmaradványok tanúskodnak.) A szóban forgó helyre különösen érvényes ez a feltételezés, mivel az árvízvédelmi

töltés itt közel került a Dunához, az átlagosan 6-7 km szélességű jobboldali hullámtér alig egy kilométeresre szűkül, emiatt árvíz esetén ezen a részen erős áramlás lép fel, csőszházat már fenntartani nem lehetett. Egy esetleges emberi szálláshely maradványait az árvizek maradék nélkül eltakarították, a tölgyek azonban maradtak. A sárközi lakosság által, akiknek a zöme 1-2 holdas kisparaszt volt, gyakorolt szálastakarmány begyűjtés, nyári legelők használata, tűzifa, épületfa és szerszámfa, kenyérsütéshez rőzse stb. beszerzése a hullámtérről a vízrendezés után is tovább folytatódott. Ezeket a használati lehetőségeket szokásjog, szolgálmi jog, részes munka, ritkán pénzbeli térítés alapján gyakorolták az uradalom területén. A szóban forgó terület és Alsópörboly Bába község életéhez tartozott. Az erdőt a vadászati idény (VIII.20–IX.30) kivételével szabadon látogathatták a környékbeli lakosok. A tölgyeket, mivel egy viszonylag forgalmas út mellett álltak, a helyi lakosság ismerte. Ez az állapot a II. világháborúig tartott. A XX. század közepe ezen a téren is jelentős változásokat hozott. Az erdőt 1945-ben államosították, majd az Alsó-Duna-ártéri erdő a következő évben kormány-vadászterületté lépett elő. Ettől az időtől kezdve a bátai paraszt már nemkívánatos vendég volt az állami erdőgazdaság területén. Néhány év múlva termelősövetkezetbe terelték a népet, így a környező lakosság életmódja gyökeresen megváltozott. A papírforma szerint ösznépi tulajdonba került Duna menti erdőkből a helyi lakosságot kitiltották. (A bejárati utaknál ott díszelgett a tábla: Belépni tilos és életveszélyes.) A szuloki tölgyek életét ezek a változások

ugyan nem zavarták, de ismertségük a védetté nyilvánításukig szűk körre korlátozódott. A régi ártéri szokásokat olvasván felvetődhet a kérdés, hogy a meglehetősen gyakori emberi jelenlét nyilván zavarta a vadállományt. Ez nem volt jelentős zavaró tényező, mert az erdőt látogató ember nappal mozgott, a vad meg éjjel. Bizonyosságul hadt említsem meg, hogy olyan népes szarvasállomány, mint amilyen a 30-as évek közepén létezett, valószínűleg azóta sem volt. (Ehhez hozzájárult egy közel két évtizedes, nagyobb árvizektől mentes, száraz periódus is.)

Az 50-es években köszöntem el az ártértől, akkor a fák még életerejük teljében voltak. A szekérúthoz közelebb állónak egyik messze kinyúló ágát ugyan letörte egy vihar, de egyéb sérülés nem látott rajtuk. A letört, bekorhadó ágcsontk nyaranta otthont adott egy népes lódarázs-kolóniának. Ezek a nagy testű, korántsem barátságos rovarok növelték a nekik otthont adó fa tekintélyét. Messze elkerülvén szülőföldemtől csak negyedszázaddal később láttam ismét őket, akkor már a lombritkulás jelei mutatkoztak és az egyik fa töve, a talajfelszínhez közel, beodvasodott, a törzsön korhadó ágcsontkok ültek. Később arról értesültem, hogy a csúcsszáradás is fellépett náluk. A fák hátralevő évtizedei nyilván megvannak számlálva. Tisztes koruk miatt egyre ritkábban hullatják makkjukat. Egy-egy koca malacaival, ősz táján, bizonyára még felkeresi őket, hisz az ősi ártéri erdőt felváltó nyárfaültetvényekben már alig akad keresnivalójuk.

A faóriások egyre fogynak. Éppen e tanulmány írása közben hallottam a hírt, hogy az ország legnagyobb tölgyfáját, a zsenyei tölgyet, egy vihar kettétörte és kidöntötte. A hazánkban található óriástölgyek a kocsányos tölgy alakköréből kerülnek ki. A körülményesen nevelhető és telepíthető, lassú növekedésű kocsányos tölgygel a rentabilitásra törekvő erdőgazdaság nem foglalkozik, állományai fogynak, a magános fák pusztulnak. Tartok tőle, hogy századunk végére a kocsányos tölgy már a veszélyeztetett fajok listájára kerül, ami addigra feltehetően hosszú lesz. Óvjuk őket és az életterüket, mert csak századok teremhetnek ismét ilyen faóriásokat.

Kép és szöveg: **Dr. Vancsura Rudolf**

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Gépesítési Szakosztály ülések

OPTIGÉP Kft., Békés – Gépek energetikai célú növények betakarítására

Az OEE Gépesítési Szakosztálya 2007. május 9-én az Optigép Kft.-nél Békésen tartott ülést. Az ülés résztvevőit köszöntötte Hégyely Ferenc igazgató, aki ezt követően tájékoztatást adott az Optigép Kft.-ről, a cégnél folyó gépfejlesztésekről és gépgyártásról.

Az OPTIGÉP Gépgyártó és Kereskedelmi Kft. 1993-ban alakult. Tevékenységi köre a mezőgazdasági és erdészeti gépek gyártására és értékesítésére terjed ki. A dolgozók sokéves gépfejlesztési, -gyártási tapasztalattal rendelkeznek. A cég elsősorban a napraforgó betakarításához, az intenzív szántóföldi zöldség- és gyümölcstermesztéshez, a biomassza hasznosításához, valamint a szénaféleségek és cséplési melléktermékek bálázásához fejleszt és gyárt gépeket.

A cég által gyártott gépek közül a megújuló források felé forduló energiaipar számára is érdekes az üzembiztos 4-16 soros NAS típusú napraforgó-adapter és a 4-8 soros Opti-Corn típusú csőtörő adapter. A rostkender betakarítására készített gép a kendernövényt 50 cm-es darabokra vágja és a traktor mögött rendre rakja.

2. kép: OPTI-VFA energiafafa-betakarító gép

Az Optigép Kft. az energiacélú faültvényekhez két-, illetve egymenetes betakarítási lehetőséget kínál.

A kétmenetes betakarítás (1. képsor) esetén először a fatörzseket a tuskótól elválasztják és a traktor mögött rendre rakják az OG-FD típusú döntőgéppel, majd az EA-F típusú függesztett aprítógéppel aprítják. Az OG-FD és EA-F típusú gépek egyaránt legfeljebb 15 cm átmérőjű fákat tudnak kezelni, meghajtásukhoz min. 57

kW-os (80 LE-s) erőgép szükséges. Az EA-F típusú aprítógépből nyerhető apríték mérete 3-5 cm.

Az OPTI-VFA energiafafa-betakarító géppel történő egymenetes betakarítás (2. kép) esetén a maximálisan 10 cm átmérőjű fatörzseket a tuskótól elválasztják, a gép aprítószerkezetéhez továbbítják, majd az aprítékot szállítójárműre juttatják. A gép teljesítményigénye min. 132 kW (180 LE). A beállítható sortávolság 1,5 m, illetve 2,4 m. Az apríték mérete 5-6 cm. Haladási sebesség 2-3 km/h.

Az Optigép Kft. honlapján (www.optigep.hu) gépeikről működés közben készített videók is találhatóak.

A tájékoztató után a szakosztály tagjai megtekintették az Optigép Kft. üzemet, melyre példaértékű rend és tisztaság, illetve a kor követelményeinek megfelelő színvonalú gyártástechnológia és gépesítettség a jellemző. Ezt követően az Optigép Kft. által gyártott konkrét mező- és erdőgazdasági gépek (a bioenergetika területéhez köthető gépek is) bemutatására, megtekintésére került sor, majd a szakosztály egyéb ügyeket tárgyalt.

Köszönet az Optigép Kft.-nek a jól sikerült rendezvényért.

KEFAG Zrt., – Gépesítés az elsődleges fafeldolgozásban

Az ülés résztvevőit köszöntötte Szabó Tibor vezérigazgató-helyettes, aki ezt követően tájékoztatást adott a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.-ről, a cégnél folyó tevékenységekről és fejlesztési elképzelésekről. Ezt követően Rákosi József műszaki osztályvezető vázolta a KEFAG Zrt. gépesítési helyzetét, tájékoztatást adva gépesítés-fejlesztési elképzeléseikről is. Ismertette továbbá a Bugaci Erdészet Faipari Üzeme technológiáit, gyártmánystruktúráját.

A nap délutánján a résztvevők meglátogatták a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészetének Faipari Üzemet, ahol közvetlenül szemlélhették az üzem gépesítését és termékeit. Az üzem fő profilja a raklapgyártás, melynek gépesítés-fejlesztése keretében a közelmúltban állítottak üzembe egy új, korszerű szegező gépsort.

Az ülés végén a szakosztály elnöke méltatta Rákosi

József tagtársunk több évtizedes, az erdészeti gépesítési gyakorlatban eltöltött eredményes tevékenységét, tekintettel ez év végi nyugállományba vonulására.

A jól sikerült rendezvényen – melyért köszönet illeti a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.-t – 18 fő vett részt.

Kép és szöveg: **Dr. Horváth Béla**
szakosztályelnök

a)

b)

c)

1. kép. a) OG-FD döntőgép, b) OG-FD gép után hagyott rend, c) EA-F függesztett aprítógép

Fotó: Ormos Balázs

Tanúsítási Rendszerek Szakosztálya

Az 1990-es évtized közepén az erdőgazdaságok kereskedelmi partnerei közül néhányan javasolták, hogy aki valamilyen tanúsítási rendszert alkalmaz, az üzleti előnyt élvezhet a többiekkel szemben. Nyugat-Európa példái alapján először a minőségrendszerekre irányult a figyelem.

Saját kezdeményezésre elsőként a NEFAG (Nagykunsági Erdészeti Rt., Szolnok) vezetett be és tanúsított 1996-ban az ISO 9002 szabvány szerinti minőségügyi rendszert, majd 1999-től a ZALAERDŐ Rt. (Nagykanizsa), a MEFA Rt. (Mecseki Erdészeti Rt., Pécs), a BEFAG (Balatonfelvidéki Erdészeti és Faipari Rt., Keszthely, a zalalahápi parkettaüzemükben már 1996 végétől), majd 2000-ban a NYÍRERDŐ Rt. (Nyíregyháza), és a KEFAG (Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt., Kecskemét).

1999 októberében az ÁPV Rt., értesítette a fennhatósága alá tartozó 19 erdőgazdasági részvénytársaságot, hogy a PHARE pályázat keretében történő rendszerépítéssel valamennyi erdőgazdaságnál be kell vezetni, és 2000. augusztus végéig tanúsítani kell az ISO 9002 szerinti minőségügyi és az ISO 14001 szerinti környezetközpontú irányítási rendszert (KIR).

Akik a minőségügyi rendszert már bevezették, szereztek tapasztalatokat a rendszerépítésről, az ISO szabvány logikai felépítését is ismerték, és csak a környezetközpontú rendszerrel kellett foglalkozniuk, ezért több idejük jutott erre. Az eddig nem érdeklődőknek viszont, egyszerre két (nem kívánt) rendszer építése szakadt a nyakukba. A Capitalinvest tanácsadó cég tartott ugyan rendszeres oktatásokat, és segített a rendszer dokumentumainak kialakításában, de a gazdálkodó sajátosságaihoz igazításban, a legkézenfekvőbb volt azoktól a társ-erdőgazdaságoktól tanácsot kérni, melyek már korábban bevezették. A tapasztalatok átadása, az adott szabványpontoknak megfelelő eljárások közös kialakítása, illetve kölcsönzése, átadása során, közvetlen kapcsolat és jó viszony alakult ki, az ISO rendszerekkel foglalkozó szakemberek között.

2000. év augusztusára felépítették és tanúsították a rendszereket, a tanácsadó cég eltávozott, megszűntek a tapasztalatcseréket lehetővé tevő közös oktatások. De a tanúsítvány csak akkor maradhatott érvényben, ha évente a felülvizsgálatok (auditok) során, a külső

tanúsító szerv jónak ítéli a rendszer működését. A működtetésében és az auditokra felkészülésben megint azoktól lehetett tapasztalati tanácsot kérni, akik korábban építették rendszerüket.

Mivel a Zalaerdő Rt.-től 12 társ-erdőgazdaság kért és kapott saját rendszere kiépítése során, különféle tanácsot, ötletet, eljárást, megoldást, ezért a Zalaerdő Rt. minőségügyi és KIR vezetőjéhez fordultak, hogy keressen lehetőséget a további rendszeres tapasztalatcseréire.

A hatályos jogszabályok szerint 2002. év elejétől az élelmiszer-előállítóknak és vendéglátóknak (pl. erdőgazdasági melegkonyhás vadászházaknak) szükséges volt a HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) élelmiszerhigiéniai minőségbiztosítási rendszert is kialakítani, másrészt a faanyag kereskedelemben egyre inkább igényelték a mexikói FSC (Forest Stewardship Council, magyarul Erdőgondnoksági Tanács), illetve a PEFC (Pan European Forest Certification System = Pán-Európai Erdőtanúsítási Rendszer) alkalmazását.

Mindezen igények kielégítését tűzte ki célul az akkor megalakuló Tanúsítási Rendszerek Szakosztálya.

A szakosztály megalakítása

2000 augusztusában küldte el a Zalaerdő Rt. minőségügyi és KIR vezetője, *Iványi Miklós*, az érintett erdőgazdasági részvénytársaságokhoz a szakosztály alapítását indítványozó tájékoztatót, amelyre az alakuló ülésig 27-en (késve még ketten) adták írásban szándéknyilatkozatukat.

2000. október 26-án a szakosztály alakuló ülésén *Ormos Balázs* OEE főtitkár jelenlétében, az alapító tagok közül jelen levő 19 fő, ellenszavazat és tartózkodás nélkül választotta *Iványi Miklóst* a szakosztály titkárává, az ő javaslatára pedig *Marosi Györgyöt* a szakosztály elnökévé. (Ezt megelőzően ugyanis, az FvM megbízásából, Marosi György vezetésével dolgoztak ki javaslatot a PEFC magyar szabványára.) Az alakuló ülésen a tagok megvitatták és elfogadták a szakosztály megnevezését, szakmai működési körét, célját, és 2001. végéig szóló munkatervét.

A szakosztály szakmai működési köre

A szakosztály olyan szakmai ügyekkel

foglalkozik, amelyek az erdőgazdálkodóknál, fafeldolgozóknál, erdészettel és fafeldolgozással kapcsolatos szervezeteknél, intézményeknél kiépítendő, illetve már működő tanúsítási rendszerek és módszerek alkalmazásából fakadnak. Pl.:

- minőségirányítási rendszer (MIR),
- környezetközpontú irányítási rendszer (KIR),
- munkaegészségügyi és -biztonsági irányítási rendszer (MEBIR),
- információvédelmi irányítási rendszer (IVIR),
- erdő/fa eredettanúsítási rendszer (PEFC, FSC) stb.

A szakosztály munkájában *részt vesz* minden OEE tag, aki a tanúsítási rendszerekkel kapcsolatban véleményt, *tapasztalatot kér, illetve ad.*

A szakosztály célja

Lehetővé teszi a biztonságos működése szakterületén az ismeretek, tapasztalatok átadására, cseréjére.

Fórumot teremteni tájékoztatók szervezésével, a tapasztalatok értékelésével, közös szemlélet és megoldások kialakítására, valamint a szakmai és a magyar sajtóosságoknak megfelelő folyamatos fejlesztésére.

Közreműködni a szakterülettel kapcsolatos döntések előkészítésében.

Együttműködni más hasonló tevékenységi körű hazai és külföldi szervezetekkel.

A szakosztály elmúlt évi tevékenysége

– 2006. február 28-án szakosztályülés a MTESZ székház hivatali helyiségében Budapesten. A tisztújító ülésen részt vett *Halász Gábor*, az OEE Választási Bizottság elnöke is. Először *dr. Marosi György* szakosztályelnök ismertette az ülés lefolyását, majd értékelte a szakosztály 2005. évi tevékenységét, és felvázolta a 2006-ban várható helyzetet. A szakosztály tagjai ellenszavazat nélkül *újraavasztották a szakosztály eddigi elnökét és titkárát.*

– 2006. szeptember 12-13-án kihelelyezett ülés Fakereskedelmi Szakosztállyal együtt a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészeténél. *Kiss Béla* vezérigazgató bemutatta a KEFAG Zrt. gazdálkodásának időszzerű jellemzőit. Majd *Illyés László*, a Fakereskedelmi Szakosztály elnöke tájékoztatva a fa energetikai hasznosításának kereskedelmi hatásairól megállapította, hogy jelentősen növelte a fa-

anyag iránti keresletet. Az FSC erdőtanúsítási rendszert már működtető Nyírerdő Zrt.-től *Elek Miklós*, Mecseki Zrt.-től *Pott Imre*, SEFAG Zrt.-től *Puskás Zoltán* osztotta meg tapasztalatait a hallgatósággal.

A PEFC Magyarországi Egyesület elnöke *Sódar Pál*, és titkára *Lengyel Attila* tájékoztatója szerint a további teendő az erdőgazdaságok tagbelépését elrendezni, és a PEFC nemzeti szabványát kidolgozni.

Másnap a Bugaci Erdészet vezetője, *Fodor Mibály* vezetésével megtekintettük az ősbörökást, az erdészet által kivitelezett erdőtelepítéseket, az alsómonostori csemetekertet, a barázdás ültetésű mesterséges erdőfelújítást, a faipari üzemben pedig a raklapgyártást, végül Bugacon az Alföldfásítási Múzeumot.

– 2007. március 27-én szakosztályülés a MTESZ székház hivatali helyiségében Budapesten.

Dr. Lengyel Attila, a PEFC Magyarország Egyesület főtitkára és *dr. Marosi György* adott tájékoztatást az erdőtanúsítási szabványkidolgozás helyzetéről, majd *Urbán Pál*, az OEE Erdőművelési Szakosztály elnöke ismertette az Erdőművelési Szakosztály ez évi céljait.

A szakosztály úgy ítélte meg, hogy együttműködésre kell törekedni az Erdőművelési Szakosztállyal és a Fahasználói Szakosztállyal, valamint a közeljövőben figyelemfelhívó újság-cikkben kell megismertetni és elfogadhatóvá tenni az erdőtanúsítás céljait.

A Tamisítási Rendszerek Szakosztálya az erdész szakmának nem egy szakterületével foglalkozik, hanem az

egész szakmát érintő, a szakmai tevékenységet is rendszerező, szabályzó szemléletmód kialakulását, érvényesülését segíti megvalósítani és fenntartani. Teszi ezt annak érdekében és oly módon, hogy nyilvánvaló, érthető, és egyértelműen igazolható legyen, más nemzetek erdész-tevékenységével összehasonlítva, illetve az erdészszakmán kívüliek, a társadalom egésze számára is, sőt világszerte elfogadott nemzetközi mércékkel mérve is, hogy

– a magyar erdészeti tevékenység szakmailag helyesen, „fenntartható módon”, és gazdaságosan, kezeli az erdőket,

– egyúttal kielégíti a társadalom többszínű (erdő, faanyag, közjóléti) igényeit is.

Iványi Miklós
szakosztálytitkár

Erdei Sportok Szakosztálya

Az Erdei Sportok Szakosztálya éves munkatervének megfelelően az egyik jelentős hazai tájfutó esemény keretében, a Mátra D-i oldalán a Hidegkúti Turistaháznál rendezett Középtávú és Váltó Bajnokságon tartotta összejövetelét.

Urbán Imre, aki egyben a tájfutóverseny ellenőrző bírálója volt, tájékoztatta a résztvevőket, hogy a verseny rendezői kiválóan együtt működtek és az erdőgazdálkodási szempontokat is figyelembe vették. A pályák kitűzése során kerültek a tölgyesek természetefelújítása folyamatoként végvágott területeket (ezt az erdőtörvény is előírja), melyet a rendezők a térképen tiltott területként jelöltek.

Az Erdei Sportok Szakosztálya e sorokon keresztül is felhívja az állami erdőkben gazdálkodók figyelmét, hogy használják ki a tájfutóversenyeket (e

versenynek közel 1000 résztvevője volt) az erdészek munkájának, tevékenységének ismertetésére.

A szakosztály vezetője részéről *Gerely Ferenc* tájékoztatást adott az Erdész Szakszervezeti Sportnap előkészületeiről. A Sportnap házigazdája a Nyírerdő Zrt. és szeptember első hétvégéjén, Nyíregyházán lesz. A légpisztoly lövészzel kombinált tájékozdási verseny szervezésének irányításával *Gabnai Ernő*t bízta meg a szakosztály vezetője.

A klasszikus Erdész Tájfutó bajnokság az Alföldön a Kalocsa kupa keretében szeptember 15-16-án lesz. A magas színvonalú versenyt *Dénes Zoltán* tagtársunk által vezetett rendezőgárda és *Spiegel János* ellenőrzőbíró személye garantálja. A verseny kiírás megjelenése követően közzé tesszük azt az erdészeti médiában is.

Az összejövetelen megjelent az észtrországi Erdész Tájfutó Európa Bajnokságon résztvevő magyar csapat csak nem teljes egésze. A rendezvényen 37 fő képviseli Hazánkat erdészek, erdőtulajdonosok, erdőgazdálkodók, erdész tanulók és családtagok.

Urbán Imre

Páskom legelő tanösvény

A Magyar Nemzeti Parkok Hete programsorozat egyik eseménye volt a Páskom legelő tanösvény átadása, amely Dejtár községet (történet, népviselet), az Ipoly-völgy értékeit (réti csík, fekete kököröcsin, sisakos sáska, gémtelpek) és hagyományos gazdálkodási módjait (marhalegeltetés, rét- és legelőgazdálkodás) mutatja be.

A tanösvény INTERREG támogatással épült. A program címe: Az Ipoly és a Duna vizes élőhelyeinek természetvédelmi bemutatása és határon átnyúló Natura 2000 monitoring rendszer kialakítása. A program részeként a Duna-kanyarban, az Ipoly mentén és a Börzsönyben 32 db kétnyelvű (szlovák-magyar) információs táblát helyeztünk el. Két tanösvényt építettünk ki, az egyik a Dejtár melletti „Páskom legelő tanösvény”, a másik a Drégelyvárhoz vezető „Apródok útja tanösvény”. Utóbbi átadási ünnepségét július 15-én tartjuk a Szondi napok keretében.

Kővári Anita
Duna-Ipoly Nemzeti Park

Jogsegély szolgálat
Dr. Derzsenyi Tibor
Telefon: (30) 908 2812

Muzsikál az erdő, 2007

Negyedik alkalommal csendült fel a zene a Mátra erdeiben. A Művészeti Napok rendezvénysorozat kezdése előtt a programról a Magyar Állami Operaházban tartott sajtótájékoztatót Szabó Lajos erdőmérnök, a rendezvény egyik szellemi atyja. Meglepően nagy létszámú újságíró jelent meg a tájékoztatón, melyet Mészáros Sándor, az Operaház művésze kürtjátékával nyitott meg. Vass Lajos igazgató (képünkön) felkérésére Ormos Balázs főtájkár dióhéjban ismertette az Egyesület történetét és az erdészek közjóléti munkásságát, melybe nagyszerűen beleillik a Muzsikál az erdő rendezvénysorozat. Mire e sorok megjelennek, az ez évi zenei produkciók lezajlottak, így csak a jövő évi hasonló programokra hívjuk fel a figyelmet, melyek között szerepelnek erdei és templomi koncertek, erdei kirándulások, falusi vendéglátás és helybéli borkóstoló, kiállítások, ismeretterjesztő előadások, népzene, néptánc, tájfutó verseny, teljesítménytúra. Egészen különle-

ges élményt nyújt a záró napon Fenyvespuszta három hegycsúcsáról egymásnak felelgető fanfárok hangja, mely zeneszám külön ez alkalomra íródott.

A záróesemények során jövőépítő konferenciára került sor Galyatetőn, a Galya szállóban. Előadást tartottak Wágner Tibor ny. erdőmérnök az erdőgazdálkodás történetéről, Jung László erdőmérnök, az EGERERDŐ Zrt. vezérigazgató-helyettese a megújuló energiáról, a fáról, és Füzér Zsolt helyi természetvédő a klímaváltozásról.

A záró rendezvény szokás szerint a Bányaterenyre hegyei között lévő Fenyvespusztai Erdészeti Erdei Iskola területén zajlott. Köszöntőt mondott Ormos Balázs, az OEE főtájkára, szolt a

nagyszámú közönséghez Duska József, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója és Lebecky Tibor erdőmérnök Szlovákiából, aki a szlovák parlament képviselője és az erdészeti bizottság elnöke. Ígéretet tett, hogy jövőre a szomszédos ország művészei is megjelennek a rendezvényen, nemzetközivé téve e rangot kivívott zenei találkozót.

Kép és szöveg:
Forestpress, Pápai Gábor

IPOLY ERDŐ BÖRSÖNYI HEGYI FÉLMARATON ÉS CSALÁDI FUTÁS.

Diósjenő, 2007. augusztus 25.

Távok: 21 097 m (félmaraton); 7 000 m (kismaraton); 3 100 m (maratonka)

Helyszín: Diósjenő, a Börzsöny keleti régiója

Versenyközpont: Diósjenő Camping Öltöző, ruhátár: Diósjenő Camping

Internetes megjelenés: <http://ipolyerdo.hu/> oldal

ökoturisztika almenüjében a hegyi futás című szöveg alatt.

Félmaraton (21,1 km)

Rajt: 11.00 órakor, az Ipoly Erdő Zrt. Diósjenői Erdészetiének bejárati útjánál Szintkülönbség: 450 méter. Az útvonal épített erdészeti út, szilárd burkolatú (aszfalt és makadám), illetve burkolat nélküli - az elágazásoknál szalaggal jelölve.

Szintidő: 3:00 óra. A részvétel alsó korhatára a betöltött 16. életév.

Útvonal: Rajt (Diósjenő-Kemence út erdészeti bekötőjénél) - Závózető - Mázsaház - Magashegyi rakodó (Gál-rét mellett) - Özberek - Verebes kaszáló - Foltán-kereszt - Musli barakk - Nyírrét - Hárombarát - Halmos kanyar (a Streck úton) - Kemence-patak gázlója - Királykút - Mázsaház - Závózető - Cél (Diósjenő Camping)

Kismaraton (7,0 km)

Rajt: 11.15 órakor, az Ipoly Erdő Zrt. Diósjenői Erdészetiének bejárati útjánál Szintkülönbség: 240 méter. Az útvonal szilárd burkolatú és burkolat nélküli. Szintidő: 1:30 óra. A részvétel alsó korhatára a betöltött 12. életév.

Maratonka (3,1 km)

Rajt: 11.30 órakor, az Ipoly Erdő Zrt. Diósjenői Erdészetiének bejárati útjánál Szintkülönbség: 100 méter. Az útvonal szilárd burkolatú és burkolat nélküli. Szintidő: 40 perc. Részvételi korhatár nincs.

A cél helye: Valamennyi versenyszám résztvevője részére a Diósjenői Camping Versenyközpont.

Együttműködő partnerek:

Diósjenő Község Önkormányzata,
Országos Erdészeti Egyesület
Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség - FAGOSZ, FATÁJ
MGSZH Központ Erdészeti Igazgatósága,
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság,
Erdészeti Lapok,
ForestPress,
BSI
Magyar Tájfutó Szövetség,
Sri Chinmoy Marathon Team,
Futapest Klub,
Magyar Turista Egyesület,
Magyar Marathon Klub,

Kiemelt díjazás a verseny nyerteseinek! Különleges élmény minden résztvevő számára!

Az Ipoly Erdő Zrt. szeretettel várja az erdő és a mozgás iránt érdeklődő családok jelentkezését!

www.ipolyerdo.hu

Prof. Dr. Mészáros Károly
(1954 – 2007)

Nagy veszteség érte a magyar erdészeti felsőoktatást, az erdészeti tudományokat, a magyar erdész szakmát. 2007. június 25-én, életének ötvennegyedik évében hosszantartó betegség után elhunyt Prof. Dr. Mészáros Károly egyetemi tanár, a Nyugat-Magyarországi Egyetem általános rektorhelyettese, 2001 – 2006 között az Erdőmérnöki Kar dékánja, az Erdőmérnöki Kar Matematikai és Ökonómiai Intézetének igazgatója.

Prof. Dr. Mészáros Károly 1954. május 6-án, Csór községben született. Erdőmérnöki diplomáját 1978-ban szerezte meg az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán.

Az oklevél megszerzését követően a Győri Közüti Építő Vállalatnál helyezkedett el, majd 1981-ben az Erdőmérnöki Kar Erdőrendezéstani Tanszékén megalakuló Környezetvédelmi Kutatócsoportba nyert felvételt. Időközben elvégezte az Erdőmérnöki Karon szervezett szakmérnöki tanfolyamot, amelyen 1986-ban okleveles tájrendezési és környezetvédelmi szakmérnök oklevelet szerzett. 1987-ben pályázat elnyerésével az Erdőrendezéstani Tanszékre tudományos munkatársnak neveztek ki, ahol fő feladata az erdőrendezési kutatásokban való részvétel volt. Közreműködött számos kutatási programban, amelyek az új fatermési és dendrometriai mérési eljárások vizsgálatára, fejlesztésére, az országos erdőállomány rendszerzsemléletű vizsgálatára, az erdőállomány-prognózisok természetes és ökonómiai hozamlehetőségeinek vizsgálatára, az erdőtervek tudományos előkészítésére, fejlesztésére, a természeti erőforrások értékelésére, az erdőérték-számítási módszerek erdőrendezési alkalmazási területeinek feltárására terjedtek ki. Ez idő alatt több, a gyakorlatban is alkalmazott műszert fejlesztett ki, mint például a róla elnevezett dendrométer, illetve – társzerzőként – az élő fák belső szerkezetének vizsgálatára napjainkban is használatos Fakopp műszert. A különböző kutatási programokban való részvétel mellett az erdőértékszámítás témakörében *summa cum laude* doktori szigorlattal „Az erdőértékszámítás felhasználása az erdőtervezésben” címmel 1992-ben védte meg doktori értekezését. 1993-ban egyetemi adjunktussá nevezték ki.

„Az erdőérték-számítási, erdővagyon-értékelési eljárások felhasználása az erdőtervezésben” című értekezését megvédte az MTA Erdészeti Szakbizottságnál, 1994-ben a mezőgazdasági tudományok kandidátusává avatták. A Nyugat-Magyarországi Egyetem Habilitációs Bizottsága előtt teljesítette a „Dr. habil” cím viselésének feltételeit, amely alapján 2000. júniusában habilitált doktorrá avatták.

1994-ben sikeres pályázatot követően egyetemi docenssé és tanszékvezetővé nevezték ki az Erdőmérnöki Kar Üzemtani Tanszékére, ahol az Erdészeti Üzemgazdaságtan II., később az Erdőérték-számítás, az Erdészeti politika, az Erdővagyon-gazdálkodás, a Vadászati ökonómia és a Védett területek ökonómiaja nappali tantárgyakat oktatta. 2000. július 1-től a Köztársasági Elnök Úr egyetemi tanárrá nevezte ki.

Részt vett az Egyetem Erdőmérnöki Ka-

rán működő Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola programjának kidolgozásában, az Erdővagyon-gazdálkodási alprogram tantárgyainak kialakításában. Oktatott az Erdőgazdaság-politika, az Erdőértékelés, a Környezetpolitika és a Természeti erőforrások című tárgyakat. Oktatott a Kitaibel Pál Környezet-tudományi Doktori Iskolában is. A doktori képzésben témavezetőként is közreműködött.

Munkássága alatt az Egyetemen számos vezetői tisztséget töltött be: 1994-től az Erdészeti Politikai és Ökonómiai Tanszék vezetője, 1998-tól az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet és jogutódjának igazgatója volt.

2000-ben a Nyugat-Magyarországi Egyetem oktatói és intézményfejlesztési rektorhelyettesévé választották. 2001-től 2006-ig az Erdőmérnöki Kar dékánja. 2006-tól az Egyetem általános rektorhelyettese.

Intézményi és szakmai tevékenységével, tagságával az alábbi hazai testületek munkáját segítette:

- MTA Agrártudományok Osztálya, Agrár-közgazdasági Bizottság
  - MTA Agrártudományok Osztálya, Erdészeti Bizottság
  - MTA Erdőgazdálkodási Albizottság,
  - MTA Vadgazdálkodási Albizottság,
  - MTA Erdőrendezési, Ökonómiai és Erdészeti Politikai Munkabizottság elnöke,
  - MTA Erdővagyon-gazdálkodási Munkabizottság elnöke,
  - MTA VEAB Gazdaság- Jog- és Társadalomtudományi Szakbizottság,
  - MTA VEAB Mező- és Erdőgazdasági Vállalatok munkabizottsága,
  - OEE Gazdaságtani Szakosztály,
  - OEE Erdőrendezési Szakosztály,
  - OEE Felügyelő Bizottság,
  - Kisalföldi Erdőgazdasági Rt. Igazgató Tanácsa
  - Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Ellenőrző Bizottsága
  - Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata Tulajdonosi Bizottság
  - OTKA Agrár 4 zsűrijének elnöke
- Tágia volt Forstökonomisches Kolloquium-nak, a német nyelvterület erdészeti ökonómiával foglalkozó oktató és kutató intézetek szakmai fórumának. Az erdészeti politi-

kai kérdésekkel foglalkozó, a német nyelvterület intézeteit összefogó „Fortspolitiktrefen” résztvevőjeként tanulmányozta Németország, Ausztria, Svájc, Hollandia, Dánia oktatási gyakorlatát, részt vett az évenként rendezett üléseken. Nemzetközi testületekben a IUFRO S 4.04-02 munkacsoportjának tagjaként, illetve a European Forest Institute “Growth trends of European Forests” munkacsoportjában tevékenykedett.

Kutatás nélkül elképzelhetetlennek tartotta a hiteles oktatást, ezért tudatosan törekedett arra, hogy az általa vezetett intézet – és Kar – a tudományterületein hazai és nemzetközi kutatásokban részt vegyen. A hazai erdészeti kérdéseivel a Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram kidolgozása terén foglalkozott, minden területet érintve, amely a 2004. októberben elfogadott kormányprogram alapja volt. Aktívan részt vett az állami erdőgazdálkodás stratégiájának kialakításában, az általa irányított kollektívák javaslatainak konkrét eredménye az állami szektor teljes átvizsgálásán alapszik, amelyben az ÁPV Rt. Igazgatótanácsának részére az előterjesztés megszületett. Vezetése alatt 2002 óta működik a Magánerdő-gazdálkodói Testület Hálózat, amely a magánerdő-gazdálkodás jellemző konfliktusait, gazdasági folyamatait tárja fel. Irányítása alatt a vagyon-érdekeltségű erdőgazdálkodás kutatására a Kar NKFP (Erdő-Vad) pályázatot nyert. Vezetésével került megszervezésre az Erdő- és kárérték-számítási tanfolyam, valamint a „Környezetünk az erdő” pedagógus továbbképzés.

Munkássága a következő kitüntetésekkel, díjakkal nyert elismerést: Kiváló Ifjú Szakember (1980), MTA VEAB Akadémiai I. díj (1992, 1994), Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1998-2002), „Pro Silva Hungariae” FVM miniszteri kitüntetés (2001), Akadémiai díj (megosztva, 2004), „Fehér Dániel” emlékérem (2005), „Alföldi Erdőkért” emlékérem (2005).

A magas rangú kitüntetések mellett szívének talán legtöbbet mégis azok a díszkorcsók, emléklapok jelentették, amelyeket a hallgatók tiszteletük és szeretetük jeléül évről-évre adományoztak neki.

Kiváló tudós volt. Szeretgázó munkásságának eredményeit 11 könyvben és könyvrészletben, 8 jegyzetben, 21 idegen nyelven megjelent publikációban, 44 magyar nyelvű publikációban, számos magyar és nemzetközi konferencián megtartott előadásban, 122 szakvéleményben és kutatási jelentésben tette közzé.

Kiváló oktató volt. Elsődleges feladatául mindig az oktatást, a hallgatókkal való kapcsolattartást tekintette. Minden egyetemi beosztásában nagy mértékben figyelembe vette az egyetemi hallgatók gondjait, problémáit, nagy odaadással működött közre azok megoldásában. A diákság nagy barátja volt, messzemenően támogatta a diákság hagyományainak megőrzését.

Kiváló vezető volt. Embersége, mély humanuma vezérelte az általa vezetett kollektívák munkájának irányításában.

Kiváló Ember volt. Szellemi útmutatásának hiányát mindig is érezni fogjuk.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

50 év az erdőben és máshol 1957–2007

Fenti címen nagyszerű kötetet állított össze Puskás Pál erdész, mellyel a Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola és Kollégium 2006-07. évi tanévzáró ünnepségével egybekötött ötvenéves találkozón lepte meg évfolyamtársait. Túl azon, hogy a kötet összeállításának fő célja az évfolyamtársak, tanárookra való visszaemlékezés volt, Puskás Pál elmondotta, hogy az 1956-ban készített fényképeiből előkerült néhány, melyeket mindenképpen nyilvánosságra akart hozni. Sajnálkozva mesélte, hogy az '56-os szegedi eseményekről készült több tekercs negatív javát annak idején elkobozták tőle.

Öröm volt látni, hogy a találkozón nemcsak a volt osztálytársak jelentek meg szép számban, hanem Kollwenz Ödön, erdőmérnök tanár is megtisztelte jelenlétével az összejövetelt, dacolva korával, mely öt év híján 100 esztendő!

Halápi Nándor igazgató köszöntötte a megjelenteket, és ismertette az iskola ötvenéves történetét és jelen nehézségeit.

Az elhunytak lelki üdvéért az osztálytárs, Terdik Mihály görög katolikus esperessel mondtak közös imát.

Balogh Imre olvasta fel Fél évszázad című, ez alkalomra írt versét:

Búcsút intett utánam iskolám.
Amint végleg kiléptem ajtaján.
Az ember ámul, ahogy visszanéz
Hogy elmúlt ez a röpke ötven év!

A sok régi vihar tépázta nap
Történelem már, szelíd tananyag.
Az akkor elültetett csemete
Faóriás lett, odvas remete.

Évgyűrűk közé íródott a sors,
Mindegyik kérdés, mikre válaszolsz.
A gyűrűk mögött arcok sejlének,
Mert a társak sosem felejtnek.

Ki felejthetné a tanárokat!
(A selmebányai diákokat.)
Akik küzdelmes életükön át
Szerettek erdőt, istent és hazát.

Kik fiaikként törődtek velünk,
Nehogy semmivé, prédává legyünk,
S hagytak kitörölhetetlen nyomot
Maguk után, mint az apostolok.

Szeged városa! Fontos vagy nekünk
Mert itt indult felnőtt életünk,
S itt kaptuk meg az örök bélyeget:
Kossuth-címeres munkakönyveket.

Most itt vagyunk, csak az osztály fele,
A szívünk fáj, szemünk könnyel tele,
Amikor órájuk emlékezünk,
Akik többé már nem lesznek velünk.

Ha megvonjuk félszázad mérlegét,
Volt abban sok rossz, de még több a szép.
Most már csak a szépre emlékezünk,
Kívánom, hogy Isten legyen velünk!
És tartsuk szárazon a puskaport!
És sose vegyük félvállról a kort!

Fotó: szakközépiskola

Fotó: szakközépiskola

Ezután Puskás Pál, nyugdíjas főerdész ismertette az emlékkönyv összeállításának rövid történetét, majd e sorok írója röviden beszámolt az Országos Erdésze-

ti Egyesület tevékenységéről, az Erdészeti Lapok szerepéről.

Az évzáró ünnepségen Halápi Nándor díszokleveleket adott át az 50 éve

végzetteknek, kiknek nevében Oláh Tibor, Bedő-díjas erdőmérnök szólt a megjelentekhez.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Fotó: szakközépiskola

Fotó: szakközépiskola